

STATISTISK TIDSKRIFT

UTGIFVEN AF

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

[Häft. 104—106.]

1895.

STOCKHOLM, 1895.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INLEDNING

TILL

Sveriges officiella statistik i sammandrag / utgiven av Kungl. Statistiska centralbyrån. – Stockholm : SCB, 1860-1913.

Fr. o m. årgång 1871 publicerad som första nummer i Statistisk tidskrift. – 1871-1913 även med innehållsförteckning på franska.

Efterföljare:

Statistisk årsbok för Sverige / SCB - Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1914- . – (Sveriges officiella statistik).

Fritt tillgänglig från 1914 på internet.

Anmärkning: Vid digitalisering av Statistisk tidskrift, 1860-1913, har häften med *Sveriges officiella statistik i sammandrag* och tre bilagor brutits ut ur sin årgång och behandlats som separata häften.

Statistisk tidskrift. 1895: häft. 104-106.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

urn:nbn:se:scb-st-1895_h105-106

STATISTISK TIDSKRIFT

UTGIFVEN AF

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

[Häft. 104—106.]

1895.

STOCKHOLM, 1895.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL AF ÅRGÅNGEN 1895.

[Häft. 104.] Årgångens N:o 1.

Sveriges officiella statistik i sammandrag	Sid. 1.
--	---------

[Häft. 105.] Årgångens N:o 2.

Rikets folkmängd efter yrkesgrupper, åren 1891—1894	› 93.
Rikets folkmängd år 1893, fördelad åldersvis efter civilstånd	› 101.
Några drag ur den svenska postsparbankens verksamhet	› 120.

[Häft. 106.] Årgångens N:o 3.

Statistiska öfversigtstabeller för olika länder	› 145.
---	--------

Anm. De under en längre följd af år i denna tidskrift intagna redogörelserna för *Sparbanker i Sverige* ingå numera (från och med redogörelsen för år 1893) under Litt. Y i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik.

Rikets folkmängd fördelad efter yrkesgrupper, åren 1891—1894.

En väsentlig olägenhet inom befolkningsstatistiken, i alla länder, är, såsom ofta visats, att flere af de viktigaste upplysningarna angående befolkningens tillstånd vinnas endast med långa mellantider, vid folkräkningarna, och att man således under afvaktan af en mer eller mindre aflägsen sådan är i bästa fall inskränkt till approximativa beräkningar, och mången gång är urständssatt äfven till dylika. Hvad angår befolkningens fördelning från den viktiga synpunkten af åldern, är den omnämnda bristen i vårt land sedan mer än trettio år afhjelpat genom ganska tillförlitliga beräkningar, som hvarje år verkställas, och äfven angående civilståndsfördelningen göras nu årligen försök till utredning i denna tidskrift. Ännu har deremot ingen beräkning gjorts angående folkmängdens fördelning efter olika *yrken* under tidrymden mellan folkräkningarna. I förevarande lilla uppsats skall ett försök göras äfven i denna riktning, om än detsamma helt naturligt måste komma att röra sig inom ganska anspråkslösa gränser.

Problemet är här att söka för vårt land approximativt beräkna folkmängdens fördelning efter yrkesgrupper för de år, som förflutit sedan 1890 års folkräkning, hvars resultat nu nyligen (i mars 1895) blifvit för allmänheten framlagdt. Nästa dylika redogörelse är ju nämligen att vänta — i början af år 1905, och under hela tiden intill dess skulle man alltså icke kunna göra sig någon föreställning om ändringarna i yrkesgruppernas relativa storlek, hvilka ändringar i våra dagar ske med en sådan styrka, att redan efter få år en gjord undersökning måste i väsentliga delar betraktas såsom föråldrad. Äfven en mycket ungefärlig beräkning under mellantiden kan alltså i viss mån vara bättre än ingen föreställning alls.

Vanskligheterna vid en dylik beräkning äro dock så betydliga, att man nödgas inskränka sig endast till de stora hufvudgrupperna af yrken, i fråga om hvilka talen äro tillräckligt omfattande att de oundgängliga felen kunna härigenom mista en del af sin betydelse. Beträffande en

mera detaljerad fördelning efter yrken är man alldeles i saknad af några fasta hållpunkter.

De hufvudgrupper, som vi här skola söka att till sitt ungefärliga belopp fastställa, äro de fyra, som af Statistiska Centralbyrån fixerats vid de tre senaste folkräkningarna. De samma äro:

I. Jordbruk och boskapsskötsel jemte fiske;

II. Grufvbrytning och tillverkningsindustri;

III. Handel och samfärdsl (inräknadt äfven statens hithörande anstalter, såsom statens jernvägar, telegrafer, telefonväsende o. d.); samt

IV. Allmän tjenst jemte litterära och konstnärliga yrken (hvar under ingå jemväl all slags undervisning äfvensom sjuk- och fattigvård).

För en kännedom i detalj om hvad som hänförts till den ena gruppen och till den andra, får hänvisas till den nyss omnämnda tredje och sista afdelningen af Statistiska Centralbyråns berättelse angående 1890 års folkräkning.

Sägda fyra grupper omfatta egentligen icke rikets hela befolkning. En del yrken, exempelvis husegare och öfriga kapitalister utan särskildt yrke, falla utanför denna gruppering. För ett ännu större antal personer, som i sjelfva verket utöfva ett yrke inom någon af hufvudgrupperna i fråga, är detta icke i folkräkningsmaterialet med tillräcklig tydlighet angifvet, hvadan dessa personer måst ställas utanför yrkesfördelningen. Statistiska Centralbyrån har dock genomfört en approximativ fördelning äfven af nu nämnda personal, så att slutsumman af de fyra hufvudgrupperna verkligen sammanfaller med rikets hela folkmängd. Härvid har man i fråga om f. d. yrkesutöfvare, kapitalister m. fl. utgått från den synpunkten, att en hvar borde upptagas inom det förutvarande yrke, af hvars afkastning han åtminstone under en del af sin lefnad hemtat sitt uppehälle och som i en del fall medgifvit f. d. yrkesutövaren att under återstående lifstid existera utan behof att utöfva särskildt yrke.

Efter denna komplettering af talen för de fyra stora yrkesklasserna afse dessa ej ensamt de inom resp. yrken för närvarande sysselsatta, jemte familjemedlemmar och tjenstehjon, utan derjemte hela det ungefärliga antal personer, som kan anses af nuvarande eller föregående verksamhet inom yrket direkt eller indirekt hemta sin utkomst.

På sådant sätt räknadt, ansågos vid 1890 års folkräkning rikets dåvarande 4,784,981 innebyggare hafva varit fördelade på följande sätt:

Jordbruk och boskapsskötsel jemte fiske	2,914,984
Grufvbrytning och tillverkningsindustri	1,087,072
Handel och samfärdsl	426,911
Allmän tjenst jemte litterära och konstnärliga yrken	356,014
Summa	<u>4,784,981.</u>

Huru nu dessa siffror förändrat sig efter den 31 december 1890, är just problemet för vår förevarande undersökning att söka utreda.

Denna utredning kan icke försiggå på annan grund än en undersökning först i hvilken riktning utvecklingen försiggått intill och med år 1890 och ett antagande derefter om en fortgång i samma riktning äfven under de ifrågavarande åren. Ett dylikt antagande synes ock, i betraktande af eljes kända förhållanden, icke i och för sig innebära någon orimlighet.

Först är alltså nödvändigt att taga en öfverblick öfver huru förhållandena under senaste årtionden gestaltat sig i vårt land.

Vi anföra för den skull ur förut citerade del af Sveriges officiella statistik nedanstående tabell, utvisande ställningen vid en hvar af de tre folkräkningarna af 1870, 1880 och 1890. Hithörande tal äro till såväl absoluta som relativa belopp följande:

Tab. 1. *Folkmängden efter yrkesgrupper åren 1870, 1880 och 1890.*

Yrkesgrupper.	Hela folkmängden.			I %.		
	År 1870.	År 1880.	År 1890.	1870.	1880.	1890.
Landsbygden						
Jordbruk m. m.	2,968,368	3,048,161	2,871,966	81·80	78·66	73·92
Grufvrytning och industri.	346,483	462,684	614,375	9·55	11·94	15·81
Handel och samfärdsel.	75,530	132,854	167,420	2·08	3·43	4·31
Allmän tjänst m. m.	238,495	231,538	231,522	6·57	5·97	5·96
Summa	3,628,876	3,875,237	3,885,283	100	100	100
Städerna.						
Jordbruk m. m.	27,476	30,113	43,018	5·09	4·36	4·78
Grufvrytning och industri.	266,931	347,657	472,697	49·47	50·85	52·54
Handel och samfärdsel.	135,410	193,237	259,491	25·09	27·99	28·84
Allmän tjänst m. m.	109,832	119,424	124,492	20·35	17·30	13·84
Summa	539,649	690,431	899,698	100	100	100
Hela riket.						
Jordbruk m. m.	2,995,844	3,078,274	2,914,984	71·87	67·42	60·92
Grufvrytning och industri.	613,414	810,341	1,087,072	14·71	17·75	22·72
Handel och samfärdsel.	210,940	326,091	426,911	5·06	7·14	8·92
Allmän tjänst m. m.	348,327	350,962	356,014	8·36	7·69	7·44
Summa	4,168,525	4,565,668	4,784,981	100	100	100

Vi gå nu att något närmare granska det resultat, som ofvanstående siffror utvisa. Vi skola härvid först behandla landsbygden för sig och derefter städerna.

a) **Landsbygden.** Här möter man till en början en grupp, som vid senaste folkräkningen visat sig i tio år hafva varit nästan absolut stillastående och äfven under föregående årtionde i ringa grad aftagit i numerär. Denna grupp är afd. *Allmän tjänst jemte litterära och konstnärliga yrken*, hvilken år 1870 beräknades till 238,500 personer, år 1880 till 231,500 och år 1890 likaledes till 231,500 personer. Vi hafva därför trott oss utan större misstag kunna för hvart och ett af åren efter år 1890 upptaga gruppen Allmän tjänst jemte litterära och konstnärliga yrken på landsbygden till ett rundt belopp af 232,000 personer.

Öfvergå vi åter till gruppen *Grufbrytning och tillverkningsindustri*, så visar sig ett helt annat förhållande. Denna grupp befinnes hafva vuxit under 1870-talet från 9·55 % af landsbygdens hela befolkning till 11·94 % och under 1880-talet ytterligare till 15·81 % af folkmängden. Det årliga framåtskridandet uppgick alltså under det förra årtiondet till 0·239 % och under det senare till 0·387 %. Söker man då att bedöma den sannolika utvecklingen under de senaste åren (efter år 1890), så är ju veterligt, att industrien under denna tid gjort betydande framsteg i vårt land, och detta ej minst å landsbygden. Det synes oss därför, som kunde man utan synnerlig fara antaga, att rörelsen under dessa år fortgått med samma relativa styrka som i genomsnitt under 1880-talet, af hvilket årtionde flere år snarast utmärktes af stillastående och hvilket således i sin helhet icke torde gifva för högt resultat. Är detta händelsen, så skulle den industriela befolkningen på landsbygden hafva vid 1891 års slut upptagit 16·197 % af landsbygdens innebyggareantal (d. v. s. $15·81 + 0·387$ %), vid 1892 års slut 16·584 ($= 16·197 + 0·387$ %), vid 1893 års slut 16·971 % och vid 1894 års 17·358 %. På dessa tal är det, som våra beräkningar i det följande äro grundade. Vi hafva alltså multiplicerat landsbygdens folkmängd vid resp. års slut med här upptagna procenttal, och tro oss härmed hafva vunnit ett någorlunda antagligt resultat för gruppen grufbrytning och tillverkningsindustri å landsbygden.

Gruppen *Handel och samfärdsel* har under 1870-talet ökats från 2·08 till 3·43 % af landsbygdens folkmängd och under 1880-talet ytterligare till 4·31 %. I årliga medeltal har alltså framåtskridandet utgjort under det förra årtiondet 0·135 % och under det senare 0·088 %. Här är det således 1870-talet, som visar den starkaste framgången; i fråga om industrien var det åter 1880-talet. Detta resultat förefaller icke orimligt, när man erinrar sig det starka uppsvinget af landthandeln och de många stora jernvägsbyggnaderna under åren 1871—1880. För åren efter 1890 antaga vi endast samma framsteg som under årtiondet 1881—90. På detta sätt räknadt, skulle ifrågavarande grupp vid 1891 års slut upptagit 4·398 % af landsbygdens folkmängd, vid 1892 års slut 4·486 %, vid 1893 års 4·574 och vid 1894 års 4·662 %.

Återstår *Jordbruksgruppen*. Angående dess numerär behöfver ingen beräkning göras, då densamma ju naturligen kommer att upptaga hvad som af folkmängden återstår, sedan de andra grupperna på angifvet sätt fixerats. I sjelfva verket blir äfven för denna grupp resultatet i det närmaste detsamma, som om man också för den antagit en likformig utveckling af andelsprocenten efter år 1890 i enlighet med förhållandena under årtiondet närmast före detta år.

De absoluta tal för landsbygden, som på nu anförda sätt vunnits för åren 1891—94, äro meddelade i tab. 2 här nedan.

b) *Städerna*. I fråga om städerna ställer sig beräkningen i det hela ännu enklare än för landsbygden, och resultatet blifver dock förmodligen icke desto mindre åtskilligt säkrare. I städerna ha vi först en grupp, hvilken man kan utan fara upptaga till oförändradt belopp för hvarje år. Denna grupp är den första, *Jordbruksgruppen*. Visserligen företer densamma enligt folkräkningarna icke obetydliga växlingar, men uppgifterna härom äro af så tvifvelaktigt värde och gruppen i och för sig af så ringa betydelse, att vi hafva ansett densamma kunna allt intill nästa folkräkning upptagas för hvarje år med samma siffra som år 1890, eller i rundt tal 43,000 personer. Troligt är väl, att densamma i sjelfva verket befinner sig i ett långsamt aftagande, men till detta förhållande lönar knappast mödan att söka taga någon hänsyn.

Nästan lika enkelt är förhållandet med gruppen *Allmän tjänst jemte litterära och konstnärliga yrken*. Densamma ökas relativt taget mycket långsamt i städerna; tager man de absoluta talen i betraktande, befinnas desamma under årtiondet 1871—80 hafva vuxit med i rundt tal 1,000 personer pr år och under 1880-talet med 500 personer årligen. Då siffran för 1890 uppgick till 124,492, hafva vi här för år 1891 afrundat densamma till 125,000 och sedan tillagt ett tusental för hvart och ett af de följande åren.

Af städernas befolkning återstå då endast de båda grupperna *Industri* samt *Handel och samfärdsel*. Tillsammans är deras numerär gifven, genom frånräkning af de båda nyss behandlade grupperna; hvad som återstår, är alltså endast att bestämma deras storlek inbördes. I detta hänseende måste vi dock erkänna oss helt och hållet vara i afsaknad af några stödjepunkter för en approximativ beräkning. Vi måste därför helt enkelt nöja oss med att förutsätta bibehållandet af den proportion dem emellan, som egde rum år 1890. Så synnerligen vilseledande torde väl ej heller ett sådant antagande vara. Vid beräkningarna för åren 1891—94 hafva vi således öfverallt antagit, att af de båda gruppernas sammanlagda numerär i städerna 64·56 % kommit på gruppen *Industri* och 35·44 % på gruppen *Handel och samfärdsel*.

Resultatet af nu omnämnda beräkningar såväl för landsbygd som för städer, finnes meddeladt i tab. 2 här nedan. Vi hafva icke ansett något skäl föreligga att anföra detsamma i noggrannare form än i runda tusental.

Tab. 2. *Folkmängden efter yrkesgrupper å landsbygden och i städerna åren 1890—1894.*

År.	Jordbruk m. m.	Industri.	Handel och sambärfärdsel.	Allmän tjänst m. m.	Summa. (Hela folkm.)
Landsbygden.					
År 1890.....	2,871,966	614,375	167,420	231,522	3,885,283
» 1891.....	2,857,000	630,000	171,000	232,000	3,890,000
» 1892.....	2,835,000	644,000	174,000	232,000	3,885,000
» 1893.....	2,819,000	660,000	178,000	232,000	3,889,000
» 1894.....	2,820,000	680,000	183,000	232,000	3,915,000
Städerna.					
År 1890.....	43,018	472,697	259,491	124,492	899,698
» 1891.....	43,000	481,000	264,000	125,000	913,000
» 1892.....	43,000	486,000	267,000	126,000	922,000
» 1893.....	43,000	494,000	271,000	127,000	935,000
» 1894.....	43,000	508,000	279,000	128,000	958,000

Summerar man talen, blifver alltså resultatet för hela riket sådant, som framgår af tab. 3. (För jämförelsens skull upprepas talen jemväl från de tre förut här ifrågakomna folkräkningarna.)

Tab. 3. *Folkmängden efter yrkesgrupper i hela riket, åren 1870—1894.*

År.	Jordbruk m. m.	Industri.	Handel och sambärfärdsel.	Allmän tjänst m. m.	Summa. (Hela folkm.)
År 1870.....	2,995,844	613,414	210,940	348,327	4,168,525
» 1880.....	3,078,274	810,341	326,091	350,962	4,565,668
» 1890.....	2,914,984	1,087,072	426,911	356,014	4,784,981
År 1891.....	2,900,000	1,111,000	435,000	357,000	4,803,000
» 1892.....	2,878,000	1,130,000	441,000	358,000	4,807,000
» 1893.....	2,862,000	1,154,000	449,000	359,000	4,824,000
» 1894.....	2,863,000	1,188,000	462,000	360,000	4,873,000

För så vidt beräkningarna icke äro alltför oriktiga, skulle alltså jordbruksbefolkningen under de fyra åren 1891—94 hafva ytterligare minskats med cirka 52,000 personer, medan gruppen industri ökats med mer än 100,000 och gruppen handel och sambärfärdsel med 35,000 personer.

Hvad särskildt angår året 1894, kan visserligen antagas såsom sannolikt, att jordbruksbefolkningens tillväxt under detta af så stark folkökning utmärkta år verkligen varit åtskilligt större än det enda tusental, som framgår af tabellen här ofvan. I ersättning kan dock såsom lika sannolikt antagas, att den industriela befolkningens tillväxt under åren 1891—93 varit starkare än som här kommer till synes, och att således under samma år minskningen inom jordbruksgruppen varit större än här beräknats. Låter man dessa förhållanden motväga hvarandra, blifver resultatet för år 1894 kanske i sin helhet, d. v. s. jemfördt med år 1890, icke osannolikt.

I % af hela folkmängden skulle hvardera gruppens numerär alltså utgå, dels år 1890, dels år 1894:

	År 1890.	År 1894.
Jordbruk och boskapsskötsel jemte fiske	60.9 %	58.7 %
Grufbrytning och tillverkningsindustri.....	22.7 %	24.4 %
Handel och samfärdsel.....	8.9 %	9.5 %
Allmän tjänst jemte litterära m. fl. yrken	7.5 %	7.4 %
Summa 100.0 %		100.0 %

Och skulle alltså under tidrymden 1871—94 jordbruksbefolkningen nedgått från nära 72 % af hela folkmängden (jfr tab. 1 här ofvan) till ej fullt 59 %, men den del af vårt folk, som lefver af industri och handel eller af befattning med samfärdseln, stigit från ej fullt 20 till nära 34 %.

För den händelse fråga uppstår, huruvida öfverhufvud här anförda beräkningar för åren 1891—94 kunna tillerkännas något som helst värde, vilja vi icke lemna oanmärkt följande sakförhållande. I den statistiska öfversigt öfver Sveriges kultur och näringar, som utarbetades för katalogen öfver svenska utställningen i Chicago år 1893, gjordes, innan ännu resultatet af yrkesräkningen 1890 kunde i minsta mån öfverskådas, en beräkning öfver huru förhållandena möjligen skulle komma att gestalta sig sagda år. Denna beräkning var, om ock stödjande sig vid en mera i detalj utförd sådan för året 1885, i det hela bygd på samma principer som de här ofvan tillämpade. Huru utföll nu denna approximation i jemförelse med det resultat, som 1890 års yrkesräkning sedermera gaf? Svaret framgår af nedanstående sammanställning. Den första seriens tal återfinnas i anförda arbete sid. 27.

Förut beräknadt. Enligt folkräkningen.

Jordbruk och boskapsskötsel jemte fiske.....	2,935,000	2,915,000
Grufbrytning och tillverkningsindustri.....	1,050,000	1,087,000
Handel och samfärdsel.....	450,000	427,000
Allmän tjänst jemte litterära m. fl. yrken.....	350,000	356,000

Vi våga hålla före, att detta resultat icke skall anses vara oäfvat i fråga om så ytterst vanskliga beräkningar som dessa. Men kunde approximationen utfalla så pass väl, då det likväl gälde ett helt årtiondes afstånd från senaste folkräkning, så torde densamma icke heller böra helt och hållet afvisas när, såsom nu är händelsen, densamma afser en tidpunkt, som är endast fyra år aflägsen från folkräkningen. Kanske skola dessa beräkningar med hopp om sannolikhet kunna fullföljas ännu några år, i hvilket fall ett slutligt kriterium vinnes vid närmast stundande yrkesräkning, eller den som kommer att företagas i samband med folkräkningen år 1900.

Gustav Sundbärg.

Rikets folkmängd år 1893, fördelad åldersvis efter civilstånd.

På det sätt, för hvilket utförligt redogjorts i de båda närmast föregående årgångarna af denna tidskrift, har jemväl för år 1893 en beräkning utförts rörande folkmängdens fördelning efter civilstånd, inom hvarterda könet och för hvarje åldersår. Resultatet af dessa beräkningar meddelas i tabellen å nästa och följande sidor.

Slutsummorna för hvarje civilståndsgrupp, under jemförelse med talen för närmast föregående båda år, innehållas i följande tabell:

	År 1891.	År 1892.	År 1893.	Tillväxt år 1893.
Minderårige (under 15 år).....	1,599,455	1,597,274	1,601,529	+ 4,255
Vuxne ogifte män.....	627,964	631,630	636,265	+ 4,635
Vuxna ogifta qvinnor.....	676,660	680,570	684,657	+ 4,087
Gifta män.....	797,087	794,712	795,286	+ 574
Gifta qvinnor.....	806,532	804,697	805,344	+ 647
Enklingar och fränskilde.....	91,221	93,168	94,467	+ 1,299
Enkor och fränskilda.....	203,832	204,814	206,602	+ 1,788
Summa	4,802,751	4,806,865	4,824,150	+ 17,285
Deraf				
Män.....	2,325,978	2,327,883	2,336,825	+ 8,942
Qvinnor.....	2,476,773	2,478,982	2,487,325	+ 8,343

Samtliga grupperna hafva alltså under år 1893 i högre eller lägre grad ökat sin folkmängd. Minst är tillväxten för de gifte, eller endast några få hundratal för hvarterda könet. Vid årets slut funnos i vårt land fullt 10,000 flere gifta qvinnor än män.

Trots den äfven under år 1893 mycket betydande utvandringen har männens numerär vuxit något starkare än qvinnornas. Till en del beror detta förhållande å en ovanligt stor öfvervigt för mankönet bland de födde. Mot hvarje tusental qvinkön (bland lefvande födde) hafva nämligen under året svarat 1,064 lefvande födda mankön — det högsta kända talet härutinnan alltsedan den svenska befolkningsstatistikens begynnelse. Maximum var förut 1807 års tal, uppgående till 1,062.

*Folkmängden den 31 december 1893 samt medelfolkmängden 1893,
fördelade efter kön, ålder och civilstånd.*

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Åldersår.	Män.	D e r a f			Qvinnor.	D e r a f		
		Ogifte.	Gifta.	Enkl. o. frånsk.		Ogifta.	Gifta.	Enkor o. frånsk.
a) Ettårsklasser den 31 december 1893.								
0—1.....	62,542	62,542	—	—	59,686	59,686	—	—
1—2.....	57,514	57,514	—	—	55,971	55,971	—	—
2—3.....	58,365	58,365	—	—	56,828	56,828	—	—
3—4.....	55,018	55,018	—	—	54,087	54,087	—	—
4—5.....	54,049	54,049	—	—	53,156	53,156	—	—
5—6.....	55,496	55,496	—	—	54,302	54,302	—	—
6—7.....	56,360	56,360	—	—	55,096	55,096	—	—
7—8.....	55,093	55,093	—	—	53,851	53,851	—	—
8—9.....	53,725	53,725	—	—	52,390	52,390	—	—
9—10.....	53,596	53,596	—	—	52,273	52,273	—	—
10—11.....	51,151	51,151	—	—	49,665	49,665	—	—
11—12.....	50,183	50,183	—	—	49,034	49,034	—	—
12—13.....	49,185	49,185	—	—	47,758	47,758	—	—
13—14.....	48,703	48,703	—	—	47,761	47,761	—	—
14—15.....	49,827	49,827	—	—	48,864	48,864	—	—
15—16.....	47,324	47,324	—	—	46,042	46,042	—	—
16—17.....	48,072	48,072	—	—	46,654	46,638	16	—
17—18.....	45,366	45,366	—	—	43,780	43,580	200	—
18—19.....	43,586	43,580	6	—	42,597	41,966	628	3
19—20.....	40,073	40,045	28	—	40,173	38,724	1,442	7
20—21.....	38,116	38,023	93	—	39,155	36,480	2,662	13
21—22.....	36,055	35,130	921	4	37,014	32,619	4,368	27
22—23.....	36,155	33,785	2,359	11	37,267	30,806	6,415	46
23—24.....	32,946	28,914	4,001	31	34,276	26,096	8,110	70
24—25.....	31,354	25,689	5,612	53	33,005	23,106	9,786	113
25—26.....	27,281	20,143	7,060	78	29,868	18,724	10,991	153
26—27.....	30,583	20,540	9,901	142	33,136	18,959	13,967	210
27—28.....	33,650	20,421	13,044	185	35,742	18,504	16,948	290
28—29.....	32,640	17,739	14,679	222	35,202	16,354	18,494	354
29—30.....	32,504	15,663	16,569	272	35,797	15,264	20,115	418
30—31.....	31,998	13,675	17,987	306	35,087	13,890	20,716	481
31—32.....	30,453	11,795	18,307	351	33,924	12,433	20,962	529
32—33.....	28,549	9,734	18,441	374	32,051	10,760	20,663	628
33—34.....	30,183	9,423	20,314	446	34,117	10,890	22,472	755
34—35.....	30,143	8,506	21,164	473	34,243	10,326	23,090	887
35—36.....	29,760	7,700	21,533	527	33,559	9,565	23,023	971
36—37.....	26,766	6,287	19,940	539	36,644	8,260	21,368	1,016
37—38.....	25,838	5,716	19,568	554	29,291	7,408	20,803	1,080
38—39.....	26,124	5,266	20,255	603	28,891	6,936	20,737	1,218
39—40.....	27,528	5,270	21,586	672	36,530	7,092	22,332	1,406
40—41.....	24,903	4,454	19,786	663	27,915	6,256	20,190	1,469
41—42.....	23,255	3,813	18,743	699	26,125	5,580	19,065	1,490
42—43.....	24,480	3,818	19,887	775	27,126	5,647	19,786	1,693
43—44.....	24,308	3,742	19,757	809	27,362	5,669	19,783	1,910
44—45.....	24,972	3,547	20,513	912	28,167	5,588	20,464	2,115

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Åldersår.	Män.	D e r a f			Qvinnor.	D e r a f		
		Ogifte.	Gifte.	Enkl. o. fränsk.		Ogifta.	Gifta.	Enkor o. fränsk.
45—46	22,734	3,125	18,734	875	26,102	5,074	18,819	2,209
46—47	21,628	2,832	17,881	915	24,432	4,683	17,572	2,177
47—48	21,142	2,587	17,594	961	23,650	4,323	16,904	2,423
48—49	21,908	2,586	18,312	1,010	25,241	4,599	17,973	2,669
49—50	23,013	2,677	19,166	1,170	26,172	4,716	18,374	3,082
50—51	21,445	2,318	17,954	1,173	24,548	4,234	17,230	3,084
51—52	21,473	2,374	17,817	1,282	24,931	4,306	17,262	3,363
52—53	20,278	2,132	16,864	1,282	23,398	4,066	15,868	3,464
53—54	20,874	2,166	17,341	1,377	24,009	4,083	16,174	3,752
54—55	18,899	1,919	15,591	1,389	22,119	3,734	14,686	3,699
55—56	18,110	1,861	14,872	1,377	21,254	3,619	13,810	3,825
56—57	18,754	1,880	15,267	1,607	21,604	3,542	13,994	4,068
57—58	18,983	1,838	15,404	1,741	22,322	3,649	14,120	4,553
58—59	19,516	1,831	15,764	1,921	22,682	3,595	13,975	5,112
59—60	19,475	1,739	15,604	2,132	22,689	3,478	13,800	5,411
60—61	19,098	1,623	15,289	2,186	22,176	3,420	13,249	5,507
61—62	16,969	1,529	13,316	2,124	19,565	3,004	11,362	5,199
62—63	15,455	1,348	11,934	2,173	17,992	2,661	10,185	5,146
63—64	16,079	1,333	12,239	2,507	19,038	2,849	10,501	5,688
64—65	16,371	1,375	12,286	2,710	19,242	2,823	10,295	6,124
65—66	14,836	1,148	11,024	2,664	17,956	2,531	9,408	6,017
66—67	13,509	1,012	9,919	2,578	16,127	2,253	8,080	5,794
67—68	14,568	1,026	10,514	3,028	17,659	2,537	8,480	6,642
68—69	14,479	1,027	10,188	3,264	17,477	2,374	8,116	6,987
69—70	12,899	952	8,738	3,209	15,446	2,157	7,023	6,666
70—71	13,232	997	8,722	3,563	15,869	2,077	6,734	7,058
71—72	11,663	786	7,486	3,391	14,548	2,045	5,752	6,751
72—73	10,871	757	6,764	3,350	13,161	1,774	4,916	6,471
73—74	9,245	669	5,526	3,050	11,312	1,448	3,958	5,906
74—75	8,194	539	4,671	2,984	10,061	1,281	3,279	5,501
75—76	7,398	471	4,097	2,830	9,443	1,190	2,893	5,360
76—77	6,409	468	3,397	2,544	8,293	1,018	2,288	4,987
77—78	6,187	421	3,087	2,679	8,140	1,032	2,135	4,973
78—79	5,264	351	2,534	2,379	7,200	893	1,786	4,521
79—80	4,128	274	1,844	2,010	5,716	730	1,253	3,733
80—81	3,036	249	1,251	1,536	4,244	482	774	2,988
81—82	3,012	202	1,222	1,588	4,499	493	799	3,207
82—83	2,634	191	947	1,496	3,969	435	661	2,873
83—84	2,036	143	683	1,210	3,176	317	465	2,394
84—85	1,156	63	376	717	2,024	215	241	1,568
85—86	1,074	85	330	659	1,773	206	174	1,393
86—87	861	70	210	581	1,553	140	137	1,276
87—88	603	38	167	398	1,134	118	114	902
88—89	476	23	118	335	899	83	74	742
89—90	403	24	77	302	710	59	47	604
90—∞	656	36	111	509	1,603	149	78	1,381
Summa	2,336,825	1,447,072	795,286	94,467	2,487,325	1,475,379	805,344	206,602

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Åldersår.	Män.	D e r a f			Qvinnor.	D e r a f		
		Ogifte.	Gifta.	Enkl. o. fränsk.		Ogifta.	Gifta.	Enkor o. fränsk.
b) Femårsklasser den 31 dec. 1893.								
0—5.....	287,488	287,488	—	—	279,728	279,728	—	—
5—10.....	274,270	274,270	—	—	267,912	267,912	—	—
10—15.....	249,049	249,049	—	—	243,082	243,082	—	—
15—20.....	224,421	224,387	34	—	219,246	216,950	2,286	10
20—25.....	174,626	161,541	12,986	99	180,717	149,107	31,341	269
25—30.....	156,658	94,506	61,253	899	169,745	87,805	80,515	1,425
30—35.....	151,296	53,133	96,213	1,950	169,422	58,299	107,843	3,280
35—40.....	136,016	30,239	102,882	2,895	153,215	39,261	108,263	5,691
40—45.....	121,918	19,374	98,686	3,858	136,695	28,740	99,278	8,677
45—50.....	110,425	13,807	91,687	4,931	125,597	23,395	89,642	12,560
50—55.....	102,969	10,899	85,567	6,503	119,005	20,423	81,220	17,362
55—60.....	94,838	9,149	76,911	8,778	110,551	17,883	69,699	22,969
60—65.....	83,972	7,208	65,064	11,700	98,013	14,757	55,592	27,664
65—70.....	70,291	5,165	50,383	14,743	85,065	11,852	41,107	32,106
70—75.....	53,255	3,748	33,169	16,338	64,951	8,625	24,639	31,687
75—80.....	29,386	1,985	14,959	12,442	38,792	4,863	10,355	23,574
80—85.....	11,874	848	4,479	6,547	17,912	1,942	2,940	13,030
85—90.....	3,417	240	902	2,275	6,069	606	546	4,917
90—o.....	656	36	111	509	1,608	149	78	1,381
Summa	2,336,825	1,447,072	795,286	94,467	2,487,325	1,475,379	805,344	206,002
c) Medelfolkmängd under år 1893.								
0—5.....	287,950	287,950	—	—	280,601	280,601	—	—
5—10.....	273,531	273,531	—	—	266,931	266,931	—	—
10—15.....	248,109	248,109	—	—	242,279	242,279	—	—
15—20.....	223,744	223,706	38	—	218,499	216,217	2,272	10
20—25.....	171,750	158,946	12,702	102	178,372	147,132	30,968	272
25—30.....	160,513	96,884	62,717	912	173,834	90,274	82,118	1,442
30—35.....	151,136	52,699	96,472	1,965	169,762	58,314	108,158	3,290
35—40.....	134,420	29,712	101,854	2,854	151,201	38,475	107,071	5,655
40—45.....	121,536	19,210	98,488	3,838	136,493	28,572	99,248	8,673
45—50.....	110,505	13,670	91,915	4,920	125,478	23,208	89,713	12,567
50—55.....	102,138	10,877	84,840	6,421	118,117	20,313	80,558	17,246
55—60.....	96,391	9,197	78,291	8,903	111,953	17,951	70,762	23,240
60—65.....	83,031	7,108	64,266	11,657	97,066	14,495	55,095	27,476
65—70.....	71,062	5,238	50,902	14,922	85,596	11,837	41,369	32,390
70—75.....	51,956	3,635	32,417	15,904	63,477	8,420	24,047	31,010
75—80.....	28,672	1,981	14,576	12,115	37,913	4,725	10,061	23,127
80—85.....	11,847	825	4,500	6,522	17,911	1,937	2,946	13,028
85—90.....	3,416	223	914	2,279	6,114	595	562	4,957
90—o.....	647	36	107	504	1,557	149	73	1,335
Summa	2,332,354	1,443,537	794,999	93,818	2,483,154	1,472,425	805,021	205,708

Några drag ur 1893 års befolkningsförhållanden.

Liksom för de båda åren 1891 och 1892 skall äfven här den ofvan meddelade beräkningen af folkmängdens fördelning efter civilstånd användas för en kortfattad undersökning af årets befolkningsförhållanden i allmänhet.

1) Hvad först beträffar folkmängdens samfälda **åldersfördelning** vid 1893 års slut, äfvensom proportionen mellan könen, framläggas desamma i efterföljande tabell, under jämförelse med närmast föregående år samt medeltal för äldre tider.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Åldersår.	På 1 million innebyggare.			Afviknings- talen, ¹⁾ ‰.		Qvinnor mot 1,000 män.		
	1751/1890.	1892.	1893.	1892.	1893.	1806 75.	1892.	1893.
0—5.....	127,936	118,557	117,578	927	919	989	976	973
5—10.....	105,127	112,078	112,389	1,066	1,069	997	975	977
10—15.....	99,270	101,656	102,014	1,024	1,028	998	977	976
15—20.....	92,306	91,706	91,968	993	996	1,008	976	977
20—25.....	84,413	71,752	73,659	850	873	1,038	1,042	1,035
25—30.....	76,658	71,208	67,660	929	883	1,055	1,082	1,084
30—35.....	70,314	66,795	66,482	950	945	1,068	1,127	1,120
35—40.....	63,622	58,668	59,955	922	944	1,077	1,123	1,126
40—45.....	58,214	53,558	53,608	920	921	1,100	1,125	1,121
45—50.....	51,361	49,085	48,925	956	953	1,128	1,134	1,137
50—55.....	45,700	45,463	46,013	995	1,007	1,169	1,157	1,156
55—60.....	38,409	43,958	42,575	1,144	1,109	1,220	1,157	1,166
60—65.....	32,198	37,074	37,724	1,151	1,172	1,279	1,171	1,167
65—70.....	23,758	32,861	32,204	1,383	1,355	1,351	1,199	1,210
70—75.....	16,121	23,437	24,503	1,454	1,520	1,428	1,224	1,220
75—80.....	8,976	13,521	14,133	1,506	1,574	1,544	1,325	1,320
80—.....	5,617	8,623	8,610	1,535	1,533	1,792	1,611	1,605
Hela folkm.....	1 million	1 million	1 million	—	—	1,070	1,065	1,064

Åldersfördelningen bibehåller alltså fortfarande sin nu under flere år iakttagna ogynsamma prägel, utvisande öfverskott af skolbarn och orkeslösa, men brist inom de arbetsföra åldrarna. Närmare framgår detta af följande tabell, som utvisar, å ena sidan huru 1892 och 1893 års folkmängder skulle varit fördelade enligt medelförhållandet åren 1751—1890, å andra sidan hurudan fördelningen var i verkligheten.

¹⁾ Afvikningstalen, ‰ = 1892, resp. 1893 års tal om motsvarande tal för åren 1751—1890 sätts = 1,000.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Åldersår.	Folkmängd den 31 dec. 1892.			Folkmängd den 31 dec. 1893.		
	Enl. fördeln. 1751—1890.	I verklig- heten.	Skilnad.	Enl. fördeln. 1751—1890.	I verklig- heten.	Skilnad.
0—5	614,970	569,886	— 45,084	617,182	567,216	— 49,966
5—10	505,330	538,743	+ 33,413	507,149	542,182	+ 35,033
10—15	477,178	488,645	+ 11,467	478,893	492,131	+ 13,238
15—20	443,703	440,818	— 2,885	445,298	443,667	— 1,631
20—25	405,762	344,902	— 60,860	407,221	355,343	— 51,878
25—30	368,485	342,290	— 26,195	369,810	326,403	— 43,407
30—35	337,990	321,077	— 16,913	339,205	320,718	— 18,487
35—40	305,822	282,011	— 23,811	306,922	289,231	— 17,691
40—45	279,827	257,445	— 22,382	280,833	258,613	— 22,220
45—50	246,885	235,943	— 10,942	247,773	236,022	— 11,751
50—55	219,674	218,537	— 1,137	220,464	221,974	+ 1,510
55—60	184,627	211,299	+ 26,672	185,291	205,389	+ 20,098
60—65	154,771	178,208	+ 23,437	155,328	181,985	+ 26,657
65—70	114,202	157,960	+ 43,758	114,612	155,356	+ 40,744
70—75	77,491	112,661	+ 35,170	77,770	118,206	+ 40,436
75—80	43,146	64,992	+ 21,846	43,302	68,178	+ 24,876
80—w	27,002	41,448	+ 14,446	27,097	41,536	+ 14,439
Summa	4,806,865	4,806,865	—	4,824,150	4,824,150	—

Under år 1893 har alltså gruppen 50/55 år öfvergått från under- till öfvertalighet.

Åldrarna under 15 år voro i sin helhet normalt talrika (brist endast 1,695 personer), men detta resultat vinnes genom ett *minus* af 50,000 personer i åldern 0/5 år och ett nästan lika stort *plus* i åldrarna 5/15 år. Angående förklaringen af denna olikhet torde få hänvisas till den officiella befolkningsstatistiken för år 1890, Tredje afdelningen sid. XIV.

Inom åldersgruppen 20—50 år utgjorde *bristen*:

År 1870.....	11,941	År 1888.....	122,681
» 1875.....	77,422	» 1889.....	131,188
» 1880.....	80,287	» 1890.....	150,766
» 1885.....	89,019	» 1891.....	155,054
» 1886.....	90,709	» 1892.....	161,103
» 1887.....	102,184	» 1893.....	165,434

och har densamma alltså äfven under år 1893 ökats med ytterligare 4,331 personer.

Åldersgruppen 20/30 år, som år 1886 omfattade 764,604 personer, hade år 1893 nedgått till en numerär af 681,746.

Inom åldrarna öfver 65 år fortfar å andra sidan *öfverskottet* att växa. Detsamma utgjorde, i jämförelse med normal fördelning:

År 1880.....	20,310	År 1889.....	93,857
» 1885.....	52,727	» 1890.....	107,090
» 1886.....	62,121	» 1891.....	114,941
» 1887.....	73,840	» 1892.....	115,220
» 1888.....	85,434	» 1893.....	120,495

Till den redan förut så starka öfvertaligheten af åldringar har alltså året 1893 lagt ett ytterligare + af 5,275 personer.

Det ogynsamma inflytande dessa förhållanden måste utöfva på fattigvårdstugan, har redan i föregående årgångar blifvit antydt.

Proportionen mellan könen har under år 1893, enligt hvad af första tabellen här ofvan framgår, trots emigrationen fortfarande förbättrats i den viktiga åldern 20/25 år, så att qvinkönets öfvertalighet numera till och med nedgått något under den för denna ålder normala. I åldern 25/30 år håller sig deremot qvinkönets öfvertal högt.

Följande *särskilda grupper* af folkmängden äro af speciellt intresse vid studiet af befolkningens förändringar genom vigslar och födelser. Jemfördt med några föregående år funnos inom nedanstående befolkningsgrupper följande antal innevånare, såväl i och för sig som på 1 million af folkmängden i dess helhet:

Vid slutet af år.	Ogifta män, 20/50 år.	Ogifta kvinnor, 20/45 år.	Og. qv. o. enk., 20/45 år.	Gifta kvinnor, 15/45 år.	På 1 mill. inb. af hela folkmängden.			
					Og. m. 20/50.	Og. qv. 20/45.	Og. qv. o. enk. 20/45.	Gifta qv. 15/45.
1860.....	322,135	304,757	327,236	400,455	83,461	78,958	84,782	103,752
1865.....	342,301	321,316	343,632	415,453	83,201	78,100	83,524	100,982
1870.....	336,718	331,287	353,401	391,272	80,795	79,485	84,792	93,878
1875.....	346,672	334,330	355,272	403,781	79,089	76,274	81,052	92,118
1880.....	370,830	359,167	378,302	415,921	81,224	78,671	82,862	91,102
1885.....	387,960	373,835	393,199	424,872	82,848	79,832	83,967	90,731
1890.....	367,459	362,111	380,964	429,219	76,795	75,677	79,616	89,701
1891.....	369,579	362,880	381,799	430,482	76,952	75,557	79,496	89,632
1892.....	369,642	362,321	381,643	430,142	76,899	75,376	79,395	89,485
1893.....	372,600	363,212	382,554	429,526	77,236	75,290	79,300	89,037

Talen för åren 1860, 1865, 1875 och 1885 i denna tabell äro resultatet af ungefärliga beräkningar, för hvilka här icke är tillfälle att redogöra.

Antalet gifta kvinnor i åldern 15/45 har under år 1893 något förminskats, från 430,142 till 429,526, och det relativa talet (89,037 på 1 mill. inb.) är det lägsta kända allt sedan den svenska befolkningsstatistikens begynnelse.

Af enklingar och fränskilde i åldern 15/65 år funnos vid årets slut 41,613, mot 41,529 vid dess början, och af enkör och fränskilda i åldern 15/55 år 49,274 mot 49,015.

2) **Giftermålsfrekvensen.** Antalet män, som under året inträdt i sitt första gifte, kan lämpligen jemföras med folkmängden af ogifta män i åldern 20/50 år, och antalet kvinnor i första giftet med ogifta kvinnor i åldern 20/45 år. På grund af nya beräkningar i detta ämne, hvilka

vi ännu icke haft tillfälle att offentliggöra, har frekvensen af nya giften (omgiften alltså oberäknade), jemförd med sagda medelfolkmängder under nedanstående perioder och enskilda år, utfallit på följande sätt:

År.	Män, som inträdt i första gifet.			Qvinnor, som inträdt i första gifet.		
	Medelfolk- m. 20/50.	Årl. antalet vigde.	‰.	Medelfolk- m. 20/45.	Årl. antalet vigda.	‰.
1801—1835.....	189,437	18,102	95·6	189,415	19,021	100·4
1836—1890.....	321,750	23,869	74·2	305,427	25,205	82·5
1883—1892.....	378,559	26,094	68·9	367,559	27,767	75·5
1883	369,894	26,329	71·2	363,154	28,074	77·3
1884	376,533	27,168	72·2	367,776	28,809	78·3
1885	384,259	27,913	72·6	372,104	29,585	79·5
1886	389,923	27,163	69·7	375,524	28,764	76·6
1887	390,340	26,513	67·9	375,397	28,233	75·2
1888	384,093	25,222	65·7	369,630	26,850	72·6
1889	379,196	25,537	67·3	364,347	27,199	74·7
1890	373,229	25,581	68·5	362,562	27,304	75·3
1891	368,516	25,026	67·9	362,495	26,744	73·8
1892	369,611	24,484	66·2	362,601	26,105	72·0
1893	371,121	24,295	65·5	362,767	26,005	71·7

Från såväl männens som qvinnornas synpunkt är relativa antalet nyingångna äktenskap år 1893 det lägsta, som förekommit under detta århundrade, med undantag allenast af de tre åren 1868—70.

Antalet män, som inträdt i *omgifte*, har under 1893 uppgått till 2,924. På en medelfolkmängd af 41,572 enklingar och fränskilde i åldern 15/65 år motsvarar detta tal 70·3 ‰. Antalet qvinnor, som gift om sig, uppgår till 1,214, motsvarande 24·7 ‰ af medelfolkmängden enkor och fränskilda i åldern 15/55 år, hvilken uppgår till 49,145.

Inom olika *åldrar* stälde sig förhållandena på följande sätt. Årliga antalet i äktenskap inträdde utgjorde på 1,000 af medelfolkmängden inom hvarje grupp:

I åldern, år.	Bland 1,000 ogifta män.		Afvikn.- tal, ‰, 1893 ¹⁾ .	Bland 1,000 ogifta qvinnor.		Afvikn.- tal, ‰, 1893 ¹⁾ .	Bland 1,000 enklingar.		Bland 1,000 enkor.	
	1881/90.	1893.		1881/90.	1893.		1881/90.	1893.	1881/90.	1893.
15/20.....	0·18	0·20	—	9·11	8·62	947	—	—	30·0	—
20/25.....	45·31	42·42	936	66·58	64·40	967	140·2	127	95·7	88·2
25/30.....	103·89	97·60	939	95·89	90·60	945	211·5	195	94·5	88·1
30/35.....	100·03	91·40	914	71·37	66·70	935	216·7	202	76·3	64·4
35/40.....	70·21	65·10	927	43·57	38·50	884	189·8	168	48·8	45·4
40/45.....	42·76	40·60	950	24·80	23·40	944	137·0	126	28·2	23·9
45/50.....	25·04	22·40	894	14·18	11·50	811	91·1	77·4	14·8	13·6
50/∞.....	6·35	5·50	866	2·21	2·16	977	14·4	12·5	1·4	1·2

¹⁾ D. å. 1893 års tal om motsvarande för åren 1881—90 sättas = 1,000.

Såsom under de senare åren i allmänhet varit händelsen, har alltså äfven under år 1893 äktenskapsfrekvensen hållit sig något bättre uppe inom de yngre åldrarna än inom de äldre. Bland ogifta kvinnor mellan 20 och 25 år har sålunda de ingångna äktenskapens antal endast med 3·3 % understigit tioårsmedeltalet, hvilket i jämförelse med de öfriga åldrarna är ett ganska gynnsamt tal.

Sagda förhållande, som är ett utmärkande drag inom industriidkande samhällen, antyder industrialismens växande betydelse också i vårt land.

Äfven omgiftenas antal har varit ringa under år 1893, hvilket är något oväntadt med hänsyn till det närmast föregående årets ovanligt höga dödlighet.

3) **Födelserna.** Frekvensen af äkta födelser, jämförda med antalet gifta kvinnor i åldern 15/45 år, samt frekvensen af oäkta födelser, jämförda med ogifta kvinnor och enkor i åldern 20/45 år, framgå för äldre och nyare tider af följande tabell, hvilken grundar sig å nya beräkningar i ämnet.

År.	Födelser inom äktenskapet.			Födelser utom äktenskapet.		
	Medelfolkkm. G. qv. 15/45.	Årl. antal föderskor.	0/00.	Medelfolkkm. Ej g. qv. 20/45.	Årl. antal föderskor.	0/00.
1801—1835.....	278,635	80,664	289·5	205,448	5,864	28·5
1836—1890.....	380,563	111,537	293·1	325,857	11,809	36·2
1883—1892.....	425,981	123,138	289·1	386,706	14,232	36·8
1883.....	415,859	120,942	290·8	382,221	13,667	35·8
1884.....	419,426	125,998	300·4	386,973	14,480	37·4
1885.....	423,102	124,665	294·6	391,420	14,663	37·5
1886.....	426,463	127,196	298·3	394,935	14,695	37·2
1887.....	428,210	126,759	296·0	394,783	15,139	38·3
1888.....	428,525	124,094	289·6	388,820	14,217	36·6
1889.....	428,899	120,049	279·9	383,350	13,620	35·5
1890.....	429,165	121,273	282·6	381,460	13,973	36·6
1891.....	429,851	123,145	286·5	381,381	14,014	36·7
1892.....	430,311	117,262	272·5	381,721	13,855	36·3
1893.....	429,835	119,407	277·8	382,099	13,890	36·4

Antalet äkta födelser har alltså något ökats sedan år 1892, men är fortfarande mycket lågt. Delvis åtminstone torde detta förhållande förklaras af det så särdeles ringa antalet giftermål under de närmast föregående åren. — De oäkta bördernas antal har under senare tider icke ökats.

Frekvensen af äkta och oäkta födelser inom olika *åldrar* af den qvinliga folkmängden, i förra fallet folkmängden af *gifta*, i det senare af *ogifta* och *enkor*, framgår af följande tabell:

Ålder.	Föderskor med äkta barn mot 1,000 gifta qv. i hvarje ålder.			Afvikn.- tal, ‰, 1893 ¹⁾ .	Föderskor med oäkta barn mot 1,000 ej gifta qv. i hvarje ålder.			Afvikn.- tal, ‰, 1893 ¹⁾ .
	1871/80.	1881/90.	1893.		1871/80.	1881/90.	1893.	
15—20 år	522·7	508·4	518·5	1,020	4·14	5·07	6·20	1,220
20—25 „	482·3	448·2	454·1	1,013	31·2	31·7	33·0	1,040
25—30 „	391·1	374·7	362·5	967	48·9	42·2	40·1	950
30—35 „	333·3	322·2	308·1	956	47·1	39·2	36·3	930
35—40 „	266·3	255·9	243·5	952	36·7	30·1	28·4	940
40—45 „	155·3	146·2	133·4	912	16·7	14·4	12·6	880
45—50 „	24·5	22·3	19·4	870	1·7	1·6	1·4	—
50—55 „	0·3	0·3	0·2	—	—	—	—	—

Äfven i detta hänseende ansluter sig året 1893 till de närmast föregående åren, i det nämligen fruktsamheten visar sig vara fullt normal inom de yngre åldrarna, men deremot i de högre åldrarna understiger tioårsmedeltalen i en för hvarje ålder växande skala.

Frequensen af oäkta födelser följer likaså den förut iakttagna utvecklingsgången, eller förhöjning i de yngre åldrarna, men förminskning i de äldre. Ökningen i åldern 15/20 år var under år 1893 synnerligen framträdande.

4) **Dödligheten**, som år 1892 varit ovanligt hög, nedgick år 1893 ånyo till numera normal ståndpunkt. Antalet döde pr år och 1,000 innb. inom hvar och en af de sedvanliga ålders- och civilståndsgrupperna, äfvensom afvikningstalen i förhållande till perioden 1881—90, framgå af tabellen å följande sida.

Öfver medelmåttan var alltså under året dödligheten för mankönets del endast inom åldrarna 15—25 och 35—40 år, men för qvinkönet inom samtliga åldrar mellan 10 och 40 år. Den förut konstaterade tendensen till höjning af dödligheten bland yngre kvinnor gör sig alltså fortfarande gällande. Äfven den jämförelsevis höga dödssiffran för männen mellan 15 och 25 års ålder är icke någon nyhet för året. Öfvervigten mot normalt når för männen i åldern 15/20 år till 9·3 % och för de ogifta kvinnorna i åldern 20/25 år ända till 12·7 %.

För *civilståndsgrupperna* i deras helhet äro dödstalerna icke utförda i tabellen å sid. 111, enär resultatet skulle alltför mycket bestämmas af de olika gruppernas skiljaktiga sammansättning efter ålder. Efter det denna ojämnhet aflägsnats (inom hvarje grupp för sig) på sätt, som visas i föregående årgång, uppgå de »förmedlade» dödstalerna, i ‰₀₀, till de belopp som framgå af tabellen öfverst å sid. 112.

¹⁾ D. ä. 1893 års tal om motsvarande för åren 1881—90 sättas = 1,000.

Dödstalen efter kön, ålder och civilstånd, år 1893.

Åldersår.	Hela dödstalet.	Man- o. qvinkön.		M ä n.			Q v i n n o r.		
		Män.	Qvin- nor.	Ogifte.	Gifta.	Enkl.	Ogifta.	Gifta.	Enkor.
a) Dödstalen, ‰.									
0—5.....	38.60	41.39	35.72	41.39	—	—	35.72	—	—
5—10.....	7.44	7.27	7.62	7.27	—	—	7.62	—	—
10—15.....	3.95	3.69	4.22	3.69	—	—	4.22	—	—
15—20.....	4.86	4.92	4.81	4.92	—	—	4.79	6.60	—
20—25.....	6.31	6.78	5.86	6.95	4.57	9.80	5.76	6.33	11.03
25—30.....	6.26	6.45	6.09	7.82	4.34	6.58	6.31	5.76	10.40
30—35.....	6.79	6.74	6.84	9.43	5.20	10.18	6.38	7.05	8.21
35—40.....	7.86	8.18	7.57	12.45	6.86	10.51	7.88	7.40	8.84
40—45.....	8.67	9.20	8.19	14.00	8.06	14.33	8.26	8.11	8.88
45—55.....	11.29	12.73	10.03	21.55	11.23	17.11	12.04	9.29	11.34
55—65.....	20.58	23.46	18.11	36.74	21.09	29.33	20.93	16.68	19.86
65—75.....	46.49	50.48	43.19	75.28	45.21	57.58	45.42	39.49	46.31
75—85.....	115.15	123.87	108.82	141.48	103.53	142.03	112.43	94.64	113.26
85—∞.....	265.98	288.95	253.81	204.63	257.59	308.30	260.75	225.20	255.88
Samtl. åldrar	16.83	17.44	16.25	—	—	—	—	—	—
b) Afvikningstalen, ‰. ¹⁾									
0—5.....	886	890	881	890	—	—	881	—	—
5—10.....	961	930	993	930	—	—	993	—	—
10—15.....	980	944	1.017	944	—	—	1.017	—	—
15—20.....	1.073	1.093	1.057	1.093	—	—	1.057	1.006	—
20—25.....	1.066	1.033	1.108	1.025	1.123	1.667	1.127	1.036	1.198
25—30.....	978	956	1.003	958	946	679	1.066	935	998
30—35.....	1.009	987	1.030	962	990	1.039	974	1.067	872
35—40.....	1.037	1.064	1.011	1.020	1.079	866	1.046	1.007	901
40—45.....	984	969	999	880	987	1.003	957	1.021	913
45—55.....	981	972	991	962	966	981	971	1.009	934
55—65.....	976	996	956	1.010	989	985	925	978	932
65—75.....	987	998	975	1.091	1.006	959	941	1.006	965
75—85.....	985	980	986	1.038	952	999	1.015	1.027	976
85—∞.....	987	990	981	811	1.038	989	1.006	999	979
Samtl. åldrar	994	993	994	—	—	—	—	—	—

Dödstalen i tabellen öfverst å sid. 112 kunna *icke* jemföras från den ena kolumnen till den andra (annat än möjligen dödstalen för hvarterdera könet i dess helhet). Deremot äro de fullt jemförliga från det ena året till det andra inom samma kolumn. Man finner, att året 1893 liksom de båda närmast föregående utmärkes af synnerligen ringa dödlighet inom barna-åldrarna, hvilka samfäldt år 1893 förete mindre än 80 % af det antal dödsfall, som skulle egt rum enligt förhållandena under en tidrymd liggande ej längre tillbaka än åren 1871—80. För den vuxna ogifta befolkningen

¹⁾ I förhållande till motsvarande tal för åren 1881—90.

År.	Hela döds- talet.	Man- och qvin-kön.		Barn under 15 år.	Vuxna ogifte.		Gifte.		Enkl. o. enkor.	
		Män.	Qvin- nor.		m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
1871—1880.....	18·27	19·12	17·46	23·28	9·60	8·58	15·57	12·73	64·22	48·02
1881—1890.....	16·94	17·57	16·35	20·26	8·47	8·02	13·87	11·55	57·92	44·49
1891.....	16·81	17·45	16·22	19·12	8·39	7·99	13·20	11·27	55·10	43·34
1892.....	17·88	18·21	17·56	18·71	8·59	8·81	14·61	12·71	62·13	50·21
1893.....	16·83	17·44	16·25	18·43	8·55	8·18	13·74	11·61	56·86	42·88

hafva deremot dödstalen stått högre än medeltalet (d. ä. än för årtiondet 1881—90), enligt hvad ock i det föregående visats. De gifta kvinnornas dödstal är äfven något högt. För enklingarnas och i synnerhet enkornas del märker man deremot tydligt reaktionen mot de högt uppdrifna döds-talen under influensaåret 1892.

Inom *barnåldrarna* voro dödlighetsförhållandena under år 1893, såsom förut antydts, fortfarande mycket gynsamma. Något mera specificerade voro döds- och afvikningstalen:

I åldern	Dödstalen, ‰.		Qvinkön.	Afvikningstalen, ‰.		Qvinkön.
	Båda könen.	Mankön.		Båda könen.	Mankön.	
0—1 år ¹⁾	101·21	109·00	92·91	916	908	924
1—3 ».....	24·40	25·65	23·12	848	868	826
3—5 ».....	13·82	13·98	13·66	909	909	908
5—10 ».....	7·44	7·27	7·62	961	930	993
10—15 ».....	3·95	3·69	4·22	960	944	1,017

Åldrarna 5—15 år närmade sig sålunda under året ånyo en mera normal ståndpunkt i fråga om qvinkönets dödssiffror, hvilka under 1893 voro ovanligt höga i förhållande till mankönets.

Befolkningens förändringar under 1893 års olika *månader*, jemfördt med motsvarande tal för åren 1883/92, framgå af tabellen öfverst å sid. 113. »Födelse-, döds- och öfverskottstalen» afse antalet lefvande födde och aflidne samt skilnaden dem emellan, i hvarje fall reducerade till en tidrymd af ett helt år och en folkmängd af 1,000 personer.

Födelse- och öfverskottstalen voro alltså för hvarje månad lägre än normalt, men dödstalen äro något mera varierande. Januari och februari månader voro detta år ovanligt kalla, men mars och april äfvensom oktober ovanligt blida; detta afspeglar sig åtminstone delvis i dödstalens afvikningstal. Äfven december månad var ovanligt blid, hvilket deremot icke öfverensstämmer med den höga dödssiffran för denna månad.

5) **Utvandringen.** Pr år och 1,000 inneb. inom en hvar af de förut i detta fall särskilda befolkningsgrupperna uppgingo år 1893 emigranternas

¹⁾ De dödas antal inom första lefnadsåret är beräknadt i ‰ af antalet lefvande födde.

Månad.	Födelsestal, ‰.		Afvikningstal 1893, %. ¹⁾	Dödstal, ‰.		Afvikningstal 1893, %. ¹⁾	Öfverskottstal, ‰.		Afvikningstal 1893, %. ¹⁾
	1883/92.	1893.		1883/92.	1893.		1883/92.	1893.	
Januari.....	30·35	28·97	95	20·67	20·39	99	9·68	8·58	89
Februari.....	29·75	28·49	96	19·16	19·82	103	10·59	8·67	82
Mars.....	30·53	27·79	91	19·60	18·24	93	10·93	9·55	87
April.....	29·26	27·95	96	19·07	17·84	94	10·19	10·11	99
Maj.....	28·30	27·40	97	18·13	18·19	100	10·17	9·21	91
Juni.....	27·49	26·74	97	15·91	15·40	97	11·58	11·34	98
Juli.....	26·87	26·24	98	14·41	14·39	100	12·46	11·85	95
Augusti.....	26·93	25·41	94	13·22	13·67	103	13·71	11·74	86
September.....	30·76	29·72	97	13·15	13·76	105	17·61	15·96	91
Oktober.....	28·07	26·26	94	14·54	13·99	96	13·53	12·27	91
November.....	27·52	25·30	92	16·45	16·49	100	11·07	8·81	80
December.....	29·04	28·12	97	18·52	19·89	107	10·52	8·23	78
Hela året	28·74	27·36	95	16·91	16·83	100	11·83	10·53	89

antal, äfvensom afvikningstalen i förhållande till åren 1881—90, till belopp, som utvisas af tabellen öfverst å sid. 114.

Relativt till folkmängden var alltså utvandringen äfven under år 1893 högre än under årtiondet 1881—90, till trots för att under årets senare del utvandringen, såsom bekant, undergick en högst betydande förminskning. Öfvervigten var större för qvinkönet än för mankönet (6·2 % mot 4·7), hvilket just är betecknande för år, under hvilka emigrationsströmmen sjunker tillbaka.

Såsom under de närmast föregående åren voro utvandringstalen i åldrarna 15/25 år mer än de andra drifna i höjden — i jämförelse med tioårsmedeltalen, hvilket förhållande dock delvis kan förklaras deraf att uppgifterna för dessa åldrar voro ofullständiga före år 1885, hvadan tioårsmedeltalen egentligen äro för låga.

Inom bevaringsåret, 20—21 år, utgjorde under år 1893 medelfolk-mängden af män 37,668. Inom samma åldersår, eller egentligen af de år 1873 födde, utvandrade 2,462 män, motsvarande 65·4 ‰ af sagda medelfolk-mängd. Siffran är något lägre än under 1892, som visade 71·6 ‰, men åtskilligt högre än (det dock för lågt uppgifna) medeltalet för åren 1881—90, som besteg sig till 46·9 ‰.

6) **Befolkningsrörelsens** allmänna förlopp under år 1893 framgår af tabellen öfverst å sid. 115, under jämförelse med äldre tider.

Året 1893 företer alltså en ytterligare, om ock ringa sänkning af giftermålstalet, en mindre höjning af födelsetalet, en bestämd sänkning

¹⁾ D. å. 1893 års tal om motsvarande för åren 1883/92 sättas = 100.

Utvandringstalen efter kön, ålder och civilstånd år 1893.

Åldersår.	Hela utvan- drings- talet.	Man- o. qvinkön.		M ä n.			Q v i n n o r.		
		Män.	Qvin- nor.	Ogifte.	Gifte.	Enkl.	Ogifta.	Gifta.	Enkor.
a) Utvandringstalen, ‰.									
0—5.....	4·07	4·01	4·13	4·01	—	—	4·13	—	—
5—10.....	4·30	4·35	4·25	4·35	—	—	4·25	—	—
10—15.....	3·86	3·83	3·89	3·83	—	—	3·89	—	—
15—20.....	19·87	21·52	18·17	21·52	26·32	—	18·27	9·24	—
20—25.....	31·51	37·67	25·58	39·87	10·23	29·41	29·17	8·52	25·74
25—30.....	16·74	18·37	15·24	23·72	10·03	23·03	22·51	7·22	17·34
30—35.....	10·65	11·96	9·48	16·91	9·29	10·18	15·04	6·45	10·33
35—40.....	7·04	8·61	5·65	11·54	7·74	9·11	8·58	4·65	4·77
40—45.....	4·37	5·46	3·40	7·34	5·02	7·56	3·71	3·35	3·00
45—55.....	2·73	3·20	2·32	3·83	3·12	3·09	1·86	2·20	3·69
55—65.....	1·98	1·71	2·22	0·74	1·63	3·02	1·14	1·81	3·92
65—∞.....	0·91	0·92	0·91	0·42	0·83	1·21	0·40	0·71	1·19
Samtl. åldrar	8·49	9·56	7·48	—	—	—	—	—	—
b) Afvikningstalen, ‰. ¹⁾									
0—5.....	889	876	902	876	—	—	902	—	—
5—10.....	986	993	982	993	—	—	982	—	—
10—15.....	1,000	1,019	985	1,019	—	—	985	—	—
15—20.....	1,248	1,253	1,241	1,253	—	—	1,241	1,208	—
20—25.....	1,260	1,289	1,224	1,284	1,245	1,501	1,235	999	1,505
25—30.....	945	886	1,023	842	1,050	1,535	1,060	907	1,257
30—35.....	1,001	937	1,088	798	1,096	1,029	1,220	950	1,023
35—40.....	1,073	1,084	1,062	1,062	1,081	1,122	1,090	1,038	945
40—45.....	1,005	1,036	963	1,112	1,008	1,123	1,094	936	888
45—55.....	943	967	910	1,130	934	1,116	894	891	1,039
55—65.....	1,064	966	1,144	747	921	1,285	1,009	1,199	1,150
65—∞.....	1,022	1,011	1,046	857	1,025	1,000	755	1,183	1,044
Samtl. åldrar	1,055	1,047	1,062	—	—	—	—	—	—

af dödssiffran samt en ej obetydlig sänkning af utvandringen. I det hela hafva förhållandena alltså varit i någon mån gynsamare än under det ofördelaktiga året 1892.

Förhållandena *länsvis*, under år 1893 framgå af tab. sid. 116—118. *Giftermålstalet* visar sig hafva varit under medelmåttan i alla län, utan något undantag. Ogynsamast ställda voro Vesternorrlands och Jemtlands län, med en undermålighet af mer än 20 %, jemförelsevis gynsamast åter Gotland, med en undermålighet af blott 1 %. Äfven i fråga om *födelse-talet* är Gotlands ställning fördelaktigast; dess födelsetal är till och med något högre än normalt, hvilket icke inträffar i något annat län. *Döds-*

¹⁾ I förhållande till motsvarande tal för åren 1881—90. Utvandringstalen för civilståndsgrupperna i hvarje ålder för sagda tioårsperiod äro endast beräknade, med stöd af siffrorna för 1891—93 (jfr föreg. årgång).

Arligen på 1,000 inv. af medelfolkmängden.

Åren	Gifter- mål.	Lefv. födde.	Döde.	Öfver- skott.	Känd utvan- dring.	Känd invan- dring.	Således känd förlust.	Ej redo- visad förlust. ²⁾	Folk- ökning.
1751—1815 ¹⁾	8 51	33 19	28 03	5 16	—	—	—	0 24	4 92
1816—1840.....	7 85	33 11	23 45	9 66	—	—	—	0 08	9 58
1841—1860.....	7 45	31 98	21 16	10 82	0 24	—	0 24	0 21	10 37
1861—1870.....	6 54	31 41	20 16	11 25	3 00	—	3 00	0 68	7 57
1871—1880.....	6 81	30 48	18 27	12 21	3 43	0 67	2 76	0 40	9 05
1881—1890.....	6 26	29 06	16 94	12 12	8 05	1 02	7 03	0 40	4 69
1884—1893.....	6 08	28 58	16 86	11 72	7 97	1 20	6 77	0 30	4 65
1891—1893.....	5 72	27 53	17 17	10 36	8 96	1 39	7 57	0 07	2 72
1883.....	6 43	28 94	17 31	11 63	6 88	0 91	5 97	0 33	5 33
1884.....	6 53	30 01	17 53	12 48	5 10	1 06	4 04	v. 0 40	8 84
1885.....	6 63	29 44	17 75	11 69	5 04	1 24	3 80	v. 0 33	8 22
1886.....	6 41	29 76	16 61	13 15	7 00	1 11	5 89	v. 0 06	7 32
1887.....	6 25	29 66	16 13	13 53	10 75	0 98	9 77	0 01	3 75
1888.....	5 92	28 78	15 99	12 79	10 61	1 02	9 59	0 38	2 82
1889.....	5 98	27 74	15 99	11 75	7 01	1 16	5 85	0 41	5 49
1890.....	5 99	27 95	17 12	10 83	7 16	1 26	5 90	2 72	2 21
1891.....	5 83	28 27	16 81	11 46	8 92	1 28	7 64	0 12	3 70
1892.....	5 69	26 98	17 88	9 10	9 47	1 36	8 11	0 13	0 86
1893.....	5 65	27 36	16 83	10 53	8 49	1 53	6 96	v. 0 02	3 59

talet var lägre än tioårsmedeltalet i tretton län, bland hvilka särskildt märkas Söder- och Vestmanlands med ända till 13 %:s undervigt; högre dödlighet än vanligt egde rum i öfriga tolf län, mest i Skaraborgs (19 % öfver tioårsmedeltalet) samt Jemtlands (15 % öfver medeltalet). *Öfverskottstalet* var under medelmåttan i alla län utom Södermanlands, Vestmanlands, Kalmar, Hallands samt Göteborgs och Bohus.

Folkförlusten till utlandet var större än vanligt (d. v. s. än under årtiondet 1883/92) i femton län. I ögonen fallande är det underliga förhållandet, att Vesternorrlands och Jemtlands län detta år haft den största emigrationen af alla. — Lägre än vanligt var förlusten i synnerhet på Gotland samt i Skåne, Halland och Vestergötland. — Gotlands i flera afseenden särskildt gynsamma ställning detta år bildar ett märkbart afbrott mot hvad under senare tider annars varit vanligt.

Ökningstalet var fördelaktigare än under föregående årtionde i Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Elfsborgs, Vermlands, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs och Norrbottens län, således uti flertalet af länen. Att rikssiffran icke

¹⁾ Antalet döde under denna period, afvensom folkökningen, äro här på ett ungefärligt sätt justerade (jfr Stat. Tidskr. h. 67). Enligt de officiella siffrorna utgjorde dödstalet under perioden 27 46 ‰ (i st. f. 28 03 här ofvan), öfverskottstalet 5 73 ‰ (i st. f. 5 16), förlustens tal 0 67 ‰ (i st. f. 0 24) samt ökningstalet 5 06 ‰ (i st. f. 4 92).

²⁾ Ett v. i denna kol. utmärker, att den oredovisade omflyttningen innebär en vinst i stället för förlust. Den stora förlusten år 1890 är beroende af folkmängdssummans justerande detta år genom folkräkningen.

*Giftermåls- samt Omflyttnings- och Ökningstalen länsvis åren 1883/92
samt år 1893.*

Län m. m.	Giftermålstalet, ‰.		Afvikn- tal, ‰.	Omflyttningsstalet, ‰.		Ökningstalet, ‰.	
	1883/92.	1893.		1883/92.	1893.	1883/92.	1893.
Hela riket.....	6.16	5.65	92	— 7.00	— 6.94	+ 4.83	+ 3.59
Land och stad.							
Landsbygden.....	5.87	5.39	92	— 11.04	— 9.53	+ 0.92	+ 1.21
Städerna.....	7.52	6.73	89	+ 11.68	+ 3.90	+ 22.89	+ 13.54
Stockholm.....	8.59	7.36	86	+ 20.09	+ 9.92	+ 29.74	+ 17.52
Öfriga städer.....	7.13	6.49	91	+ 8.57	+ 1.62	+ 20.36	+ 12.03
Af de senare:							
Större städer ¹⁾	7.47	6.57	88	+ 9.98	— 0.88	+ 23.09	+ 10.40
Mindre städer.....	6.54	6.36	97	+ 6.20	+ 5.97	+ 15.76	+ 14.85
Länen.							
Stockholms stad.....	8.59	7.36	86	+ 20.09	+ 9.92	+ 29.74	+ 17.52
Stockholms län.....	6.45	6.25	97	— 6.08	— 7.54	+ 4.51	+ 2.36
Uppsala.....	6.73	6.08	90	— 2.54	— 5.91	+ 8.05	+ 3.23
Södermanlands.....	6.60	6.38	97	— 5.35	— 6.76	+ 6.14	+ 6.18
Östergötlands.....	6.00	5.52	92	— 9.95	— 6.72	+ 0.89	+ 0.71
Jönköpings.....	5.53	5.12	93	— 13.97	— 11.50	— 1.23	— 0.63
Kronobergs.....	5.12	4.97	97	— 16.76	— 13.40	— 5.54	— 3.35
Kalmar.....	5.32	4.75	89	— 15.41	— 12.44	— 5.96	— 2.85
Gotlands.....	5.68	5.62	99	— 8.70	— 1.72	— 4.32	+ 1.31
Blekinge.....	5.62	5.34	95	— 9.44	— 11.37	+ 2.46	— 1.96
Kristianstads.....	5.57	5.06	91	— 12.99	— 8.48	— 3.99	— 1.18
Malmöhus.....	6.24	6.05	97	— 4.64	— 1.77	+ 6.24	+ 7.73
Hallands.....	5.46	5.34	98	— 9.97	— 6.55	+ 1.44	+ 5.80
Göteborgs o. Bohus.....	6.78	5.98	88	+ 0.58	— 5.41	+ 12.77	+ 7.02
Elfsborgs.....	5.30	4.84	91	— 14.52	— 9.57	— 4.28	— 1.55
Skaraborgs.....	5.43	5.14	95	— 15.49	— 11.23	— 4.39	— 4.89
Värmlands.....	5.15	4.95	96	— 14.83	— 11.54	— 4.25	— 1.70
Örebro.....	5.85	5.76	98	— 10.94	— 6.17	+ 1.74	+ 6.27
Västmanlands.....	6.82	6.53	96	— 3.98	— 2.89	+ 7.96	+ 10.16
Kopparbergs.....	6.05	5.81	96	— 7.53	— 5.72	+ 5.21	+ 6.32
Gefleborgs.....	6.82	5.52	81	— 0.36	— 7.16	+ 14.97	+ 5.96
Vesternorrlands.....	7.23	5.57	77	+ 1.34	— 14.55	+ 19.52	+ 2.98
Jemtlands.....	7.00	5.53	79	— 1.22	— 11.42	+ 15.37	+ 0.62
Vesterbottens.....	7.03	5.92	84	— 2.97	— 5.53	+ 15.40	+ 10.36
Norrbottens.....	7.24	6.60	91	— 0.23	+ 1.36	+ 15.82	+ 16.35

desto mindre stannar under medelmåttan, beror egentligen på den betydliga underlägsenheten för Stockholms stad samt för Västernorrlands, Jemtlands och Gefleborgs län.

Liksom under år 1892 var med hänsyn till folkökningförhållandena *städernas* ställning äfven år 1893, jemförd med tioårsmedeltalen, i allmänhet ogynnsammare än *landsbygdens*, och likaså de större städernas ställ-

¹⁾ D. ä. städer med vid 1890 års slut minst 10,000 inb., utom Stockholm.

*Födelse-, Döds- och Öfverskottstalen länsvis åren 1883/92
samt år 1893.*

Län m. m.	Födelse-talet, 0/00.		Af- viken- tal, %	Döds-talet, 0/00.		Af- viken- tal, %	Öfverskotts- talet, 0/00.		Af- viken- tal, %
	1883/92.	1893.		1883/92.	1893.		1883/92.	1893.	
Hela riket.....	28.74	27.36	95	16.91	16.83	100	11.83	10.53	89
Land och stad.									
Landsbygden.....	28.35	27.26	96	16.39	16.52	101	11.96	10.74	90
Städerna.....	30.54	27.75	91	19.33	18.11	94	11.21	9.64	86
Stockholm.....	31.82	27.51	86	22.17	19.91	90	9.65	7.60	79
Öfriga städer.....	30.07	27.84	93	18.28	17.43	95	11.79	10.41	88
Af de senare:									
Större städer.....	31.66	28.84	91	18.55	17.56	95	13.11	11.28	86
Mindre städer.....	27.39	26.09	95	17.83	17.21	97	9.56	8.88	93
Länen.									
Stockholms stad.....	31.82	27.51	86	22.17	19.91	90	9.65	7.60	79
Stockholms län.....	28.38	27.25	96	17.79	17.35	98	10.59	9.90	93
Uppsala.....	28.79	26.11	91	18.20	16.97	93	10.59	9.14	86
Södermanlands.....	28.63	27.92	98	17.14	14.98	87	11.49	12.94	113
Östergötlands.....	26.38	24.67	94	15.54	17.24	111	10.84	7.43	69
Jönköpings.....	27.59	25.76	93	14.85	14.89	100	12.74	10.87	85
Kronobergs.....	27.40	25.57	93	16.18	15.52	96	11.22	10.05	90
Kalmar.....	25.48	24.54	96	16.03	14.95	93	9.45	9.59	101
Gotlands.....	20.07	20.54	102	15.69	17.51	112	4.38	3.03	69
Blekinge.....	30.52	28.35	93	18.62	18.94	102	11.90	9.41	79
Kristianstads.....	26.37	25.07	95	17.37	17.77	102	9.00	7.30	81
Malmöhus.....	28.40	27.40	96	17.52	17.90	102	10.88	9.50	87
Hallands.....	27.49	26.98	98	16.08	14.63	91	11.41	12.35	108
Göteborgs o. Bohus.....	29.52	28.57	97	17.33	16.14	93	12.19	12.43	102
Elfsborgs.....	25.51	24.40	96	15.27	16.38	107	10.24	8.02	78
Skaraborgs.....	25.74	23.81	93	14.64	17.47	119	11.10	6.34	57
Värmlands.....	25.01	23.97	96	14.43	14.13	98	10.58	9.84	93
Örebro.....	27.49	26.51	96	14.81	14.07	95	12.68	12.44	98
Vestmanlands.....	29.59	28.41	96	17.65	15.36	87	11.94	13.05	109
Kopparbergs.....	29.98	28.69	96	17.24	16.65	97	12.74	12.04	95
Gefleborgs.....	33.20	31.06	94	17.87	17.94	100	15.33	13.12	86
Vesternorrlands.....	37.03	34.90	94	18.85	17.37	92	18.18	17.53	96
Jemtlands.....	32.93	30.68	93	16.34	18.64	115	16.59	12.04	73
Vesterbottens.....	35.32	34.39	97	16.95	18.50	109	18.37	15.89	86
Norrbottens.....	37.54	36.54	97	21.49	21.55	100	16.05	14.99	93

ning ogynnsammare än de mindres. Efter den raska utvecklingen under 1880-talet har uppenbarligen i flere af våra större stadssamhällen en viss reaktion inträdd. Tillväxten för 1893 var i de större landsortsstäderna endast 10 0/00, men i de mindre nära 15 0/00. De större städerna, oafsedt Stockholm, föredro till och med tillsammans ett *utflyttningsöfverskott*, något som för öfrigt inträffade jemväl under år 1892 men derförut tro-
ligen icke under årtionden.

Omflyttningstalets fördelning på folkbytet med utlandet och med inländska orter, länsvis, åren 1883/92 samt år 1893.

Län m. m.	Utvandrings- talet, ‰.		Invandrings- talet, ‰.		Sålendes: Utri- kes förlustens tal, ‰.		Inrikes omflytt- ningstalet, ‰.	
	1883, 92.	1893.	1883, 92.	1893.	1883/92.	1893.	1883/92.	1893.
Hela riket.....	7·81	8·49	1·14	1·53	6·67	6·96	¹⁾	¹⁾
Land och stad.								
Landsbygden.....	7·48	8·12	0·88	1·37	6·60	6·75	— 4·44	— 2·78
Städerna.....	9·35	10·03	2·34	2·20	7·01	7·33	+ 18·69	+ 11·73
Stockholm.....	9·53	10·92	2·27	2·28	7·26	8·64	+ 27·35	+ 18·56
Öfriga städer.....	9·28	9·70	2·36	2·18	6·92	7·52	+ 15·49	+ 9·14
Af de senare:								
Större städer.....	9·84	10·11	2·83	2·56	7·01	7·55	+ 16·99	+ 6·67
Mindre städer.....	8·32	8·99	1·58	1·52	6·74	7·47	+ 12·94	+ 13·44
Länen.								
Stockholms stad.....	9·53	10·92	2·27	2·28	7·26	8·64	+ 27·35	+ 18·56
Stockholms län.....	2·19	2·58	0·33	0·23	1·86	2·35	— 4·22	— 5·19
Uppsala.....	1·79	2·06	0·17	0·21	1·62	1·85	— 0·92	— 4·06
Södermanlands.....	2·85	2·94	0·34	0·39	2·51	2·55	— 2·84	— 4·21
Östergötlands.....	8·38	7·49	0·60	0·97	7·78	6·52	— 2·17	— 0·20
Jönköpings.....	11·73	11·03	0·80	1·21	10·93	9·82	— 3·04	— 1·68
Kronobergs.....	11·91	10·90	1·19	1·46	10·72	9·44	— 6·04	— 3·96
Kalmar.....	10·80	11·23	1·02	2·28	9·78	8·95	— 5·63	— 3·49
Gotlands.....	8·51	7·30	1·28	3·17	7·23	4·13	— 1·47	+ 2·41
Blekinge.....	8·70	10·32	1·58	2·34	7·12	7·98	— 2·32	— 3·39
Kristianstads.....	9·65	8·22	1·55	2·18	8·10	6·04	— 4·89	— 2·44
Malmöhus.....	8·55	6·52	2·58	2·37	5·97	4·15	+ 1·33	+ 2·38
Hallands.....	12·93	11·45	2·11	3·75	10·82	7·70	+ 0·85	+ 1·15
Göteborgs o. Bohus.....	6·78	7·52	1·79	1·89	4·99	5·63	+ 5·57	+ 0·22
Elfsborgs.....	11·54	10·94	1·45	2·56	10·09	8·38	— 4·43	— 1·19
Skaraborgs.....	8·72	8·00	0·52	1·44	8·20	6·56	— 7·29	— 4·67
Vermilands.....	11·76	12·94	1·51	2·31	10·25	10·63	— 4·58	— 0·91
Örebro.....	6·98	7·49	0·65	0·86	6·33	6·63	— 4·61	+ 0·46
Vestmanlands.....	3·15	3·40	0·40	0·40	2·75	3·00	— 1·23	+ 0·11
Kopparbergs.....	5·60	7·44	0·55	0·74	5·05	6·70	— 2·48	+ 0·98
Gefleborgs.....	4·21	8·20	0·43	0·60	3·78	7·60	+ 3·42	+ 0·44
Vesternorrlands.....	4·11	13·84	0·58	0·86	3·53	12·98	+ 4·87	— 1·57
Jemtlands.....	5·57	13·04	1·25	0·78	4·32	12·26	+ 3·10	+ 0·84
Vesterbottens.....	2·01	5·88	0·20	0·27	1·81	5·61	— 1·16	+ 0·08
Norrbottnens.....	3·27	3·28	0·69	0·67	2·58	2·61	+ 2·35	+ 3·97

Samtliga städernas folkökning var väl något högre än under år 1892 men dock ganska låg i jämförelse med förhållandena under föregående tider.

¹⁾ Den inrikes omflyttningen borde naturligtvis för riket i dess helhet resultera med ± 0 , men till följd af ofullkomligheter i uppgifterna framträder i själva verket för tidrymden 1883/92 en årlig brist af 0·33 ‰ och för år 1893 en vinst af 0·02 ‰.

En särskild uppmärksamhet ådrager sig *dödligheten* under år 1893, med hänsyn till skilnaden mellan landsbygd och städer. Öfvervigten för städerna uppgick detta år till endast 10 %, den minsta skilnad, som någonsin i vårt land iakttagits. För landsortsstäderna ensamt var dödstalet endast 6 % högre än på landsbygden.

Det år, som här närmast följer att behandla, eller året 1894, utmärkes af emigrationens nästan totala upphörande (eller kompenserande genom immigration) och intager alltså en särdeles ovanlig ställning gentemot långa tider af det förflutna. Hvad inverkan detta undantagsfall haft på befolkningsförhållandena i allmänhet, skall blifva af ganska mycket intresse att lära känna. Att folktillväxten under året uppgått till ej mindre än närmare 50,000 personer, är redan bekant, och för första gången sedan år 1879 har icke ens något enskildt län varit helt och hållet uteslutet från folkökningen. En närmare undersökning, från här behandlade synpunkter, af dessa för oss nu så ovanliga förhållanden torde få meddelas i nästa årgång af denna tidskrift.

G. Sundbärg.

Några drag ur den svenska postsparbankens verksamhet.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 6 mars 1883 lemnade dåvarande Finansministern, vid föredragning af frågan angående kungl. proposition till Riksdagen om inrättande af en postsparbank, en redogörelse för den utredning i ämnet, som af de för ändamålet tillsatta komiterade afgifvits, och anförde dervid bland annat följande:

»Särskildt påpekas, att de allra flesta af landets omkring 900 sparbankskontor icke äro för allmänheten tillgängliga mer än en eller annan timme i veckan eller månaden; samt att, om också det stora flertalet enskilda sparbanker äro fullt solida och välskötta, missförhållanden i fråga om sparbanksmedlens handhavande dock stundom trädt i dagen, egnade att ingifva allvarliga bekymmer eller åtminstone ådagaläggande, att placeringen af dylika medel icke i alla sparbanker sker med erforderlig urskiljning och trygghet, hvadan det skulle vara af vikt att insättare kunde välja mellan olika sparbanker, hvilket dock under närvarande förhållanden i allmänhet icke är möjligt. I synnerhet genom två egenskaper: *lätt tillgänglighet* och *otvifvelaktig säkerhet* skulle en *postsparbank* blifva af synnerligt gagn för kapitalbildningen och sparsamhetens befrämjande företrädesvis inom de mindre bemedlade folkklasserna. Och sådan nytta skulle vinnas utan någon inskränkning i de bestående enskilda sparbankernas verksamhet, för så vidt dessa sparbanker verkligen skötas med vederbörlig omsorg och samvetsgrannhet. Erfarenheten i utlandet har nämligen till fullo bevisat, att endast illa skötta enskilda sparbanker undanträngas, under det att de solida utan svårighet bestå och utvidga sin verksamhet vid sidan af postsparbanken; en arbetsfördelning uppstår så, att de enskilda sparbankerna behålla och draga till sig större insättningar, medan postsparbanken får sina kunder hufvudsakligen ur de minst bemedlade samhällslagren. De, som icke kunna hopspara mer än helt små belopp, fästa sig i allmänhet vida mindre vid den högre ränta, de enskilda sparbankerna kunna gifva, än vid de förmåner postsparbanken erbjuder derutinnan, att de små beloppen kunna i säkert förvar aflemnas snart sagdt

när som helst och hvar som helst, genom insättning på närmaste postanstalt, och att uttag likaledes kunna göras vid hvarje postanstalt oberoende af insättningsorten. Sistnämnda omständighet får särskildt en mycket stor betydelse för den mera rörliga delen af landets arbetarebefolkning, för alla dem som pläga ombyta vistelseort för att uppsöka tillfällen till lönande arbetsförtjenst.»

Det hufvudsakliga ändamålet med Postsparbankens inrättande har — såsom härutaf framgår och äfven i samma års riksdagsskrifvelse angående denna fråga framhölls — alltså varit att uppsamla och göra fruktbärande de små besparingarna. Detta ändamål har väsentligen understötds genom införande af sparmärken, hvarigenom, ehuru lägsta insättningsbeloppet bestämts till 1 krona, till och med så små besparingar som 10 öre kunnat tagas till vara och genom senare insättning tillgodogöras.

Sedan Postsparbankens rörelse med 1893 års utgång nu fortgått i tio år, torde tiden vara inne att undersöka, huru denna sparanstalt i verkligheten funktionerar och om dess verksamhet kan anses hufvudsakligen vara den ursprungligen afsedda eller om den på ett eller annat sätt tagit en afvikande riktning.

Af hela antalet motböcker utgjorde vid 1893 års slut den grupp, som representeras af behållningar under 5 kronor, 45 procent, motböcker med behållning mellan 5 och 10 kronor 12 procent, och de med 10—50 kronors behållning 20 procent. Sammanlagdt uppgingo sålunda dessa grupper med under 50 kronors behållning till 77 procent af hela antalet motböcker. Detta förhållande synes gifva vid handen, att de små besparingarna verkligen spela en afsevärd roll i Postsparbanken, åtminstone i fråga om insättarnes antal. Med hänsyn till beloppens storlek uppgå deras behållningar ej till mer än 8 procent af hela det i Postsparbanken innestående kapitalet.

Då antalet små insättare är så betydande, torde det för mången vara tämligen öfverraskande att erfara, det medelstorleken af de särskilda insättningsposterna år 1893 utgjorde 25.41 kr. och år 1890 till och med 27.75 kr.

Denna missproportion mellan insättningarnas medelstorlek och antalet små insättare medgifver endast en förklaring. De små behållningarnas egare äro långt ifrån lika *flitiga* insättare som deras antal tyckes antyda. Uppträdde de med sina små insättningar lika ofta som de större insättarne, skulle de ovilkorligen genom sitt stora antal draga ned medelbeloppet af insättning högst betydligt. Ty — för att taga ett räkneexempel — om 77 insättare af 100 hvar och en i medeltal göra en insättning på 5 kr., hvilket ju är ett ganska högt belopp för att kallas en liten insättning, och de återstående 23 hvar för sig insätta i

medeltal 50 kr., så blir gemensamma medelbeloppet af insättning endast 15'35 kr. Vi se oss alltså nödgade till att häraf draga den slutsatsen, att Postsparbankens flitigaste kunder äro personer, som röra sig med jmförelsevis höga belopp.

Detta förhållande påkallar uppmärksamhet. För att finna anledningen dertill nödgas vi gå mera i detalj och undersöka förhållandena på olika orter. Länsvis beräknade utgjorde insättningarnas medelbelopp:

År 1890. År 1893.		År 1890. År 1893.	
Kronor. Kronor.		Kronor. Kronor.	
Stockholms stad o. län.....	16 17	Göteborgs o. Bohus län.....	22 25
Uppsala län	23 19	Elfsborgs »	27 29
Södermanlands »	13 18	Skaraborgs »	26 29
Östergötlands »	23 25	Vermlands »	71 70
Jönköpings »	29 26	Örebro »	16 20
Kronobergs »	47 36	Vestmanlands »	26 27
Kalmar »	29 22	Kopparbergs »	58 50
Gotlands »	33 37	Gefleborgs »	48 32
Blekinge »	12 8	Vesternorrlands »	45 33
Kristianstads »	14 19	Jemtlands »	34 23
Malmöhus »	9 11	Vesterbottens »	51 56
Hallands »	16 19	Norrbottens »	18 32

De högsta medelbeloppen återfinna vi sålunda i Vermlands och Kopparbergs län, de norrländska länen samt Kronobergs och Gotlands län. Att förhållandet icke är tillfälligt, framgår derutaf att det är väsentligen likartadt för de båda åren 1890 och 1893. Några anmärkningsvärda olikheter förekomma dock, hvilka må i förbigående närmare beröras.

I Kronobergs län har medelbeloppet af insättning sjunkit från 47 till 36 kr. År 1888 utgjorde det 16 kr., steg 1889 till 44 kr., 1890 till 47 kr. och 1891 till 44 kr., men sjönk sedan till 34 kr. år 1892 och 36 kr. år 1893. Sparbanksinsättningarna i länet åter uppgingo, efter att de fögaende åren hafva varierat mellan 1,600,000 och 1,775,000 kr., till:

År 1888.....	1,523,340 kr.	År 1891.....	1,388,328 kr.
» 1889.....	1,349,091 »	» 1892.....	1,605,461 »
» 1890.....	1,393,038 »	» 1893.....	1,783,284 »

Då det sålunda visar sig, att det just är de tre åren 1889—1891, särskildt utmärkta för låga insättningsbelopp i sparbankerna, hvilka uppvisa så höga medelbelopp pr insättning i Postsparbanken, ligger den slutsatsen nära till hands, att den tillfälliga stegringen af de senare har sin orsak i det misstroende till de enskilda sparbankerna, som framkallades af de år 1889 upptäckta förskingringarna i Elmhults sparbank och sparbankens deraf följande konkurs.

I Kopparbergs län utgjorde medelbeloppen af insättningar i Postsparbanken under de fyra åren 1890—1893 resp. 58, 43, 37 och 50 kro-

nor. Draga vi oss nu till minnes de stora jernvägsarbeten, som pågingo i detta län i början på 1890-talet, så kunde vi vara böjda för att antaga, det åtminstone 1890 års höga insättningsmedelbelopp står i något slags sammanhang dermed. Arbetena pågingo under 1890 från Vermlandsgränsen till Mora, sålunda berörande Nås, Jerna och Floda samt Mora, Sofia Magdalena och Venjans tingslag, och å andra sidan ifrån Bjursås till Mora, genom Leksands, Åls och Bjursås, Rättviks och Ore samt Mora tingslag. Under 1891 berörde de hufvudsakligen Mora samt Rättviks tingslag, och 1892 Malungs, Lima och Äppelbo tingslag. Insättningarna vid de postanstalter, som ligga inom nämnda tingslagsområden, utgjorde:

T i n g s l a g .	År 1890.		År 1891.		År 1892.		År 1893.	
	Total-belopp.	Medel-belopp.	Total-belopp.	Medel-belopp.	Total-belopp.	Medel-belopp.	Total-belopp.	Medel-belopp.
	K r o n o r .							
Leksands, Åls o. Bjursås	130,468	74	72,637	43	62,462	53	82,993	73
Rättviks o. Ore	150,635	148	68,820	89	59,249	80	90,285	106
Mora, Sofia Magd. o. Venjans.	59,555	88	38,263	61	32,240	44	61,570	74
Malungs, Lima o. Äppelbo.....	71,299	98	29,043	47	39,846	67	42,661	75
Nås, Jerna o. Floda	28,483	33	49,419	41	27,431	40	31,625	42

I fråga om Leksands tingslag stämmer det rätt väl öfverens med förhållandena, att de ojemförligt största insättningarna gjordes under 1890. Jernvägsbyggandet drog sig sedan längre upp, och insättningsbeloppen sjönko. I Rättviks och Mora båda tingslag borde de åter snarare hafva stigit år 1891, då byggnadsverksamheten koncentrerades der, men i stället gingo de betydligt ned, särskildt i det förstnämnda tingslaget. Malungs tingslag utmärkes af mycket höga belopp för året 1890; sträckan Brint-bodarne—Malung byggdes dock hufvudsakligen först under 1892, hvilket visserligen har något högre siffror än det närmast föregående året, men lägre än såväl året 1890 som året 1893, då jernvägen var färdig. Hvad slutligen Nås tingslag beträffar, så förekomma der de lägsta talen år 1890, just det år då jernvägsbyggandet inom tingslaget pågick.

Någon tydlig inverkan a postsparbanksrörelsen af de tillfällen till arbetsförtjenst, som jernvägsbyggandet framkallar, kunna vi sålunda icke spåra åtminstone från Dalarne. Lika litet ger sig en sådan inverkan tillkänna i Västernorrlands och Vesterbottens län. Medelbeloppen af insättning utgjorde der:

	1890.	1891.	1892.	1893.
I Västernorrlands län.....	kr. 45	36	34	33
» Vesterbottens »	» 51	62	43	56

I Vesternorrlands län pågingo arbetena dels å statsbanan med bi-banorna till Sollefteå och Örnsköldsvik, dels å Sollefteå—Hernösands-jernvägen under alla åren. Det oaktadt har redan år 1891 en stark sjunkning inträdt. I Vesterbottens län fortgick statsbanans byggande likaledes hela tiden, men året 1892 utmärkes det oaktadt af särdeles låga insättningar i jämförelse med de närmaste åren.

Såväl Gefleborgs som Jemtlands län visa en stark tillbakagång mellan åren 1890 och 1893, i det förra länet inträdande redan 1891, i det senare 1892. Då företelsen är den samma i de enskilda sparbanker, som de båda länen ega, står den tydliga i samband med allmänna ekonomiska förhållanden. Utan tvifvel bär den, åtminstone delvis, vittne om de sämre konjunkturer å trävarumarknaden, som under de sista åren i allt mer kännbar form framträdt, och det samma torde äfven gälla den förut påvisade minskningen i Vesternorrlands län. — Några jernvägsarbeten hafva under åren 1890—1893 icke utförts i Gefleborgs eller Jemtlands län.

Slutligen hafva vi att taga i betraktande Norrbottens län. De arbeten, som utfördes efter 1889 på Luleå—Gellivare-banan, innan den blef fullt färdig, torde ej hafva kunnat lemna några synnerliga spår i postsparbanksrörelsen, hvaremot detta väl kan tänkas hafva varit fallet med arbetena å stambanan till Boden, hvars byggande åren 1892 och 1893 hade utsträckt sig till Norrbottens län. Vi finna också insättningsmedelbeloppen i Postsparbanken för länet stiga från 18 kr. år 1890 och 17 kr. år 1891 till resp. 34 och 32 kr. åren 1892 och 1893. Vid de förnämsta kontoren utgjordes deras totalbelopp (i kronor):

	1890.	1891.	1892.	1893.
Boden.....	3,127	3,574	23,923	8,614
Elfsbyn.....	220	80	1,967	22,038
Gellivare.....	1,503	1,299	8,942	8,907
Haparanda.....	2,713	2,181	5,007	5,661
Luleå.....	14,476	9,190	37,306	29,331
Malmberget (öppnadt $\frac{1}{9}$ 92).....	—	—	3,782	19,182
Piteå.....	3,027	9,548	10,243	8,293
Storlångträsk (öppnadt $\frac{1}{2}$ 93).....	—	—	—	10,307

De stora insättningarna vid Elfsbyn och Storlångträsk 1893 härröra tydligt från jernvägsbyggandet. Stegringen vid Boden åter år 1892 torde endast delvis böra derur förklaras; den ssammanhänger troligen mera, likasom stegringen vid Gellivare, Luleå och Malmberget samma år, med den lifliga rörelse och verksamhet, som framkallats genom den nu i större skala bedrifna brytningen vid Gellivare-fälten.

Det är sålunda endast från några stationer i Norrbottens län, som vi i postsparbanksrörelsen kunnat finna säkra spår af tillfälliga arbetsförtjenster vid jernvägsbyggnader. I detta län hafva också de från jern-

vägsbyggandet härflytande besparingarna på grund af små förhållanden i öfrigt kunnat utföra ett märkbarare inflytande på länets postsparbanksrörelse i allmänhet. Men från andra län hafva de besparingar af ifrågakarande slag, som möjligen blifvit gjorda, icke varit af sådan betydelse, att deras inverkan på insättningsbeloppen är med säkerhet skönjbar.

Det har åt undersökningen af denna fråga egnats större uppmärksamhet än saken i och för sig må synas hafva varit värd, emedan det skulle hafva varit af stort intresse att kunna konstatera, det åtminstone ett af de önskemål, som förde till Postsparbankens inrättande, nu verkligen utgjorde en tydligt framstående sida af dess verksamhet, det nämligen, att den skulle blifva af betydelse »för den mera rörliga delen af landets arbetarebefolkning, för alla dem som pläga ombyta vistelseort för att uppsöka tillfällen till lönande arbetsförtjenst». Säsom udersökningen nu utfallit, torde det emellertid knappast kunna sägas att Postsparbanken eger någon mera afsevärd betydelse såsom mottagare och vårdare af i främmande trakt hopsparade arbetsförtjenster.

Vi återgå nu till försöket att finna, hvad det höga medelbeloppet af insättning i Postsparbanken egentligen må anses kunna innebära, och erinra oss, att de högsta medelbeloppen 1893 förekommo i Kronobergs, Gotlands, Vermlands, Kopparbergs samt de fem norrländska länen. I Kronobergs län, der de före 1889 voro jemförelsevis små, torde deras nuvarande storlek kunna anses vara ett minne af den Elmhultska sparbankskatastrofen. Gotlands län eger visserligen en mängd små sparbanker, men dessas förvaltning har ofta lemnat mycket öfrigt att önska, och det torde måhända sålunda äfven här bero på en viss misstro till de enskilda sparbankerna, att Postsparbanken vunnit en jemförelsevis stor terräng. Hvad de öfriga länen beträffar, äro de samtliga just de glesast befolkade trakterna af vårt land, hvarest enskilda sparbanker endast i de mer bebyggda delarna kunnat inrättas, och det ligger därför nära till hands att antaga, att det just är *bristen på sparbanker i de vidsträckta men folkfattiga bygderna*, som varit orsaken till det stora förtroende Postsparbanken här vunnit. För att bättre kunna bevisa detta antagande, måste vi dock närmare undersöka förhållandet i enskildheter och välja för detta ändamål de två härutinnan kanske mest representativa länen, Kopparbergs och Vermlands, och dessutom tre andra, hvilkas medelinsättningar ej äro så höga, men som i andra afseenden förtjena att uppmärksammas, nämligen Elfsborgs, Skaraborgs och Kalmar län.

För Kopparbergs län gifver tab. A (å nästa sida) en öfversigt öfver samtliga sparanstalters i länet verksamhet under år 1893.

Tab. A. Sparanstalternas verksamhet i Kopparbergs län år 1893.

Tingslag (inberäknadt städerna).	Postsparbanken.					Spar- o. folk- banker.		Inneb. pr qv.- mil yt- vidd. 1890.
	Antal kontor pr qv.-mil ytvidd.	Antal institutionsgr.	Insatta belopp, kr.	Medelbelopp kr.		Antal insättare på 1 000 inb. i) ²	Behållning kr. pr inb. i) ²	
				pr in- sättning.	pr år o. inb. i) ²			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Falu domsagas norra ³⁾	0.42	2,406	70,369	29	2.50	192	42	1,261

Utom Kopparbergs läns sparbank med dess 42 filialer i socknarna finnas i länet Falu stads sparbank, tillgänglig alla helgfria dagar, samt St. Skedvi sockens (tillg. 1 gg i mån.), Husby sockens (tillg. 1 gg i veckan), Hedemora sparbank med 1 afdelningskontor (tillg. 1 gg i veckan); vidare i Folkare tingslag By sockens sparbank (tillg. 1 gg i veckan) och 2 folkbanker (tillg. 2 ggr i veckan) med 1 afdelningskontor, i Grangärde tingslag Grangärde sparbank (tillg. 1 gg i veckan) och Ludvika sparbank (tillg. 1 gg i mån.), samt slutligen i Norrbärke tingslag Norrbärke sockens sparbank i Smedjebacken (tillg. 1 gg i veckan).

Det enskilda sparbanksväsendets utveckling i olika delar af länet mätes bäst efter kol. 7 och 8, hvori antalet insättare och deras behåll-

¹⁾ Antalet innebyggare är beräknadt vid årets slut.

²⁾ Insättare och insättaremedel i Kopparbergs läns sparbank hafva fördelats på de olika kommunerna i länet efter sparbanksstyrelsens årsredogörelse för 1893.

³⁾ Till Falu domsagas norra tingslag är räknad staden Falun, till Säters tingslag Säter och till Hedemora och Garpenbergs tingslag Hedemora.

⁴⁾ Rikstalen i kol. 7 och 8 gälla endast sparbankerna, icke folkbanker och andra sparanstalter.

ningar äro beräknade i förhållande till folkmängden. Jemföres nu denna utveckling med postsparbanksrörelsen i motsvarande trakt, finna vi att den senare i allmänhet står i rakt motsatt förhållande till den förra, en omständighet som alltså, hvad detta län vidkommer, bekräftar det gjorda antagandet, att det är bristen på enskilda sparbanker som vållar tilloppet till Postsparbanken. I Elfdals tingslag uppgår sålunda medelbeloppet för innebyggare af under året gjorda insättningar i Postsparbanken till 11'77 kronor, under det sparbanksbehållningen, fördelad pr innebyggare, ej är större än 3 kronor. Särna och Idre tingslag utgör ett undantag; såväl det enskilda som postsparbanksväsendet äro här högst ringa utvecklade. Olikheten i förmögenhetsvilkor de skilda delarna af länet emellan, jemte andra omständigheter, vållar naturligtvis, att icke någon fullkomlig regelbundenhet råder i förhållandet. Hvad särskildt den stora differensen mellan Elfdals samt Särna och Idre tingslag beträffar, så härleder den sig till stor del deraf, att storskiftet i Elfdalen var afslutadt redan 1888, efter hvilken tid sålunda bönderna kunnat sälja dem tilldelade skogslotter och rika tillfällen till arbetsförtjenster vid skogsarbeten uppstått, under det att i Särna och Idre storskiftet först helt nyligen afslutats. — Malungs, Lima och Äppelbo tingslag eger, likasom Särna, icke heller så liflig postsparbanksrörelse som af den låga sparbanksbehållningen kunde väntas; dock är förhållandet der bättre. Rättviks, Mora och Orsa tingslag hafva höga medelbelopp af insättningar i Postsparbanken, men i omvänd ordning låga behållningar i sparbankerna. Leksands tingslag, med ett godt sparbanksväsen, har ett öfverraskande högt insättningsbelopp i Postsparbanken. Att i Folkare och Norrbärke båda tingslag postsparbanksinsättningarna äro afsevärdt höga trots god tillgång till sparbanker, torde väl kunna bero derpå, att båda tingslagen äro orter med liflig industri och innesluta, det förra Avesta, det senare Smedjebackens betydande handelsplats. Tingslagen i öfrigt i Falu och Hedemora domsagor ega i allmänhet ett väl utveckladt sparbanksväsen och ganska måttliga tal å Postsparbankens konto.

Hvad å andra sidan utrustningen med postsparbankskontor beträffar, så synas olikheterna deruti vara af jmförelsevis underordnad betydelse. Postanstalter finnas nu så allmänt spridda äfven i glest bebyggda trakter, att — om också vissa landsdelar äro rikare försedda med sadana i förhållande till sin ytvidd än andra — någon egentlig brist derpa ingenstades torde vara för handen. Vi finna också, att åtminstone i Kopparbergs län postsparbanksväsendet är mycket väl utveckladt äfven å sadana trakter, som i jmförelse med andra kunde synas vara mindre väl utrustade med postsparbankskontor. Dock torde man kunna iakttaga en viss inverkan af postkontorens antal på medelbeloppen af insättning, sedda i förhållande till medelbeloppen pr innebyggare. Så har Sätters tingslag,

hvars befolkning ej har så långt till postsparbankskontoren (dess siffra för det till ytvidden relativa antalet kontor är den högsta, 2·31 pr qv.-mil), ett lågt belopp för hvarje insättning, nämligen 27 kr., men insättningarna förekomma i stället så mycket oftare och bilda sammanlagdt ett särdeles högt tal i förhållande till befolkningens storlek (5·08 kronor pr inneb.). Samma förhållande synes vara för handen i Folkare tingslag (jmfördt t. ex. med Hedemora).

Jmföra vi slutligen länssiffrorna i kol. 5 och 6 med rikssiffrorna, så finna vi att de förra äro ungefär dubbelt så höga som de senare, under det i kol. 7 och 8 motsatsen eger rum, — ytterligare ett bevis för att Postsparbanken bildar så att säga ett komplement till de enskilda sparbankerna.

Förhållandena i Vermlands län framgå af nedanstående tabell **B.**

Tab. B. *Postsparbanksrörelsen i Vermlands län år 1893.*

H ä r a d (inberäknadt städerna).	Antal kontor pr qv.-mil ytvidd.	Antal insätt- ningar.	Insatta belopp, kr.	Medel- belopp, kr.		Ytvidd, qv.-mil.	Inneb. pr qv.- mil yt- vidd 1890.
				pr insätt- sättning.	pr år o. inneb. 1)		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Fernebo ²⁾	0·76	1,727	51,533	30	2·32	19·85	1,138
Nyeds.....	0·75	523	34,691	66	5·93	3·98	1,508
Väse.....	0·63	59	1,223	21	0·15	4·73	1,674
Ölme ²⁾	0·71	793	23,141	29	2·04	4·20	2,723
Visnuma.....	1·16	502	18,526	37	2·07	5·16	1,785
Kils.....	1·08	1,197	73,947	62	4·34	8·34	2,075
Karlstads ²⁾	1·68	1,381	45,428	33	2·57	2·97	5,765
Grums.....	0·80	269	14,358	53	1·33	4·97	2,151
Gillberga.....	0·83	851	82,052	96	5·03	12·07	1,326
Näs.....	1·20	1,723	129,364	75	4·42	7·50	1,758
Nordmarks.....	0·64	665	78,300	118	3·53	20·33	1,105
Jösse.....	0·66	1,821	146,480	80	4·61	19·84	1,622
Fryksdals.....	0·47	1,564	188,047	120	5·08	27·75	1,379
Elfdals.....	0·26	1,978	163,307	83	5·61	50·93	568
Vermlands län	0·62	15,053	1,050,397	70	4·19	192·62	1,315
Riket	0·48	333,109	8,465,952	25	1·75	4,478·62	1,069

Karlstads sparbank eger 26 afdelningskontor å skilda orter i länet, men hvar dessa äro belägna är ej angifvet i den till Statistiska Centralbyrån inkomna redogörelsen, hvilken varit för författaren tillgänglig. Någon fördelning af sparbankens medel på länets olika delar finnes icke.

¹⁾ Om antalet innebyggare gäller det samma som vid tab. A.

²⁾ Till Fernebo härad är räknadt Filipstad, till Ölme härad Kristinehamn och till Karlstads härad Karlstad.

Inom Fernebo härad ligger Filipstads sparbank, tillgänglig 2 ggr i veckan; dess verksamhetsområde uppgifves sträcka sig äfven till Nyeds och Elfdals härader. För detta vidsträckta område är dock en sparbank tydligen alltför otillräcklig; särskildt gäller detta för Nyeds och ännu mer det aflägsna Elfdals härads vidkommande, hvarför också insättningarna i Postsparbanken i dessa båda härader äro, efter befolkningens storlek räknadt, de högsta i länet, och deras medelbelopp likaledes jemförelsevis stort. Inom Fernebo härad åter — närmaste trakten omkring Filipstad — äro de betydligt lägre, till och med oväntadt låga, om man tager hänsyn till häradets stora ytvidd. Kristinehamns sparbank, tillgänglig 3 ggr i veckan, upptager insättningar från de omgifvande Väse, Ölme och Visnums härader. Dessa äro ej vidsträckta; sparbankstillgången kan därför här sägas vara ganska god, och Postsparbanken är icke heller mycket anlitad. Kils härad saknar egen sparbank. Medelbeloppen af postsparbanksinsättning äro också här betydligt högre än i häraderna vid Venerns strand. I Väse, Karlstads och Grums härader verkar Karlstads sparbank (hufvudsakligen), och då denna sparbank hålles öppen hvarje helgfri dag, äro tillfällena att göra insättningar i sparbank goda, hvarför Postsparbanken är jemförelsevis obetydligt anlitad. I Gillbergs, Näs och Nordmarks härader blifva åter medelbeloppen af postsparbanksinsättning afsevärdt höga. Dessa härader sakna enskilda sparbanker, med undantag af det förstnämnda, hvarest Gillberga pastorats sparbank är belägen; men denna sparbank, tillgänglig 1 gg i månaden, är alldeles otillräcklig för det vidsträckta häradet, och dess verksamhetsområde synes också vara inskränkt till pastoratet. Jösse härad har 1 sparbank, belägen i Arvika och tillgänglig 2 ggr i veckan; Fryksdals härad har 2, hvilka hållas öppna 1 gg i veckan. För båda häraderna, vidsträckta som de äro, tyckes detta vara otillräckligt; de utmärkas af höga insättningsbelopp i Postsparbanken.

Hvad utrustningen med postsparbankskontor beträffar, synas inga större skiljaktigheter göra sig gällande. Möjligen kan man dock, i Vermlands likasom i Kopparbergs län, i ett par fall spåra verkningar af olikheterna härutinnan i storleken af medelbeloppen pr insättning, om man t. ex. jemför Gillbergs, Näs och Nordmarks härader med hvarandra, eller Karlstads och Grums. Medelbeloppen pr insättning blifva i båda fallen högre, när tillgången på kontor är mindre och tillfällen till insättning sällunda mindre ofta erbjuda sig, under det att medelbeloppen pr innebyggare samtidigt kunna vara något lägre än eljest.

Med fränseende häraf finna vi att i Vermlands län likasom i Kopparbergs medelbeloppen pr insättning och pr innebyggare i regeln stiga i samma proportion. Det är sällunda icke antalet insättningar som ökas, utan det är deras *art* som förändras, när beloppen stiga i förhållande till folkmängden.

Resultatet af undersökningen blir alltså här såsom i Kopparbergs län, att der tillgången på enskilda sparbanker är god, blir Postsparbanken ej anlitad i någon afsevärdt hög grad; men i de vidsträckta bygder, dit de enskilda sparbankernas verksamhetsområden icke med fördel kunna sträcka sig, der bli postsparbanksinsättningarnas medelbelopp höga, både pr insättning och pr innebyggare räknadt, och postsparbanksväsendet får i dessa trakter en helt annan prägel än den vanligen väntade, påminnande om den som eljest utmärker det enskilda sparbanksväsendet.

Elfsborgs län består, såsom känt är, af två i åtskilliga hänseenden väsentligt olika delar, nämligen landskapet Dal samt den del, som tillhör Vestergötland. Å Dal funnos år 1893 Åmåls sparbank inom Tössbo härad, tillgänglig 2 ggr i veckan, Nordals härads sparbank (tillg. 3 ggr i månaden), Valbo härads folkbank (tillg. 2 ggr i veckan), samt dessutom 10 afdelningskontor af sparbanken i Venersborg, alla i Vedbo härad. Inom länets Vestgötadel åter funnos 6 sparbanker, af hvilka de i Venersborg och Borås voro tillgängliga alla helgfria dagar, 5 afdelningskontor af sparbanken i Venersborg, samt 2 folkbanks. Om ock Venersborgs sparbank, belägen som den är alldeles vid gränsen, måste anses tillhöra båda länshalfvorna lika mycket (att Dal eger den större delen af bankens afdelningskontor betyder föga), så bör dock utan tvifvel Vestgötadelen betraktas såsom vida bättre utrustad med enskilda sparbanker än Dal. Förhållandena i Postsparbanken visas af nedanstående tabell C.

Tab. C. Postsparbanksrörelsen i Elfsborgs län år 1893.

D e l a r .	Antal kontor pr qv.-mil ytvidd.	Antal insätt- ningar.	Insatta belopp, kr.	Medel- belopp, kr.		Yttid, qv.-mil.	Inneb. pr qv.- mil ytvidd 1890.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Dal: Sundals härad ²⁾	1.11	641	17,249	27	0.92	5.84	3,295
Nordals	1.22	369	17,698	48	1.71	4.11	2,551
Valbo	0.68	156	4,638	30	0.36	7.37	1,799
Vedbo	1.01	3,536	130,236	37	5.40	18.82	1,304
Tössbo ²⁾	1.03	626	38,302	61	3.33	5.82	2,144
Dal	0.99	5,328	208,123	39	2.69	41.96	1,907
Vestgötadeln ²⁾	1.23	10,891	257,133	24	1.32	85.96	2,266

¹⁾ Folkmängden är likasom i tab. A och B beräknad vid årets slut.

²⁾ På grund af sitt läge har Venersborg, ehuru liggande inom Väne härad af Vestgötadeln, måst fördelas på Sundals och Väne härader, såväl i anseende till folk mängd som till insättningar i Postsparbanken. Staden Åmål är hänförd till Tössbo härad.

Siffrorna torde i allmänhet icke behöfva någon kommentar. Sundals härad har grannskapet till Venersborg att tacka för, att det så obetydligt behöfver anlita Postsparbanken. Vedbo härads stora insättningsbelopp visa, huru föga de talrika afdelningskontoren af Venersborgssparbanken förmå konkurrera med Postsparbanken.

Öfver Skaraborgs län må följande tabell **D** meddelas.

Tab. D. *Postsparbanksrörelsen i Skaraborgs län år 1893.*

H ä r a d (inberäknadt städerna).	Antal kontor pr qv.-mil ytvidd.	Antal insätt- ningar.	Insatta belopp, kr.	Medel- belopp, kr.		Ytvidd, qv.-mil.	Inneb. pr qv.-mil ytvidd 1890.
				pr in- sättning.	pr år o. inneb.)		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Vadsbo ²⁾	1:20	12,163	225,735	19	3:60	27:45	2,308
Kåkinda ²⁾	1:21	2,422	67,526	28	2:76	6:63	3,725
Gudhems ²⁾	2:08	1,165	46,120	40	1:49	4:01	3,108
Vartofta ²⁾	1:09	1,393	66,048	47	1:98	14:01	2,368
Frökinds	2:01	92	7,194	78	2:31	1:49	2,344
Skånings ²⁾	2:27	1,802	78,206	43	4:04	5:28	3,753
Vilske ²⁾	1:73	474	10,984	23	1:51	2:50	2,957
Valle	1:29	215	5,965	28	0:98	2:32	2,644
Åse	1:26	136	5,203	38	0:71	2:38	3,130
Viste	1:95	694	31,675	50	3:27	3:08	3,580
Barne	1:57	958	46,701	49	3:93	3:19	3,864
Laske	1:35	418	37,398	89	5:56	2:22	3,149
Kinnefjerdings	2:78	311	8,674	28	1:11	2:16	3,748
Kinne	2:45	1,306	40,178	31	3:45	3:71	3,124
Kållands ²⁾	1:76	796	23,712	35	1:27	4:55	4,205
Skaraborgs län	1:49	24,345	704,319	29	2:89	84:98	2,907
Riket	0:48	333,109	8,465,952	25	1:75	4,478:62	1,069

Skaraborgs län, med sin särdeles jemnt utbredda befolkning, kan icke sägas ega god tillgång på enskilda sparanstalter, åtminstone om hänsyn tages till de få dagar i veckan eller i månaden som de befintliga sparbankerna hållas öppna. Endast Skaraborgs läns allmänna sparbank i Skara (Skånings härad) hålles tillgänglig alla helgfria dagar. Det synes därför något egendomligt, att postsparbanksinsättningarna i häradet äro så höga; staden Skara sjelf bidrager till dem med mer än hälften. Gudhems, Vilske och Vartofta härader hafva lätt tillgång till Falköpings

¹⁾ Folkmängdsberäkningen såsom vid föreg. tabeller.

²⁾ Falköping har delats på Gudhems, Vartofta och Vilske härader. Till Vadsbo härad har räknats Mariestad, till Kåkinda Sköfde och Hjo, till Skånings Skara och till Kållands Lidköping.

sparbank (tillg. 3 ggr i veckan); de hafva också låga insättningsbelopp i Postsparbanken, det vidsträckta Vartofta härad, i hvars ena hörn Falköping ligger, till och med mycket mindre än man kunde väntat. I Kåkind's härad verka Sköfde och Hjo sparbanker, den förra öppen 2 ggr och den senare 1 gg i veckan, något otillräckligt såsom det synes för det tämligen stora häradet. Postsparbanksinsättningarna äro här större, pr innebyggare räknadt, än i de föregående häraderna. Ännu större äro de i det stora Vadsbo härad, för hvilket Mariestads sparbank (tillg. 3 ggr i veckan) och Töreboda allmänna sparbank (tillg. 1 gg i veckan) ingalunda äro tillräckliga. Det låga medelbeloppet pr insättning är här påfallande (hufvudsakligen verkadt genom de talrika men låga insättningar i Karlsborg, gjorda för manskapets räkning). Valle härad, ehuru ej egande någon sparbank, har tämligen nära till Sköfde å ena sidan och Skara å den andra; dess postsparbanksinsättningar äro därför små. Kinne härad har ingen sparbank och höga insättningsbelopp i Postsparbanken, mindre dock pr insättning än pr innebyggare räknadt, hvilket måhända är en följd af dess relativt stora tillgång på postsparbankskontor. Till Kinnefjerdings och Kållands härader sträcker sig Lidköpings sparbanks verksamhet (tillgänglig 2 ggr i veckan); insättningarna i Postsparbanken äro låga. På gränsen mellan Åse och Viste härader (i Grästorps) ligger dessa häraders sparbank, öppen 2 ggr i månaden; den är lättare tillgänglig för det mindre Åse härad, hvarest postsparbanksinsättningarna också äro betydligt mindre än i Viste. Bortom Viste ligger Barne och ännu längre bort Laske härad, båda utan enskilda sparbanker och med höga postsparbanksinsättningar. Något lägre äro de i Frökinds härad, som har närmare till Falköping.

Mellan Kalmar läns båda delar, fastlandet och Öland, råder stor olikhet i fråga om tillgång på sparbanker. Å Öland finnas endast Borgholms samt Ås och Ventlinge sparbanker, tillgängliga den förra 3 ggr i veckan och den senare 1 gg i månaden. (Runstens sparbank är under afveckling.) Fastlandet deremot eger 24 större eller mindre sparbanker samt 1 folkbank. Resultatet häraf är, att å Öland 1893 års medelbelopp af insättning i Postsparbanken pr insättning räknadt blir 58 kr. och pr innebyggare 2⁴³ kr., under det att motsvarande siffror för fastlandet äro 18 kr. och 1²² kr. Totalbeloppet af insättningarna å Öland är 80,107 kr., å fastlandet 238,954 kr.; antalet insättningar uppgick till resp. 1,377 och 13,252. Antalet kontor var å Öland 26, å fastlandet 104.

Då Postsparbankens verksamhet sålunda, enligt hvad som nu torde kunna anses vara mer än tillfyllest bevisadt, på de trakter af vårt land, hvilka ega mindre god tillgång till enskilda sparbanker, väl kan sägas vara likartad med dessa sparbankers verksamhet och utgöra en ersättning för bristen på sådana, torde vi nu böra undersöka, *i hvilken mån* Postsparbanken ingriper i landets besparingsväsen. Vi finna detta lättast genom en sammansställning af insättnings- och uttagningsbeloppen i de enskilda sparbankerna och i Postsparbanken årsvis alltifrån begynnelsen af den sistnämndas trädande i verksamhet.

	Insatta belopp, kr.	Uttagna belopp, kr.	Öfverskott af insättningar (+) eller uttag- ningar (—), kr.	Mot 100 kr. insatta hafva uttagnings kr.	Mot 100 kr. insatta i Spb. hafva insatta i Pspb. kr.
1884	Spb. 50,204,533 Pspb. 1,095,683 S.a. 51,300,216	45,484,015 282,419 45,766,434	+ 4,720,518 + 813,264 - 5,533,782	91 26 89	2'2
1885	Spb. 52,997,904 Pspb. 1,282,658 S.a. 54,280,562	48,228,202 694,205 48,922,407	+ 4,769,702 + 588,453 + 5,358,155	91 54 90	2'4
1886	Spb. 54,220,423 Pspb. 1,507,572 S.a. 55,727,995	52,597,291 902,265 53,499,556	+ 1,623,132 + 605,307 + 2,228,439	97 60 96	2'8
1887	Spb. 55,757,155 Pspb. 1,817,344 S.a. 57,574,499	56,493,475 1,132,951 57,626,426	— 736,320 + 684,393 — 51,927	101 62 100	3'3
1888	Spb. 58,595,006 Pspb. 3,136,881 S.a. 61,731,887	55,495,132 1,496,016 56,991,148	+ 3,099,874 + 1,640,865 + 4,740,739	95 48 92	5'4
1889	Spb. 61,070,595 Pspb. 5,718,851 S.a. 66,789,446	56,806,132 2,101,965 58,908,097	+ 4,264,463 + 3,616,886 + 7,881,349	93 37 88	9'4
1890	Spb. 58,297,854 Pspb. 7,671,771 S.a. 65,969,625	61,987,508 3,517,181 65,504,689	— 3,689,654 + 4,154,590 - 464,936	106 46 99	13'2
1891	Spb. 59,656,345 Pspb. 7,489,542 S.a. 67,145,887	61,416,674 4,731,650 66,148,324	— 1,760,329 + 2,737,892 + 997,563	103 63 99	12'6
1892	Spb. 58,784,205 Pspb. 7,712,778 S.a. 66,496,983	63,355,907 5,073,847 68,429,754	— 4,571,702 + 2,638,931 — 1,932,771	108 66 103	13'1
1893	Spb. 66,896,601 Pspb. 8,465,952 S.a. 75,362,553	60,788,485 5,289,602 66,078,087	+ 6,108,116 + 3,176,350 + 9,284,466	91 63 88	12'7

Förhållandet mellan insättningar och uttagningar har, såsom vi se, under alla åren varit vida gynnsammare i Postsparbanken än i de enskilda

sparbankerna. Denna omständighet är dock troligen af mera öfvergående art, ty det är naturligt, att nya insättare, sådana som Postsparbankens kunder äro, mera skola bemöda sig om att låta sina behållningar växa än insättare af äldre datum, till hvilken klass det stora flertalet af insättare i sparbankerna höra. Emellertid hafva på detta sätt öfverskottet i Postsparbanken fått allt större inverkan på besparingarnas samfälliga resultat, och åren 1890 och 1891 hafva de till och med förvandlat det minus, som eljest skolat uppkomma, till plus. Af sista kolumnen se vi, huru insättningarna i Postsparbanken åtminstone till och med år 1890 varit i stigande i förhållande till insättningarna i sparbankerna, och under de sista åren hafva de förra uppgått till omkring 13 % af de senare.¹⁾ Det är sålunda en icke oväsentlig del af landets besparingar som nu söker sig väg till Postsparbanken. Ännu större är den andel af besparingarna som Postsparbanksinsättningarna bilda i vissa län, såsom af nedanstående sammanställning för 1893 framgår.

	Insatta belopp, kr., i enskilda spar- banker.	i Postspar- banken.	Mot 100 kr. in- satta i ensk. Spb. hafva insatts i Postsp. kr.
Stockholms stad o. län.....	7,396,831	1,321,474	18
Uppsala län.....	1,300,481	175,834	14
Södermanlands ».....	1,552,280	182,554	12
Östergötlands ».....	2,397,786	490,311	20
Jönköpings ».....	1,642,577	224,929	14
Kronobergs ».....	1,783,284	221,299	12
Kalmar län: Fastlandet.....	1,721,122	238,954	14
Öland.....	83,646	80,107	96
Gotlands län.....	426,584	88,678	21
Blekinge ».....	1,926,756	126,926	7
Kristianstads ».....	5,319,088	198,395	4
Malmöhus ».....	20,097,539	181,594	1
Hallands ».....	1,292,829	82,920	6
Göteborgs o. Bohus län.....	6,395,137	369,040	6
Elfsborgs län: Vestgötadeln ²⁾	1,460,609	257,133	18
Dal ²⁾	513,325	208,123	41
Skaraborgs län.....	966,628	704,319	73
Vernlands ».....	1,320,491	1,050,397	80
Örebro ».....	2,214,529	187,357	8
Vestmanlands ».....	1,146,918	280,562	24
Kopparbergs ».....	755,279	698,633	92
Gefleborgs ».....	3,058,955	392,513	13
Vesternorrlands ».....	834,074	299,667	36
Jemtlands ».....	243,000	105,448	43
Vesterbottens ».....	568,696	169,645	30
Norrbottens ».....	478,157	136,432	29
Riket	66,896,601	8,465,952	13

¹⁾ För åren 1894 och 1895 torde procenttalen vara ännu högre. Postsparbanksinsättningarna år 1894 utgjorde 11.66 mill. kr., och under de tio första månaderna af 1895 hafva de redan uppgått till öfver 12½ mill. kr.

²⁾ Insättningar gjorda i Venersborgs sparbank och å postsparbankskontoret derstädes hafva lika fördelats på Elfsborgs läns båda delar.

³⁾ Här i ingå 2,706 kr. insatta å Postsparbanksbyrån.

Insättningar i andra enskilda sparanstalter än sparbankerna hafva här ej kunnat medräknas, enär fullständiga uppgifter derom icke äro offentliggjorda, hvarför procenttalen för postsparbanksinsättningarna stundom gifva ett något för högt begrepp om deras förhållande till insättningarna i samtliga befintliga sparanstalter af enskild natur. Sparinsättningar i enskilda anstalter, andra än sparbanksinsättningar, utgöra dock i allmänhet i jämförelse med dessa en ren obetydlighet, utom för Jemtlands läns vidkommande, der i Östersund trenne folkbankskontor upptaga sparkasseinsättningar, hvilkas belopp torde vara minst 3 à 4 gånger så stort som insättningsbeloppet i länets sparbanker.

Vi återfinna i tablån de högsta procenttalen för postsparbanksinsättningarna mestadels i samma delar af landet, der vi funno de höga medelbeloppen pr insättning: Öland, Dal, Skaraborgs, Vermlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län. Den höga siffran för Jemtlands län är blott skenbar; den blir betydligt mindre, om postsparbanksinsättningarna sammanställas med totalbeloppet af insättningar i sparbanker och andra enskilda sparanstalter. Jemtlands län samt Gefleborgs, Kronobergs och i viss mån Gotlands utgöra således undantag.

Det återstår nu att taga en allmän öfverblick öfver länen i anseende till det inbördes förhållandet i hvar och ett af dem mellan Postsparbankens funktioner och det enskilda sparbanksväsendets utbredning. För att dervid få ett siffermässigt uttryck för den relativa tillgången på enskilda sparanstalter — huru bristfälligt och konstladt ett sådant alltid måste blifva — har följande metod användts. I kol. 7 af tab. E (å nästa sida) har beräknats dels antalet sparbanker, folkbanker, aktiebanker samt sådana afdelningskontor som hållits tillgängliga minst 1 gång i veckan (hvarvid, om flera sådana inrättningar funnits å samma plats, endast den räknats, som hållits tillgänglig det största antalet gånger i månaden), dels det antal gånger i månaden som kontoren varit tillgängliga för insättare, och produkten häraf har delats med länets eller områdets ytvidd, uttryckt i kvadratomil. Härigenom har vunnits en siffra, som betecknar antalet bankplatser, tillgängliga 1 gång i månaden, pr kvadratomil. Denna siffra gifver dock ej ett verkligt begrepp om tillgången på sparanstalter, ty samma antal sådana, relativt till ytvidden, kan beteckna mycket olika grader af tillgång, beroende på befolkningens grad af koncentration. Sparanstalter, liksom andra kulturinrättningar, förläggas ju alltid till sådana platser, der befolkningen är tätast, och befolkningens tillgång dertill, för ett visst område öfver hufvud taget, är alltså större ju större del af denna befolkning är koncentrerad på sjelfva platsen, der anstalten är belägen,

och mindre i den mån befolkningen är spridd öfver området. I brist på lämpligare uttryck för graden af befolkningens koncentration har här i kol. 8 användts proportionen mellan stadsbefolkningen och hela befolkningen i hvarje län vid 1890 års folkräkning. Produkten af siffrorna i kol. 7 och 8, utförd i kol. 9, torde sålunda gifva ett bättre uttryck för den till ytvidden relativa tillgången på enskilda sparanstalter än som kol. 7 ensam förmår gifva. Äfven detta uttryck är naturligtvis ej alltid fullt riktigt, såsom i Norrland, der stora vidder, nästan helt och hållet obodda, icke äro i behof af någon sparbank alls, eller i en del sydligare län, der många jämförelsevis stora sparbanker äro belägna på landsbygden, hvarför stadsbefolkningens procental gifver ett alltför lågt uttryck åt

Tab. E. Postsparbanks- och det enskilda sparbanksväsendet år 1893.

L ä n.	P o s t s p a r b a n k e n.					E n s k i l d a s p a r i n r ä t t n i n g a r.				
	Antal kontor pr qv.-mil. ytvidd.	Insättningar.			Medelbe- hölln. pr inneh., kr.	Bankplacat o. -dagar pr qv.-mil.	Stadsbefolk- n. i % af innet, 1890.	Relativ tillgång till spar- anstalter.	Medelbehölln. i sp. pr inneh. kr., 1892.	Medelbehölln. i sp. pr inneh. kr., 1893.
		Medelbe- hölln. kr.	pr in- neh.	pr qv. o. inneh. %.						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Stockholms stad o. län.....	1.45	17	3.21	18	5.58	0.51	64.5	32.9	81	
Uppsala län.....	0.88	19	1.44	14	4.52	0.67	20.5	13.7	62	
Södermanlands „.....	0.95	18	1.16	12	3.78	0.70	13.9	9.7	53	
Östergötlands „.....	0.98	25	1.84	20	5.19	1.17	20.1	23.4	54	
Jönköpings „.....	0.94	26	1.16	14	2.80	1.12	12.4	13.9	42	
Kronobergs „.....	0.83	36	1.40	12	3.58	0.73	4.1	3.0	52	
Kalmar län: Fastlandet.....	1.93	18	1.22	14	3.28	0.91	13.4	12.2	35	
Öland.....	1.02	58	2.43	96		0.97	2.4	2.3	9	
Gotlands län.....	1.20	37	1.73	21	4.23	2.28	13.8	26.4	52	
Blekinge „.....	1.66	8	0.89	7	2.41	3.45	21.9	75.6	55	
Kristianstads „.....	1.89	19	0.86	4	1.70	2.24	6.6	14.8	115	
Malmöhus „.....	2.94	11	0.48	1	1.39	5.79	29.2	169.1	193	
Hallands „.....	1.36	19	0.61	6	1.30	1.61	14.9	24.0	43	
Göteborgs o. Bohus „.....	1.68	25	1.21	6	2.67	1.66	39.4	65.4	68	
Älfsborgs län: Vestgötadeln ¹⁾	1.23	24	1.32	18	3.97	0.84	7.6	6.4	31	
Dal ¹⁾	0.99	39	2.69	41		0.74	7.0	5.2	38	
Skaraborgs län.....	1.49	29	2.90	73	6.02	0.87	8.4	7.3	26	
Vernlands „.....	0.62	70	4.19	80	9.90	0.33	7.0	2.3	35	
Örebro „.....	1.08	20	1.01	8	2.72	1.37	10.4	14.2	62	
Vestmanlands „.....	0.96	27	2.00	24	5.31	0.96	16.2	15.6	41	
Kopparbergs „.....	0.35	50	3.46	92	9.00	0.26	5.1	1.3	27	
Gefleborgs „.....	0.42	32	1.85	13	6.60	0.56	18.5	10.4	58	
Vesternorrlands „.....	0.31	33	1.41	36	5.20	0.63	9.1	5.7	21	
Jemtlands „.....	0.15	23	1.04	43	3.69	0.05	5.3	0.3	17	
Vesterbottens „.....	0.06	56	1.32	30	3.40	0.16	3.6	0.6	22	
Norrbottnens „.....	0.04	32	1.24	29	3.29	0.05	8.3	0.4	22	
Riket	0.48	25	1.75	13	4.85	0.51	18.8	9.6	60	

¹⁾ Venersborgs stad är såväl i anseende till folkmängd som insättningar, sparbanksbehållningar och sparanstalter lika fördelad mellan Älfsborgs läns båda delar.

befolkningens koncentration omkring dem; men någon korrektion af denna missvisning har ej med författaren till buds stående medel kunnat göras.

Stockholms stad och län eger såsom uttryck för tillgången på enskilda sparanstalter siffran 32·9, hvilken i förhållande till rikssiffran 9·6 kan sägas vara ganska hög; och sparbanksväsendet är högt utvecklad. Det oaktadt är postsparbanksrörelsen i jämförelse härmed liflig (insättningsprocent 18), och i förhållande till folkmängden intager området ett af de främsta rummen i fråga om postsparbanksinsättningar. Postsparbanken har sålunda här i trots af andra sparbanker tillkämpat sig en sjelfständig plats. Medelinsättningen, 17 kronor, är dock jämförelsevis låg, hvilket antingen bör förklaras af den goda tillgången på postsparbankskontor eller kanske också deraf, att ett större antal små insättningar än vanligt här förekomma (medelbehållningen pr bok är också icke hög, 41·19 kr. mot 71·94 kr. för riket i dess helhet).

De öfriga Mälareprovinserna, Uppsala, Södermanlands och Vestmanlands län, samt Östergötlands län ega medelmattig sparbankstillgång eller något derutöfver (9·7—23·4) samt medelmåttiga sparbanksbehållningar (41—62 kr.); postsparbanksrörelsen är icke heller af någon ovanligare art. Bäst utvecklad är den i de båda sistnämnda länen. — Samma förhållanden råda mestadels också i Smålandslänen (fränsedt Öland). Den siffra, som betecknar sparbankstillgången i Kronobergs län, 3·0, är nog låg, emedan alla dess sparbanker utom Kronobergs läns sparbank i Vexjö äro belägna på landsbygden. Om detta läns höga medelinsättning är förut taladt. Kalmar läns innebyggare synas i anmärkningsvärdt låg grad intressera sig för sparbanksväsendet, vare sig af det ena eller andra slaget.

Öland är ytterst fattigt på sparbanker (2·3) — måhända den landsdel som i verkligheten är sämst utrustad dermed i hela riket — och har den lägsta sparbanksbehållningen eller 9 kr. pr innebyggare. Insättningarna i Postsparbanken utgöra också 96 % i förhållande till sparbanksinsättningarna, och medelinsättningen är 58 kr., den högsta som förekommer i något län med undantag af Vermlands.

Gotlands län har god tillgång på sparbanker, större än siffran i kol. 9 antyder, emedan så många äro belägna på landsbygden (jfr kol. 7). Att det oaktadt Postsparbanken är jämförelsevis flitigt anlitad torde härleda sig af skäl, som redan äro antydde.

Vi komma så till en grupp af län med ett särdeles godt utveckladt sparbanksväsen, nämligen Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands samt Göteborgs och Bohus län (för Kristianstads län se kol. 7). Trots den rika tillgången på kontor har Postsparbanken här icke lyckats vinna någon afsevärd terräng; dess insättningsrörelse i förhållande till sparbankernas varierar från 1 till 7 %. Störst synes den vara i Göteborgs och Bohus län, delvis måhända af samma skäl som i Stock-

holms stad och län (medelbelopp pr insättning i staden Göteborg 16 kr.).

Om Elfsborgs läns båda delar och skilnaden emellan dem är förut taladt. Ännu anmärkningsvärdare förefaller dock skilnaden mellan dess Vestgötadel och det andra Vestgötalänet eller Skaraborgs län. Tillgången på enskilda sparbanker är i båda länen ganska ringa och sparbanksbehållningarna små (resp. 31 och 26 kr.). Men under det Elfsborgs läns Vestgötadel det oaktadt har ganska måttliga insättningar i Postsparbanken, hafva de i Skaraborgs län antagit tämligen ovanliga proportioner och utgöra 73 % i förhållande till sparbanksinsättningarna. Medelbehållningen pr insättning är mindre, hvilket torde stå i sammanhang med den goda tillgången på kontor.

Om Örebro län är ej annat att anmärka än den låga postsparbanksfrekvensen. Länet eger alltför många enskilda sparinrättningar och dessa erbjuda alltför hög ränta (den effektiva medelräntan¹) i länets sparbanker är 4·20 %), för att Postsparbanken skulle kunna utöfva någon större lockelse.

I Vermlands och Kopparbergs län är postsparbanksväsendet bäst utbildadt; sparbankstillgången är mycket liten, resp. 2·3 och 1·3.

Gefleborgs län torde kunna sägas hafva god tillgång på enskilda sparinrättningar; postsparbanksinsättningarnas procenttal, 13, är också endast udelmåttigt. Det oaktadt har medelbehållningen pr innebyggare hunnit blifva anmärkningsvärdt stor (6·60 kronor).

I de öfriga norrländska länen är postsparbanksrörelsen, jemförd med sparbanksrörelsen, ganska liflig. Hvad Jemtlands län beträffar, är dock detta förhållande, såsom förut blifvit nämnt, endast skenbart. Vester-norrlands län har, åtminstone efter norrländska förhållanden sedt, rätt god tillgång på sparbanker och synes vara bättre försedt med sådana än Vermland och Dalarne. Att det oaktadt sparbanksbehållningen pr innebyggare ej är högre än 21 kr., torde kunna förklaras deraf, att det stora flertalet sparbankskontor icke äro sjelfständiga sparbanker utan endast filialer af sparbanken i Hernösand. Postsparbanken har vunnit större förtroende. — Hurudan tillgången på enskilda sparbanker i de tre nordligaste länen må vara beskaffad, kan på uppgifna grunder ej bedömas efter siffrorna i kol. 7—9. Jemtlands och Norrbottens sparbanker hafva mycket hög effektiv medelränta (resp. 4·37 och 4·58 %), hvartill också torde böra tagas hänsyn vid bedömande af dessa läns sparförhållanden.

¹) Om betydelsen af detta uttryck jfr Statist. Centralbyråns berättelse angående Sparbanker och Folkbanker år 1893; Postsparbankens effektiva medelränta för samma år var 3·47 % (den nominela 3·60 %).

Den uppgift Postsparbanken fått, att ersätta enskilda sparbanker i trakter, der dylika icke blifvit grundade eller der endast filialer af andra sparbanker utöfva en oftast mycket obetydlig verksamhet, är alltså både stor och omfattande; och det torde väl kunna sättas i fråga, huruvida icke detta numera bör anses vara Postsparbankens hufvuduppgift. Då ortssparbanker på dessa ställen, om sådana upprättades, aldrig skulle kunna få någon mera betydande rörelse, och då små sparbanker visat sig sällan kunna vinna någon större soliditet, lär detta förhållande knappast kunna anses vara annat än godt.

I öfrigt, der enskilda sparbanker finnas, som hållas tillgängliga minst 1 gång i veckan, lider sparbanksväsendet — ännu åtminstone — icke något större intrång från Postsparbankens sida, såsom framgår af förteckningen i tab. F (å nästa sida) öfver sparinsättningar 1893 på sådana orter, der, utom Postsparbanken, finnes endast en enskild sparbank (utan afdelningskontor).

Postsparbanksinsättningarna utgöra här endast 6.6 % i förhållande till sparbanksinsättningarna, under det att det allmänna förhållandet är 12.7 %. Medelstorleken af insättning — 24 kr. — är emellertid på dessa orter föga mindre än medelbeloppet öfver hufvud eller 25 kr. Äfven här märker man sålunda knappast några tydligare spår af de små insättningarna.

Någon väsentlig skiljaktighet mellan de olika grupper, hvori de särskilda orterna å tabellen indelats, kan icke iakttagas. Förhållenden äro, närmare beräknade, följande:

				Postsparbanksinsättningar.	
				I förh. till sparb.-insättn.	Medelstorlek.
Orter med sparbank öppen	1 gg i veckan	5.9 %			23 kronor.
» » » »	2 ggr »	8.1 »			24 »
» » » »	3 à 4 ggr i veckan	8.9 »			25 »
» » » »	alla helgfria dagar	5.1 »			24 »

Minsta anslutningen synes Postsparbanken sålunda röna dels å platser, der sparbank finnes tillgänglig hvarje helgfri dag, dels i mindre samhällen, der ett väl ordnad sparbanksväsen sedan gammalt finnes, med hvilket befolkningen blifvit mera så att säga familjärt förtrogen.

På några håll är dock postsparbanksinsättningsprocenten afsevärdt stor; särskildt må nämnas (de i förteckningen med * utmärkta) kontoren i Figeholm, Klintehamn, Trollhättan, Hjo, Askersund, Smedjebacken, Skellefteå, Boden, Gellivare (med sparbanken tillgänglig 1 gg i veckan), Södertelge, Lysekil, Åmål, Sköfde (med sparbanken tillgänglig 2 ggr i veckan), Leksand (sparb. tillg. 3 ggr i veckan) samt Kristianstad, hvars sparbank är öppen alla helgfria dagar. På några af dessa orter, exempelvis Boden och Lysekil, torde de tillfälliga arbetsförtjensterna, insatta

Tab. F. Insättningar i sparbank och å postsparbankskontor år 1893
å orter med endast en sparbank.

[De med * förtecknade orterna utmärkas af relativt stora insättningar i Postsparbanken.]

Orter med sparbank öppen 1 gg i veckan:	Insättningsbelopp i sparbanken, kr.	Insättningar å postsparbankskontoret.			Insättningsbelopp i sparbanken, kr.	Insättningar å postsparbankskontoret.	
		Belopp, kr.	Antal.			Belopp, kr.	Antal.
Trosa	63,894	2,659	126	Linköping	434,755	76,319	3,848
Mariefred	92,027	5,936	553	Vernamo	76,775	7,051	454
Ydre	50,127	26	2	Ljunghy	92,380	4,601	235
Vrigstad	50,723	100	25	Lenhofda	36,958	2,017	61
Säfsjö	28,420	3,321	32	Nybro	199,152	1,907	79
Alfvesta	56,082	1,665	51	Sölvesborg	242,977	3,614	549
Asheda	16,000	79	3	Marstrand	383,949	6,405	90
Vimmerby	66,904	7,520	355	Strömstad	293,365	10,795	567
Mönsterås	100,729	908	94	*Lysekil	26,941	26,444	649
*Figeholm	8,748	2,100	42	Alingsås	339,896	4,092	352
*Klintehamn	16,848	4,038	152	*Amål	115,406	24,333	421
Pärösund	17,546	211	15	Ulricehamn	273,065	5,847	583
Jemshög	165,172	433	18	*Sköfde	107,002	41,583	1,616
Asarum	122,026	529	87	Filipstad	179,316	11,689	367
Lyekeby	55,494	985	126	Arvika	191,845	21,226	404
Mörum	59,353	445	37	Kunila	102,121	539	55
Simrishamn	313,929	1,412	229	Lindesberg	303,281	3,309	128
Engelholm	211,442	5,117	403	Hjulsjö	14,624	1,034	68
V. Karup	106,411	67	17	Sala	335,033	20,045	1,074
Tomelilla	307,856	65	17	Söderhamn	117,712	20,541	817
Hessleholm	190,838	4,721	345	Piteå	212,738	8,293	450
Svalöf	151,322	374	11	Luleå	122,437	29,331	657
Hör	76,257	1,521	136	Summa	4,849,872	394,902	16,387
Teckomatorp	77,928	717	43				
Varberg	299,380	7,643	520	Orter med sparbank öppen 3 å 4 ggr i veckan:			
Laholm	95,082	1,188	111	Nyköping	456,480	20,073	1,901
Lilla Edet	96,569	3,469	120	Borgholm	80,271	3,671	175
*Trollhättan	73,974	29,020	1,599	Maricstad	90,650	12,599	697
*Hjo	36,803	14,184	299	Falköping	215,985	16,029	520
Töreboda	34,520	3,044	211	*Leksand	61,243	57,988	743
Ö. Emtervik	35,672	5,393	39	Bollnäs	536,045	19,103	1,231
*Askersund	52,617	20,982	1,401	Summa	1,440,674	129,463	5,267
Sköllersta	13,900	471	24				
Grythytted	35,537	4,201	91	Orter med sparbank öppen alla helgfria dagar.			
Dala Husby	73,119	2,057	82	Uppsala	1,009,312	59,348	2,726
*Smedjebacken	35,828	24,133	592	Visby	249,970	23,491	597
Bredgrind	29,526	6,744	110	Karlshamn	358,452	10,197	683
Enånger	13,742	1,410	104	*Kristianstad	681,657	113,216	4,660
*Skellefteå	96,820	15,451	423	Ystad	1,515,572	7,964	926
Haparanda	33,582	5,661	207	Hörby	378,749	4,716	352
*Boden	11,028	8,614	209	Esöl	773,813	6,956	272
Pajala	6,314	8	5	Uddevalla	334,468	36,863	954
*Gellivare	9,116	8,907	155	Köping	192,862	15,821	699
Summa	3,489,205	207,532	9,221	Summa	5,494,855	278,572	11,869
Orter med sparbank öppen 2 ggr i veckan:				Gemensam summa	15,274,606	1,010,469	42,744
*Södertelge	99,564	30,690	1,318				
Norrtegel	139,433	9,843	320				
Enköping	227,578	15,523	822				
Strengnäs	181,569	7,831	403				

af å trakten icke hemmahörande folk, spela en stor roll. Svårare är förhållandet att förklara i öfriga fall. Sparbankernas mindre soliditet torde sällan hafva någonting med saken att göra. Inlåningsräntan är 4 procent i dem alla, utom i Bodens sparbank (5 %) och Gellivare sparbank (4½ %). Det är måhända icke i någonting annat än postsparbankskontorens tillgänglighet när som helst, som vi hafva att söka orsaken. I somliga fall är kanske också sparbankslokalernas mindre centrala läge en bidragande orsak till deras brist på frekvens.

Det ligger otvifvelaktigt en mycket stor betydelse i Postsparbankens lätta tillgänglighet samt befolkningens förtrogenhet med postkontoren och deras personal. Det är härigenom som Postsparbanken i så hög grad är i tillfälle att befrämja besparingsväsendet öfver allt i landet, både der sparbanker finnas och der de icke finnas — och i alla händelser vida bättre än afdelningskontor af sparbanker.

Den enda olägenheten, från depositörernas ståndpunkt sedt, vid Postsparbankens nyttiga verksamhet är den, i jemförelse med sparbankernas, lägre ränta den kan erbjuda. Det vore dock icke omöjligt, att postsparbanks- och det enskilda sparbanksväsendets fördelar kunde förenas. Utan att lämpligheten af en sådan åtgärd här närmare diskuteras, må endast påpekas tänkbarheten deraf, att postkontoren — öfverallt eller å bestämnda trakter — på vissa villkor finge tjenstgöra såsom afdelningskontor åt enskilda sparbanker af otvifvelaktig soliditet. Detta system infördes 1875 i Nederländerna och i Frankrike. Visserligen blef det på grund af sparbankernas likgiltighet för saken tämligen snart öfvergifvet i båda länderna och ersatt med statspostsparbanker, men det är icke otroligt att försöket skulle hafva utfallit annorlunda, om statens postsparbanker först fått tillfälle att visa sin makt.

Med en sådan anordning af landets sparbanksväsen — hvilken visserligen eger sina olägenheter äfven den — blefve depositörernas kraf både på bekvämlighet och högre ränta tillgodosedt, utan att, såsom nu genom Postsparbankens verksamhet i någon mån sker, en del af de i landets skilda delar samlade besparingarna undandragas de respektive orternas lånebehof. Men det torde dock icke ligga utom möjlighetens gräns, att Postsparbanken äfven med den organisation och förvaltning, som den redan har, inom en ej alltför aflägsen framtid blir i stånd att erbjuda högre ränta åt sina insättare. Efterföljande beräkning, grundad på förhållandena 1893, skall söka att ådagalägga detta.

Det af Postsparbanken förvaltade medelkapitalet (d. v. s. insättarnas behållning från 1892, ökad med halfva öfverskottet af insättningar öfver uttagningar) har under detta år utgjort 21,096,615 kr., och bankens ränteinkomster uppgingo till 862,347 kr., d. v. s. 4·09 % af medelkapitalet. Utgifterna åter utgjorde:

Räntor godtgjorda insättarna	kr. 732,861	eller 3·47 %	af medelkapitalet
Ersättning till posttjenstemän	» 16,732	» 0·08	»
Öfriga förvaltningskostnader	» 92,045	» 0·44	»
Bankens vinst	» 20,709	» 0·10	»

Summa kr. 862,347 eller 4·09 % af medelkapitalet.

Om vi nu antaga, att postsparbanksrörelsen under en följd af år till sin omfattning blir den samma, hvarken större eller mindre än under 1893, och att insättningarna öfverstiga uttagningarna med i medeltal 3 mill. kr. årligen, så skall det förvaltade kapitalets storlek efter ungefär 14 års förlopp uppgå till ett omkring fyra gånger så stort belopp som för närvarande. Bankens inkomster må antagas äfven då komma att utgöra 4·09 % af medelkapitalet, och insättarnas räntor 3·47 % likasom nu. Men under det gjorda antagandet att den årliga omsättningen är till sin storlek den samma, kunna de årliga förvaltningskostnaderna äfven tänkas förblifva oförändrade till sin absoluta storlek, enär de, såsom hufvudsakligen utgående för bokföringsgöromål, ej blifva större derigenom att man har större behållningsbelopp att räkna med. Att förvalta en postsparbanksbok med 282 kronors behållning — 1893 års medelbehållning å en vanlig sparbanksbok — kan nämligen ej blifva afsevärdt dyrare än att förvalta en dylik, hvars behållning endast uppgår till 72 kronor, d. v. s. den nuvarande medelbehållningen i Postsparbanken. Men är detta fallet, så skola samtliga förvaltningskostnader vid antagna tidpunkt i förhållande till det då befintliga kapitalet endast uppgå till en fjerdedel af det nuvarande procenttalet, d. v. s. 0·13 %, hvaraf 0·02 % till posttjenstemännen för bestridande af postsparbanksgöromål och 0·11 % i öfriga förvaltningskostnader. Då emellertid den ersättning af 2 öre pr insättning, som nu tillerkännes posttjenstemännen, otvifvelaktigt är för liten i förhållande till deras besvär, vilja vi — för att icke vara alltför njugga i våra beräkningar — antaga att denna ersättning är höjd till 10 öre pr insättning, så att afdraget till posttjenstemännen utgör 0·10 % i stället för 0·02 %; härigenom blir summan af förvaltningskostnaderna 0·10 + 0·11 = 0·21 % i stället för nuvarande 0·52 %. Bankens vinst är sålunda ökad med 0·31 % eller från 0·10 till 0·41 af det förvaltade medelkapitalet. Men då denna vinst, sedan en gång de hittills uppkomna förlusterna å postsparbanksrörelsen blifvit ersatta, måhända torde komma att tillgodogöras insät-

tarna, skulle sålunda den effektiva räntan kunna höjas från 3·47 till 3·88 %.¹⁾ Men dermed blir också Postsparbanken en farligare medtäffare än nu till de enskilda sparbankerna, hvilkas effektiva medelränta för år 1893 uppgår till 4·00 % (den nominela medelräntan 4·07 %), i och med det att ränteskillnaden, redan förut starkt motverkad af de öfriga förmåner Postsparbanken erbjuder, blir reducerad till en obetydlighet.

Visserligen torde nu i verkligheten omsättningen och rörelsen icke blifva oförändrade, i det alltjemt nya insättare tillkomma, hvilka med sina obetydligare behållningar relativt fördyra förvaltningskostnaderna. Men detta kan endast uppskjuta, icke förhindra deras relativa aftagande. Äfvenså är det icke med ofvanstående gjorda beräkningar sagdt, att det skulle befinnas lämpligt att i form af ränta tillgodogöra insättarne *hela* vinsten å rörelsen. Det är endast visadt att räntan skulle kunna höjas om ett antal år, om insättarne finge öfvertaga vinsten och staten icke kräfver någon ersättning för den alltjemt ökade risken. Dessutom måste för beräkningens riktighet två förutsättningar göras.

Den ena är, att den allmänna räntefoten i framtiden står på samma ståndpunkt som nu. En sådan förutsättning eger dock blott en skenbar betydelse, ty sjunker den allmänna räntan, så att Postsparbanken hvarken erhåller eller kan erbjuda så hög ränta, så nödgas också de enskilda sparbankerna samtidigt att nedsätta sin ränta, och förhållandet mellan båda blir derfor det samma. En jemförelse mellan sparbankernas (effektiva) medelränta och den medelränta, som Postsparbanken erhållit å sina placeringar, utvisar detta. Dessa räntesatser hafva nämligen varit:

	1884.	85.	86.	87.	88.	89.	90.	91.	92.	93.
Sparbankernas inlåningsränta	4·79	4·79	4·77	4·57	4·32	4·10	3·85	3·94	4·00	4·00
Postsparbankens utlåningsränta	4·50	4·46	4·35	4·28	4·26	4·05	3·98	4·02	4·04	4·02

Den andra förutsättningen är, att icke alltför stränga bestämmelser angående placeringen af Postsparbankens medel behöfva tillämpas. Tydligt är att denna placering med kapitalets tillväxt blir allt svårare, och lika tydligt är, att den bank, som erbjuder otvivelaktig garanti åt sina insättare, ej kan likasom de enskilda sparbankerna begagna sig af mindre trygga men högre inkomst givande utlåningar. Huruvida det alltså öfver hufvud blir möjligt att för Postsparbankens utlåningsrörelse bibehålla samma räntenivå som hittills, är visserligen högst ovisst. Men om gränserna för Postsparbankens utlåning måste åtdragas eller icke få

¹⁾ Åt den nominela räntan, 3·6 %, torde dock icke kunna gifvas en fullt motsvarande förhöjning, enär differensen mellan den effektiva och den nominela räntan, nu uppgående till 0·13 %, med kapitalets tillväxt sjunker och kanske vid här antagna tidpunkt ej uppgår till mer än 0·06 å 0·08 %, hvarför den nominela räntan högst skulle kunna uppgå till 3·96 %.

vidgas i mån af behovet, så att dess inlåningsränta måste sättas ner, så kommer förmodligen denna bank att — likasom Finlands postsparbank — nedsjunka till en anstalt af mycket ringa betydelse. Om en sådan inskränkning åter icke befinnes nödvändig, så har den svenska postsparbanken efter allt att döma en mycket vacker framtid att vänta — männe på de enskilda sparbankernas bekostnad?

I. Flodström.

STATISTISKA ÖFVERSIGTSTABELLER

FÖR

OLIKA LÄNDER.

1895.

STOCKHOLM, 1895.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Af Statistisk Tidskrift har alltsedan år 1871 det första häftet i hvarje årgång egnats åt en kortfattad öfversigt af den svenska statistiken, under titeln Sveriges officiella statistik i sammandrag. Deremot har tidskriften hittills icke innehållit någon dylik öfversigt beträffande främmande länder, hvarigenom dock såväl de svenska förhållandena skulle vid jemförelser erhålla sin bästa belysning, som äfven i öfrigt kunskap vinnas om utlandet. Ett försök till en sådan sammanställning af vissa svenska och utländska förhållanden har nu för första gången i denna tidskrift gjorts genom föreliggande *Statistiska öfversigtstabeller*, i hvilka meddelas de viktigaste statistiska uppgifter från så många länder som i hvarje fall varit möjligt att sammanföra.

Det myckna arbete, som ett dylikt samlingsverk kräver, och de hardt när otaliga svårigheter, med hvilka det är förenadt, hafva dock åstadkommit att den ursprungliga planen icke denna gång kunnat fullständigt genomföras. Behandlingen af åtskilliga viktiga kapitel har därför måst anstå till en följande årgång, hvars utarbetande torde väsentligen underlättas genom det här åstadkomna grundläggande arbetet.

Källorna för dessa öfversigtstabeller äro naturligtvis i första rummet de särskilda ländernas officiella statistiska publikationer, äfvensom de allmänt kända samlingsverken Almanach de Gotha, Statesman's Year-Book, von Jurascheks Geographisch-Statistische Tabellen, von Neumann-Spallarts och von Jurascheks Uebersichten der Weltwirtschaft, Statistical Abstract for the principal and other foreign countries, m. fl., hvartill kunna läggas Jekelfalussys och Varghas Közgazdasági és Statisztikai Évkönyv samt A. Scobels Geographisches Handbuch zu Andrees Handatlas. Specialarbeten, ur hvilka uppgifter till större omfattning hemtats, äro under vederbörande tabeller särskildt anförda.

I en mängd fall hafva erforderliga data saknats, delvis emedan de ännu icke hunnit offentliggöras. För att icke lemna luckor i tabellerna hafva, der så varit möjligt, i stället införts ungefärliga belopp, hvilket utmärks med en särskild stilsort (s. k. mediæval). På samma sätt hafva betecknats sifferuppgifter, som synts vara särskildt otillförlitliga eller tvifvelaktiga. I följande årgångar torde åtskilliga af dessa uppgifter kunna kompletteras och rättas. — Då sättningen denna gång begyntes mer än ett halft år före utgifvandet, torde i ett eller annat fall uppgift nu föreligga af senare datum, ett förhållande som framdeles lättare skall kunna undvikas.

Stockholm i december 1895.

Gustav Sundbärg.

INNEHÅLL.

	Sid.
Tab. 1. Areal och folkmängd i olika länder	145.
Tab. 2. Europas hufvudstäder och städer med minst 100,000 inv.	148.
Tab. 3. Märkligare städer i främmande världsdelar	149.
Tab. 4. Europas folkmängd fördelad efter religionsbekännelse	149.
Tab. 5. Giftermål, födelser och dödsfall i Europas olika länder	150.
Tab. 6. Befolkningsrörelsen i Europa under innevarande århundrade	152.
Tab. 7. Utvandringen från Europa till främmande världsdelar	153.
Tab. 8. Invandringen till några länder i främmande världsdelar	153.
Tab. 9. Återstående medellifslängden i olika länder	154.
Tab. 10. Arealens fördelning i Europas olika länder	155.
Tab. 11. Åkerareal använd för spanmålsodling, samt vingårdar	155.
Tab. 12. Skörden af de viktigaste sädesslagen i olika länder	156.
Tab. 13. Hela skörden af de viktigaste sädesslagen i samtliga länder för hvilka uppgifter föreligga	159.
Tab. 14. Skörden af potatis, blandsäd, baljväxter och bohvete, i Europa och Förenta Staterna	159.
Tab. 15. Kreatursstocken i olika länder	160.
Tab. 16. Produktionen af guld, silfver, koppar och tackjern äfvensom stenköl i olika länder	161.
Tab. 17. Hela produktionen af vissa metaller äfvensom stenköl under olika tider	163.
Tab. 18. Silfrets värde under olika tider	165.
Tab. 19. Införseln och utförseln i olika länder	166.
Tab. 20. Totalsumman af införseln och af utförseln i samtliga länder	171.
Tab. 21. Införseltullarnas belopp inom Europas olika länder	171.
Tab. 22. Jernvägarnes längd i olika länder	172.
Tab. 23. Jernvägarnes längd. Summor för världsdelarna	173.
Tab. 24. Jernvägarnes längd. Summor för samtliga länder	174.
Tab. 25. Öfversigt af postväsendet inom de europeiska staterna	174.
Tab. 26. Öfversigt af telegrafväsendet inom de europeiska staterna	175.
Tab. 27. Längden af telefonledningarna inom vissa länder	175.

Tab. 1. Areal och folkmängd i olika länder.

L a n d. (Datum efter tidpunkten för folkmängds- uppgiften.)	Areal, qvkm.	Folkmängd.	Folkkön., %, under senaste 10 år.	Inv. pr qvkm.	Qvinnor mot 1,000 män.
Europa.					
Sverige, 31 dec. 94.....	447,862	4,873,183	4-93	11	1,061
Norge, 31 dec. 92.....	325,285	2,010,100	5-21	6	1,072
Danmark, 31 dec. 93 ¹⁾	144,450	2,313,182	9-01	16	1,053
Finland, 31 dec. 93.....	373,604	2,454,262	14-34	7	1,030
Storbritannien o. Irl., 1 juli 95 ²⁾	314,956	39,696,680	8-62	126	1,048
Nederländerna, 31 dec. 93.....	33,000	4,732,911	12-02	143	1,021
Luxemburg, 1 dec. 90.....	2,587	211,088	0-72	82	1,002
Belgien, 31 dec. 93.....	29,457	6,262,272	9-46	213	1,005
Tyska riket, 1 juli 95 ³⁾	544,961	51,838,000	10-98	94	1,040
Österrike-Ungern ⁴⁾	676,667	43,940,888	9-71	65	1,026
Schweiz, 1 juli 94.....	41,346	2,986,848	4-39	72	1,056
Frankrike, 1 juli 92.....	536,408	38,323,000	1-47	71	1,014
Italien, 31 dec. 93.....	286,589	30,724,897	6-55	107	995
Spanien, 31 dec. 88 ⁵⁾	504,517	17,671,821	5	35	1,040
Portugal, 1890 ⁶⁾	92,575	5,082,257	5-88	55	1,084
Ryssland (utom Finl.), jan. 91 ⁷⁾	4,924,567	97,807,339	15	20	1,009
Rumänien.....	131,020	5,800,000	.	44	974
Serbien, 31 dec. 93.....	48,110	2,250,712	21	47	946
Bulgarien, 1 jan. 93.....	96,660	3,309,816	.	34	957
Montenegro.....	9,085	236,000	.	26	.
Grekland, 16 april 89.....	65,119	2,217,000	12	34	906
Turkiet.....	175,883	5,800,000	.	33	.
Mindre stater ⁸⁾	692	36,938	.	53	.
Summa	9,805,400	370,579,194	9-46	38	1,021
Asien.					
Persien.....	1,645,000	9,000,000	.	5	.
Afghanistan.....	550,000	4,000,000	.	7	.
Siam.....	540,000	9,000,000	.	17	.
Kina.....	11,081,100	400,000,000	.	36	.
Korea, 1888.....	218,650	10,518,937	.	48	976
Japan, 31 dec. 93 (med Formosa).....	416,966	44,388,313	7-15	106	980
Öfriga fria stater ⁹⁾	2,713,108	7,310,000	.	3	.
Brittiska biländer ¹⁰⁾	5,324,179	296,749,742	11	56	955
Nederländska biländer ¹¹⁾	1,475,857	32,779,094	15	22	.
Franska biländer ¹²⁾	750,009	24,132,263	.	32	915
Spanska biländer, 1887.....	296,182	6,985,124	.	24	976
Portugisiska biländer.....	19,970	881,000	.	44	.
Ryska biländer ¹³⁾	16,788,371	22,075,271	16	1	897
Turkiska biländer.....	1,837,168	16,134,000	.	9	909
Kaspiska hafvet o. Aralsjön.....	506,457	—	—	—	—
Summa	44,163,017	883,953,744	.	20	.
Afrika.					
Marocko.....	812,332	8,000,000	.	10	.
Kongostaten.....	2,252,780	15,000,000	.	7	.
Liberia.....	49,100	2,000,000	.	41	.
Sydafrikanska stater ¹⁴⁾	457,770	761,000	.	2	.
Öfriga fria stater.....	4,819,651	50,000,000	.	10	.
Brittiska biländer ¹⁵⁾	6,701,378	39,525,222	.	6	.
Tyska biländer.....	2,385,100	8,600,000	.	3	.
Franska biländer ¹⁶⁾	6,153,289	24,345,102	.	4	884
Italienska biländer ¹⁷⁾	1,553,800	6,000,000	.	4	.

Anmärkningar, se sid. 147.

Stat. Tidskr. 106:e häft.

L a n d.	Areal, qvkm.	Folkmängd.	Folkökn., %, under senaste 10 år.	Inv. pr qvkm.	Qvinnor mot 1,000 män.
Spanska biländer	702,065	135,280	.	0.2	.
Portugisiska biländer	2,126,131	14,832,000	.	7	.
Turkiska biländer ¹⁸⁾	1,734,340	8,121,412	.	5	1,004
Nyassa o. Tanganikasjöarna	62,120	—	—	—	—
Summa	29,809,856	177,320,016	.	6	.
Amerika.					
Förenta staterna, 31 dec. 94....	9,068,600	68,700,000	22	8	953
Mexiko, 1894.....	1,946,523	12,080,725	12	6	1,060
Centralamerika ¹⁹⁾	444,010	3,253,164	.	7	1,027
Ön Haiti, 1887/88	77,253	1,464,000	.	19	.
Venezuela, 1891	1,043,900	2,323,527	12	2	1,043
Columbia, 1884	1,203,103	3,920,207	.	3	1,058
Ecuador	307,243	1,400,000	.	5	.
Peru, 1876	1,137,000	2,980,000	.	3	988
Bolivia, 1890/93	1,334,200	2,270,000	.	2	.
Brasilien, 1888	8,361,350	14,954,217	.	2	938
Paraguay, 1879	253,100	476,000	.	2	1,090
Uruguay, 31 dec. 93	178,700	793,000	50	4	925
Argentina, 31 dec. 92	2,789,400	4,257,000	45	2	935
Chile, 31 dec. 93	776,122	3,365,000	.	4	1,000
Danska Vestindien, 1 febr. 90..	359	32,786	— 2.89	91	1,234
Brittiska biländer ²⁰⁾	8,710,326	6,789,479	12	1	981
Nederländska biländer, 1892 ..	130,230	120,016	9	1	1,065
Franska biländer, 1889/90	81,993	377,341	.	5	1,022
Spanska biländer, 1887/89	128,147	2,438,395	7.47	19	896
Obebodda öar i Vestindien	231	—	—	—	—
Canad. sjö:a (238,971 qvkm.) m. m.	382,975	—	—	—	—
Summa	38,354,765	181,994,857	20	8	971
Australien.					
Oberoende ögrupper	32,199	245,000	.	8	.
Brittiska biländer ²¹⁾	8,240,066	4,781,395	30	0.6	871
Nederländska biländer	397,204	238,000	.	0.6	.
Tyska biländer	256,300	400,000	.	2	.
Franska biländer	27,680	94,700	.	3	.
Spanska biländer	2,590	46,037	.	18	.
Summa	8,956,039	5,905,132	25	0.6	.
Polarområdena.					
Danska Grönland, 1 febr. 90 ...	88,100	10,516	5.16	0.1	1,077
Brittiska biländer ²²⁾	781,075	1,000	.	—	.
Ryska biländer (Nov.Semljam.m.)	130,394	—	—	—	—
Ej ockuperadt land	3,382,210	—	—	—	—
Summa	4,381,779	11,516	.	—	.
Hels jordkl. (land o. innanyatten)	135,470,856	1,569,664,459	(8)	12	.

Sammanlagda arealen och folkmängden för europeiska nationers biländer i andra världsdelar utgöra alltså: Danska biländer 88,459 qvkm. med 43,302 inv., Brittiska 29,757,024 qvkm. med 247,846,838 inv., Nederländska 2,003,291 qvkm. med 33,137,110 inv., Tyska 2,641,400 qvkm. med 9,000,000 inv., Franska 7,012,971 qvkm. med 48,949,406 inv., Italienska 1,553,800 qvkm. med 6,000,000 inv., Spanska 1,128,984 qvkm. med 9,604,836 inv., Portugisiska 2,146,101 qvkm. med 15,713,000 inv., Ryska 16,918,765 qvkm. med 22,075,271 inv., Turkiska 3,571,508 qvkm. med 24,255,412 inv.; hvartill slutligen kan läggas Kongostaten, 2,252,780 qvkm. med 15,000,000 inv. Summa 69,075,083 qvkm. med 531,625,175 inv. Alltså Europa med dess besittningar = 78,880,483 qvkm. (med i tabellen särskildt upptagna sjöar 79,832,035 qvkm.) med 902,204,369 inv. = 59 % af jordklotets landmassa och 57 % af dess folkmängd.

Anm. Se nästa sida.

Anmärkningar till tabell 1.

1)–24) För nedan upptagna särskilda länder och landsdelar utgöra areal och folkmängd samt folkmängdstätthet:

Land.	Areal, qvkm.	Folkmängd.	Inv. pr qvkm.	Land.	Areal, qvkm.	Folkmängd.	Inv. pr qvkm.
Europa.				11) Nederl. besittn.:			
1) Danmark:				Java.....	131,733	24,268,094	184
Egentliga Danmark.....	38,340	2,229,300	58	Öfriga besittningar.....	1,344,124	8,511,000	6
Färöarna.....	1,325	12,955	10	12) Franska besittn.:			
Island.....	104,785	70,927	0.7	Tonkin.....	100,000	12,000,000	120
2) Brittiska riket:				Öfriga besittningar.....	650,009	12,132,263	19
England med Wales....	150,697	30,394,078	202	13) Ryska besittn.:			
Skotland.....	78,895	4,155,654	53	Kaukasus.....	472,554	7,955,725	17
Irland.....	84,252	4,586,486	54	Centralasien.....	3,570,908	6,136,894	2
Kanalöarna & Man.....	784	147,842	189	Sibirien.....	12,479,909	4,782,652	0.4
Malta & Gibraltär.....	328	188,409	574	Kiva o. Bokara.....	265,000	3,200,000	12
Frånv. sold. o. sjömän	—	224,211	—	Afrika.			
3) Tyska riket, 1892:				14) Sydafrika:			
Preussen.....	348,437	30,513,000	88	Sydafrik. republiken.....	326,700	553,000	2
Bayern.....	75,865	5,655,000	75	Oranjerfistaten.....	131,070	208,000	2
Sachsen.....	14,993	3,603,000	240	15) Brittiska besittn.:			
Württemberg.....	19,504	2,048,000	105	Guinea.....	934,580	22,115,695	24
Baden.....	15,081	1,675,000	111	Sydafrika.....	2,510,530	4,138,072	2
Hessen.....	7,682	1,006,000	131	Östafrika.....	3,253,129	12,875,800	4
Elsass-Lothringen.....	14,509	1,612,000	111	Öar.....	3,139	395,655	126
Öfriga stater.....	44,413	5,105,000	115	16) Franska besittn.:			
Hafsvikar m. m.....	4,477	—	—	Algier.....	797,770	4,174,732	5
4) Österrike-Ungern:				Tunis.....	99,600	1,500,000	15
Österrike, 1893.....	300,232	24,537,834	82	Madagaskar.....	591,563	3,500,000	6
Ungern, 1893.....	325,325	17,922,937	55	Öfriga besittningar.....	4,667,843	15,170,370	3
Bosnien-Herzegov., 91	51,110	1,454,365	28	17) Italienska besittn.:			
Frånv. militär, 1890..	—	25,752	—	Abessinien.....	508,000	4,500,000	9
5) Spanien:				Öfriga besittningar.....	1,045,800	1,500,000	1
Fastlandet, 1887.....	497,244	17,268,727	35	18) Turkiska besittn.:			
Kanarieöarna, d:o.....	7,273	291,625	40	Egypten.....	935,300	6,821,412	7
6) Portugal:				Tripolis.....	799,040	1,300,000	2
Fastlandet.....	89,372	4,692,123	53	Amerika.			
Asorerna.....	2,388	255,511	107	19) Centralamerika:			
Madeira.....	815	134,623	165	Guatemala, 93.....	125,100	1,501,145	12
7) Ryska riket:				Salvador, 92.....	21,070	780,426	37
Egentliga Ryssland.....	4,797,248	88,906,921	19	Honduras, 89.....	119,820	396,048	3
Polen.....	127,319	8,900,418	70	Nicaragua, 88.....	123,950	312,845	3
Finland (se tab. 1).....	—	—	—	Costarica.....	54,070	262,700	5
8) Mindre stater:				20) Brittiska besittn.:			
Liechtenstein.....	159	9,434	59	Domin. of Canada.....	7,990,700	4,832,239	0.6
Monaco.....	22	13,304	605	New Foundland.....	110,670	203,500	2
San Marino.....	59	8,200	139	Britt. Vestindien.....	34,499	1,421,567	41
Andorra.....	452	6,000	13	Öfriga besittningar.....	574,457	332,173	0.6
Asien.				Australien.			
9) Öfriga fria stater:				21) Brittiska besittn.:			
Oafhäng. Arabien.....	2,289,208	3,000,000	1	Kontinenten m. Tasman.	7,695,791	3,456,025	0.4
Oman.....	194,200	1,000,000	5	Nya Zeeland.....	270,567	714,255	3
Öfriga (i Indien).....	229,700	3,310,000	14	Öfriga besittningar.....	273,708	611,115	2
10) Brittiska besittn.:				Polarområdena.			
Kejsardömet Indien.....	4,930,786	291,104,777	59	22) I Nordpolarområd.			
Ceylon.....	63,976	3,174,950	50	I Syd-polarområdet.	777,000	1,000	—
Öfriga besittningar.....	329,417	2,470,015	7		4,075	—	—

Tab. 2. Europas hufvudstäder och städer med minst 100,000 inv.

Städer.	Folk-mängd.	Städer.	Folk-mängd.	Städer.	Folk-mängd.
Sverige, 1894.		Tyska riket, 1894. ²⁾		Nantes	122,750
Stockholm	264,585	Berlin *	2,000,000	Le Havre	116,369
Göteborg	111,234	Hamburg *	632,000	Roubaix	114,917
Norge, 1894.		Leipzig	401,000	Rouen	112,352
Kristiania	174,717	München*	400,000	Reims	104,186
Danmark, 1895.		Breslau	361,000	Italien, 1893.	
Köpenhamn *	408,166	Köln*	332,000	Rom	451,000
Finland, 1893.		Dresden	311,000	Neapel	522,700
Helsingfors	69,025	Magdeburg*	233,000	Milano	432,400
Storbritannien o. Irland ¹⁾.		Frankfurt a/M*	218,000	Turin	335,900
London*	6,048,555	Hannover	191,000	Palermo	276,000
Glasgow	695,876	Königsberg	169,000	Genoa	215,300
Manchester	524,865	Nürnberg	162,000	Florens	200,300
Liverpool	503,967	Chemnitz	159,000	Venedig	150,900
Birmingham	496,751	Altona	155,000	Messina	146,400
Leeds	395,546	Düsseldorf	144,000	Bologna	142,400
Dublin*	349,594	Stuttgart*, 1893	147,000	Catania	121,000
Edinburg*	346,583	Bremen	140,000	Livorno	103,600
Sheffield	342,768	Elberfeld	138,000	Spanien, 1887.	
Belfast	255,950	Strassburg	132,000	Madrid	470,283
Bristol	228,139	Stettin	128,000	Barcelona	272,481
Nottingham	226,658	Danzig	124,000	Valencia	170,763
Bradford	226,384	Aachen*	122,000	Sevilla	143,182
Hull	216,722	Barmen	120,000	Malaga	134,016
Salford	208,253	Crefeld	116,000	Portugal, 1890.	
Newcastle	207,021	Halle	115,000	Lissabon	307,661
Leicester	193,839	Braunschweig	112,000	Oporto	139,856
Portsmouth	174,751	Charlottenburg	102,000	Byssland, 1891.	
Dundee	160,163	Karlsruhe	83,000	S. Petersburg	1,035,439
Cardiff	155,637	Lybeck	69,000	Moskva	822,397
Oldham	141,079	Darmstadt	60,000	Varsjau	455,852
Nederländerna, 1893.		Österrike-Ungern.		Odessa, 1892	340,526
Haag	174,790	Wien, 1894	1,480,572	Karkov	194,385
Amsterdam	446,657	Budapest, 1891	506,380	Kiev	180,321
Rotterdam	228,597	Prag*, 1890	310,483	Riga	180,278
Belgien, 1893.		Triest*, 1890	145,073	Lodz	136,091
Brüssel *	498,400	Lemberg, 1894	134,315	Kasan	134,359
Antwerpen	247,440	Graz, 1894	117,944	Saratov	122,019
Lüttich (Liège)	158,892	Schweiz, 1894.		Kisjinev	117,108
Gent	153,803	Bern	47,974	Vilna	109,526
		Zürich	119,706	Samara	100,017
		Frankrike, 1891.		Balkanhalvön.	
		Paris*	2,712,598	Konstantinopel, 1885	873,565
		Lyon*	431,309	Bukarest	220,000
		Marseille	403,749	Saloniki	150,000
		Bordeaux*	283,143	Atén, 1889	107,846
		Lille	201,211	Belgrad, 1890	54,249
		Toulouse	149,791	Sofia, 1893	47,000
		S:t Etienne	133,443		

¹⁾ Beräknad folkmängd vid midten af 1895, utom för Belfast (1891). — ²⁾ Af de tyska staternas hufvudstäder äro upptagna endast de som äga mer än 50,000 inv.

* Med förstäder.

Tab. 3. Märkligare städer i främmande världsdelar.

Städer.	Folk-mängd.	Städer.	Folk-mängd.	Städer.	Folk-mängd.
Asien.		Peking (Kina)....	500,000	Newyork-Brookl.*	
Smyrna (Turkiska Asien)	225,000	Kanton (d:o).....	1,600,000	(Förenta Stat.) ..	3,200,000
Damaskus (d:o)	168,000	Tientsin (d:o).....	950,000	Chicago (d:o)	1,200,000
Bagdad (d:o)	100,000	Hankau (d:o)	800,000	Philadelphia (d:o)	1,150,000
Jerusalem (d:o)	60,000	Nanking (d:o)	500,000	St Louis (d:o)	541,000
Tiflis (Ryska As.) ..	105,024	Shanghai (d:o)....	400,000	Boston (d:o)	487,000
Baku (d:o)	92,601	Tokio (Japan)	1,214,113	Baltimore (d:o)	455,000
Teheran (Persien) ..	210,000	Yokohama (d:o) ..	152,451	Cincinnati (d:o) ..	362,000
Calcutta* (Ind.)	927,392	Seul (Korea)	200,000	San Francisco (d:o)	330,000
Bombay (d:o)	821,764	Afrika.		New Orleans (d:o)	254,000
Madras (d:o)	452,518	Kairo (Egypten) ..	374,838	Mexiko (Mex.)	330,000
Hyderabad (d:o)	415,039	Alexandria (d:o) ..	227,064	Havanna (Cuba) ..	200,448
Lucknow (d:o)	273,028	Tunis* (Tunis)	138,000	Rio de Janeiro* ..	
Benares (d:o)	219,467	Alger (Algier)	82,585	(Brasilien)	800,000
Delhi (d:o)	192,579	Fez (Marokko)	145,000	Montevideo (Ur.) ..	227,000
Singapore (d:o)	184,000	Kapstaden*	84,000	Buenos Aires (Argentina)	592,328
Lahore (d:o)	176,854	Zanzibar (Brittiska Afrika) ..	100,000	Santiago (Chile) ..	189,332
Allahabad (d:o)	175,246	Amerika.		Valparaiso (d:o) ..	104,952
Victoria (Hongk.) ..	102,000	Montreal (Canada)	216,650	Australien.	
Bangkok (Siam)	400,000	Washington (Förenta Stat.) ..	230,392	Melbourne*	490,896
Batavia (Java)	114,864			Sidney*	383,283
Manila (Filipp.)	154,000			Adelaide*	133,252

* Med förstäder.

Tab. 4. Europas folkmängd fördelad efter religionsbekännelse.

Land.	Protestanter.	Romerska katoliker.	Grekiska katoliker.	Judar.	Öfrige och utan religion.	Summa.
Sverige, 1890	4,779,909	1,390	46	3,402	234	4,784,981
Norge, 1891	1,994,204	1,004	52	214	5,443	2,000,917
Danmark, 1890	2,161,114	3,647	38	4,080	3,501	2,172,380
Finland, 1892	2,385,661	466	45,826			2,431,953
Storbritannien, 1891	31,063,000	1,865,000		100,000		33,028,000
Irland, 1891	1,155,645	3,547,307		1,798		4,704,750
Nederländerna, 1889	2,728,870	1,604,179	37	97,324	81,005	4,511,415
Luxemburg, 1890	1,097	208,921		1,009	61	211,088
Belgien, 1890	15,000	6,051,000		3,000		6,069,000
Tyska riket, 1890	31,172,350	17,671,929	2,992	567,884	13,315	49,428,470
Österrike-Ungern	3,920,163	32,340,828	3,745,456	1,865,911	521,836	42,393,694
Schweiz, 1888	1,716,548	1,183,828		8,069	9,309	2,917,754
Frankrike, 1881	692,800	29,201,703		53,436	7,724,109	37,672,048
Italien, 1881	62,000	28,360,000		38,000		28,460,000
Spanien, 1887	6,654	17,535,246		402	23,330	17,565,632
Portugal	500	5,081,500				5,082,000
Ryssland	3,395,000	14,570,000	71,117,000	4,134,000	2,690,000	95,906,000
Rumänien	14,000	120,000	4,504,000	400,000	2,000	5,040,000
Serbien, 1890	1,149	11,596	2,127,744	4,652	16,820	2,161,961
Bulgarien, 1893	2,384	22,617	2,605,905	28,307	650,603	3,309,816
Montenegro		3,500	224,000		8,500	296,000
Grekland, 1879		10,000	1,902,800	5,792	29,582	1,948,174
Turkiet		300,000	2,500,000		3,000,000	5,800,000
Mindre stater		37,000				37,000
Europa	87,268,048	159,732,161	88,775,896	7,317,280	14,779,648	357,873,083

Anmärkning, se nederst å sid. 153.

Tab. 5. Giftermål, födelser och dödsfall i Europas olika länder.

Land.	Årligen 1881—1890.	Årligen på 1,000 invånare af medelfolkmängden.						
		1871/80.	1881/90.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
A) Giftermål.								
Sverige.....	29,264	6·81	6·26	5·98	5·99	5·83	5·69	5·65
Norge.....	12,697	7·24	6·52	6·27	6·49	6·60	6·35	6·44
Danmark.....	15,296	7·85	7·33	7·05	6·88	6·82	6·82	7·09
Finland.....	16,248	8·35	7·32	6·91	7·14	6·92	6·12	5·77
England.....	204,743	8·10	7·47	7·52	7·75	7·79	7·72	7·36
Skotland.....	25,932	7·17	6·68	6·63	6·86	6·93	7·06	6·62
Nederländerna.....	30,554	8·10	7·08	6·96	7·12	7·12	7·17	7·30
Belgien.....	40,940	7·35	7·07	7·22	7·33	7·45	7·63	7·56
Tyska riket.....	367,791	8·61	7·77	7·99	8·03	8·03	7·93	7·90
Vestra Österrike.....	120,986	8·12	7·50	7·30	7·24	7·43	7·55	7·68
Schweiz.....	20,150	7·70	6·95	7·07	7·09	7·21	7·39	7·36
Frankrike.....	279,977	8·03	7·38	7·10	7·01	7·44	7·58	7·50
Italien.....	231,782	7·70	7·93	7·71	7·38	7·53	7·51	7·45
Spanien.....	113,044	.	.	7·82	8·01	8·84	8·55	.
Portugal.....	.	.	.	6·92	7·06	.	.	.
Galizien—Bukovina.....	58,587	9·17	8·50	8·24	8·33	8·72	8·41	8·64
Ungern.....	157,593	10·20	9·49	8·21	8·25	8·65	9·27	9·40
Ryssland.....	800,000	9·20	8·90	9·04	8·65	.	.	.
Rumänien.....	40,970	7·00	7·50	7·34	6·84	7·77	7·18	8·41
Serbien.....	21,428	11·53	11·07	10·43	10·07	10·63	9·45	10·58
Bulgarien.....	.	.	.	7·94	9·10	9·09	8·36	9·49
Hela Europa ¹⁾	2,800,000	8·42	8·01	7·94	7·80	.	.	.
Vesteuropa ¹⁾	1,585,000	7·92	7·43	7·41	7·41	7·60	7·57	7·48
Östeuropa ¹⁾	1,215,000	9·24	8·93	8·80	8·50	.	.	.
B) Lefvande födde.								
Sverige.....	135,820	30·5	29·1	27·7	28·0	28·3	27·0	27·4
Norge.....	60,049	30·9	30·8	29·9	30·2	30·9	29·6	30·7
Danmark.....	66,616	31·5	31·9	31·2	30·5	31·0	29·7	30·9
Finland.....	77,649	37·0	35·0	33·4	32·9	34·3	31·6	29·9
England.....	889,024	35·4	32·5	31·1	30·2	31·4	30·5	30·8
Skotland.....	125,192	34·9	32·3	30·9	30·4	31·2	30·8	31·0
Nederländerna.....	148,099	36·4	34·3	33·2	32·9	33·7	32·0	33·8
Belgien.....	175,828	32·6	30·4	29·3	28·7	29·8	28·8	29·4
Tyska riket.....	1,732,015	39·1	36·6	36·4	35·7	37·0	35·7	36·7
Vestra Österrike.....	568,210	36·7	35·2	35·2	33·7	35·4	33·9	34·9
Schweiz.....	81,460	30·8	28·1	27·8	26·6	28·3	28·1	28·5
Frankrike.....	908,633	25·4	23·9	23·0	21·8	22·6	22·3	22·8
Italien.....	1,106,211	36·9	37·9	38·5	36·0	37·4	36·5	36·8
Spanien.....	632,421	.	36·2	36·6	34·8	35·9	36·5	.
Portugal.....	.	.	.	33·4	32·5	.	.	.
Galizien—Bukovina.....	304,545	44·6	44·2	45·5	43·8	46·0	41·7	45·5
Ungern.....	727,446	43·4	43·8	44·0	40·6	42·6	40·3	42·5
Ryssland.....	4,350,000	48·6	48·0	47·7	47·1	.	.	.
Rumänien.....	206,046	31·5	38·0	38·1	36·2	40·0	36·3	38·4
Serbien.....	88,839	41·0	46·0	44·9	40·7	45·2	42·4	42·5
Bulgarien.....	.	.	.	35·6	35·0	39·0	35·3	42·4
Hela Europa ¹⁾	13,340,000	38·8	38·1	37·6	36·5	.	.	.
Vesteuropa ¹⁾	7,050,000	34·3	33·1	32·4	31·3	32·4	31·6	32·2
Östeuropa ¹⁾	6,290,000	46·4	46·2	46·2	45·1	.	.	.

¹⁾ Talen för Europa samt för Vest- och Östeuropa i deras helhet för åren 1871—1880 och 1881—90 äro delvis endast beräknade. Till Vesteuropa räknas de i tabellen upptagna länderna utom de sex sista (från och med Galizien—Bukovina), hvilka ansetts utgöra Östeuropa.

Land.	Årligen 1881—1890.	Årligen på 1,000 invånare af medelfolkmängden.						
		1871/80.	1881/90.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
C) Döde.								
Sverige.....	79,160	18.3	16.9	16.0	17.1	16.8	17.9	16.8
Norge.....	33,151	17.0	17.0	17.5	17.8	17.5	17.8	16.3
Danmark.....	38,720	19.5	18.6	18.5	19.0	20.1	19.5	19.0
Finland.....	46,842	22.2	21.2	19.6	19.7	21.2	23.7	20.9
England.....	524,477	21.4	19.1	18.2	19.5	20.2	19.0	19.2
Skotland.....	74,352	21.6	19.2	18.4	19.7	20.7	18.6	19.4
Nederländerna.....	90,800	24.3	21.0	20.1	20.5	20.6	21.0	19.2
Belgien.....	119,691	22.9	20.3	19.8	20.6	21.1	21.7	20.2
Tyska riket.....	1,180,707	27.2	25.1	23.7	24.3	23.4	24.1	24.6
Vestra Österrike.....	452,631	29.2	28.1	26.7	28.4	26.6	27.6	26.6
Schweiz.....	60,416	23.5	20.8	20.4	20.9	20.7	19.3	20.5
Frankrike.....	841,651	23.7	22.0	20.5	22.8	22.9	22.9	22.6
Italien.....	799,129	30.0	27.4	25.7	26.5	26.3	26.4	25.4
Spanien.....	554,764	.	31.8	30.8	32.6	32.1	31.3	.
Portugal.....	.	.	.	22.3	25.1	.	.	.
Galizien—Bukovina.....	226,056	37.1	32.8	29.7	31.9	32.0	31.7	28.7
Ungern.....	536,385	41.1	32.3	30.0	32.6	33.3	35.0	31.1
Ryssland.....	3,050,000	35.0	34.5	33.4	34.4	.	.	.
Rumänien.....	137,033	28.0	25.0	25.5	26.7	28.5	32.6	29.4
Serbien.....	50,618	35.0	26.0	25.9	25.6	26.6	33.5	29.7
Bulgarien.....	.	.	.	18.5	21.1	26.7	31.4	27.6
Hela Europa ¹⁾	9,715,000	29.6	27.7	26.2	27.5	.	.	.
Vesteuropa ¹⁾	5,125,000	25.7	24.0	22.7	24.0	23.7	23.8	23.4
Östeuropa ¹⁾	4,590,000	36.0	33.7	31.8	33.1	.	.	.
D) Öfverskott af födde.								
Sverige.....	56,660	12.2	12.2	11.7	10.9	11.5	9.1	10.6
Norge.....	26,898	13.9	13.8	12.4	12.4	13.4	11.8	14.4
Danmark.....	27,896	12.0	13.3	12.7	11.5	10.9	10.2	11.9
Finland.....	30,807	14.8	13.8	13.8	13.2	13.1	7.9	9.0
England.....	364,547	14.0	13.4	12.9	10.7	11.2	11.5	11.6
Skotland.....	50,840	13.3	13.1	12.5	10.7	10.5	12.2	11.6
Nederländerna.....	57,299	12.1	13.3	13.1	12.4	13.1	11.0	14.6
Belgien.....	56,137	9.7	10.1	9.5	8.1	8.7	7.1	9.2
Tyska riket.....	551,308	11.9	11.5	12.7	11.4	13.6	11.6	12.1
Vestra Österrike.....	115,579	7.5	7.1	8.5	5.3	8.8	6.3	8.3
Schweiz.....	21,044	7.3	7.3	7.4	5.7	7.6	8.8	8.0
Frankrike.....	66,982	1.7	1.9	2.5	1.0	— 0.3	— 0.6	0.2
Italien.....	307,082	6.9	10.5	12.8	9.5	11.1	10.1	11.4
Spanien.....	77,657	.	4.4	5.8	2.2	3.8	5.2	.
Portugal.....	.	.	.	11.1	7.4	.	.	.
Galizien—Bukovina.....	78,489	7.5	11.4	15.8	11.9	14.0	10.0	16.8
Ungern.....	191,061	2.3	11.5	14.0	8.0	9.3	5.3	11.4
Ryssland.....	1,300,000	13.6	13.5	14.3	12.7	.	.	.
Rumänien.....	69,013	3.5	13.0	12.6	9.5	11.5	4.2	9.0
Serbien.....	38,221	6.0	20.0	19.0	15.1	18.6	8.9	12.8
Bulgarien.....	.	.	.	18.1	13.9	12.3	4.4	14.8
Hela Europa ¹⁾	3,625,000	9.2	10.4	11.4	9.0	.	.	.
Vesteuropa ¹⁾	1,925,000	8.6	9.1	9.7	7.3	8.7	7.8	8.8
Östeuropa ¹⁾	1,700,000	10.4	12.5	14.4	12.0	.	.	.

¹⁾ Se noten å föregående sida.

Tab. 6. Befolkningsrörelsen i Europa under innevar. århundrade.

A) Giftermål årligen pr 1,000 inv. i Vesteuropa, åren 1831—1893.											
1831—40.....	7.75	1871.....	7.74	1879.....	7.31	1887.....	7.37				
1841—50.....	7.54	1872.....	8.76	1880.....	7.19	1888.....	7.36				
1851—60.....	7.70	1873.....	8.61	1881.....	7.41	1889.....	7.41				
1861—70.....	7.87	1874.....	8.27	1882.....	7.42	1890.....	7.41				
1871—80.....	7.92	1875.....	8.25	1883.....	7.48	1891.....	7.60				
1881—90.....	7.43	1876.....	8.00	1884.....	7.60	1892.....	7.57				
		1877.....	7.63	1885.....	7.47	1893.....	7.48				
1831—90.....	7.70	1878.....	7.39	1886.....	7.41						

B) Födelser och dödsfall årligen pr 1,000 inv., åren 1801—1890.											
År.	Lefv. födde.	Döde.	Öfver-skott.	Lefv. födde.	Döde.	Öfver-skott.	År.	Lefv. födde.	Döde.	Öfver-skott.	

Vesteuropa med Frankrike.				Vesteuropa utom Frankrike.			Hela Europa.				
1801/20...	34.0	28.0	6.0	34.5	28.3	6.2	1801/20...	38.2	31.5	6.7	
1821/30...	35.7	26.1	9.6	37.0	26.5	10.5	1821/30...	39.5	30.0	9.5	
1831/40...	34.4	27.2	7.2	35.9	27.9	8.0	1831/40...	38.2	31.3	6.9	
1841/45...	34.2	25.2	9.0	35.7	25.8	9.9	1841/50...	37.6	30.5	7.1	
1846/50...	32.9	27.3	5.6	34.5	28.1	6.4	1851/60...	37.5	30.3	7.2	
1851/55...	32.8	26.8	6.0	34.5	27.5	7.0	1861/65...	38.8	29.5	9.3	
1856/60...	33.8	25.3	8.5	35.6	25.8	9.8	1866/70...	38.5	30.0	8.5	
1861/65...	34.0	25.5	8.5	35.9	26.2	9.7	1871/75...	38.8	30.4	8.4	
1866/70...	33.8	26.8	7.0	35.8	27.4	8.4	1876/80...	38.9	28.8	10.1	
1871/75...	34.3	26.5	7.8	36.3	26.9	9.4	1881/85...	38.6	28.2	10.4	
1876/80...	34.2	24.9	9.3	36.3	25.5	10.8	1886/90...	37.7	27.3	10.4	
1881/85...	33.5	24.3	9.2	35.4	24.8	10.6					
1886/90...	32.5	23.4	9.1	34.5	23.7	10.8					

Anm. I Östeuropa åren 1801/60 och 1861/70 resp.: Lefv. födde 45.5 och 46.7, döde 38.0 och 35.9, öfverskott 7.5 och 10.8; för åren 1871/90 se tab. 5.

C) Folkmängd och folkökning åren 1800—1890.											
År.	Folkmängd i tusental.			Åren.	Hela Europa.	Vesteuropa.			Öst-europa.		
	Hela Europa.	Vest-europa.	Öst-europa.			Hela.	Utom Frankrike.	Utom Frankrike o. Irland.			

Folkmängd vid årens slut.				Årlig folkökning, ‰ af medelfolk.							
1800.....	187,400	122,500	64,900	1801/10...	5.8	5.0	5.1	4.7	7.3		
1810.....	198,500	128,700	69,800	1811/20...	7.5	6.7	6.9	6.5	8.8		
1820.....	213,900	137,700	76,200	1821/30...	9.4	9.4	10.2	10.2	9.5		
1830.....	234,900	151,100	83,800	1831/40...	6.7	6.6	7.1	7.3	6.7		
1840.....	251,000	161,400	89,600	1841/50...	6.4	5.8	6.1	7.8	7.4		
1850.....	267,400	171,000	96,400	1851/60...	6.1	5.6	6.4	7.3	7.0		
1860.....	284,100	180,700	103,400	1861/70...	8.0	6.2	7.0	7.6	11.1		
1870.....	307,800	192,300	115,500	1871/80...	8.3	7.1	8.2	8.7	10.2		
1880.....	334,200	206,300	127,900	1881/90...	8.8	6.6	7.5	8.0	12.3		
1890.....	364,800	220,300	144,500								

Tab. 7. Utvandringen från Europa till främmande verdensdelar.

L a n d.	Årl. 1881/1890.		H e l a a n t a l e t .				
	Absoluta tal.	På 1,000 inv.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Sverige	32,751	7·01	29,067	30,128	38,318	41,275	37,504
Norge	18,669	9·59	12,642	10,991	13,341	17,049	18,778
Danmark	8,162	3·91	8,967	10,298	10,382	10,422	9,150
Finland	2,700	1·22	4,340	5,982	4,869	6,620	9,117
England	154,896	5·65	163,518	139,979	137,881	133,815	134,045
Skotland	27,510	7·11	25,354	20,653	22,190	23,325	22,637
Irland	73,448	14·88	64,923	57,484	58,436	52,902	52,132
Nederländerna	5,244	1·22	9,111	3,526	4,075	6,290	4,820
Belgien	3,500	0·60	8,406	2,976	3,456	5,174	3,881
Tyska riket	134,242	2·84	96,070	97,103	120,089	116,339	87,677
Österrike-Ungern	44,398	1·12	55,667	74,002	81,407	74,947	65,544
Schweiz	9,091	3·13	8,430	7,712	7,516	7,835	6,177
Frankrike	11,923	0·31	31,354	20,560	6,217	5,588	5,586
Italien	99,000	3·40	125,781	115,595	189,746	116,642	142,269
Spanien	38,000	2·20	97,719	37,025	37,721	30,190	38,707
Portugal	18,531	4·21	19,647	28,945	37,000	26,000	(25,000)
Ryssland ¹⁾	27,956	0·27	36,361	56,481	100,236	73,764	51,295
Öfriga Europa ¹⁾	1,032	—	873	1,655	2,494	1,655	2,957
Summa	711,053	2·16	798,230	721,095	875,374	749,772	717,276

¹⁾ Talen afse invandringen från vederbörande länder till Förenta Staterna.

Tab. 8. Invandringen till några länder i främmande verdensdelar.

L a n d.	Årl. medeltal.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
	1871/80.	1881/90.					
Förenta Staterna ...	294,470	517,621	431,935	495,021	595,251	547,060	488,776
Brasilien	20,283	50,188	65,161	107,100	191,151	54,509	50,000
Argentina	45,170	108,985	260,909	110,594	52,092	73,242	84,420
Uruguay	11,405	15,038	27,349	24,117	11,916	11,871	9,543

Anm. År 1894 utgjorde invandringen till Förenta Staterna endast 248,983 personer.

Anmärkning till tabell 4.

Bland protestanterna ingå äfven anhängare af protestantiska sekter. Bland »öfrige» ingå 6·69 millioner muhamedaner, nämligen 492,710 i Bosnien och Herzegovina, 2,600,000 i Ryssland, 2,000 i Rumänien, 16,764 i Serbien, 643,242 i Bulgarien, 8,500 i Montenegro, 24,165 i Grekland och 2,900,000 i Turkiet. — Talen för Österrike och Ungern afse år 1890, men för Bosnien och Herzegovina år 1885. Här, liksom äfven i Grekland, omfatta uppgifterna icke arméen. — Bland det stora antalet »öfrige och utan religion» i Frankrike ingå 7,684,906 personer, »som vågrat lemna uppgift om religionsbekännelse».

Tab. 9. Återstående medellifslängden i olika länder, enligt dödlighets- och lifslängdstabellerna för angifna år. ('71/80 = 1871—1880, o. s. v.)

Vid åldern.	Sverige.		Norge.	Dan-	Fin-	Eng-	Neder-	Tyska	Schweiz.	Frank-	Italien.
	'71/80.	'81/90.	'71/80.	mark- '80/89.	land. '81/91.	land. '71/80.	länder- na '70/79.	riket. '71/81.	'76/81.	rike. '77/81.	'76/87.
Mankön.											
0 år	45.27	48.55	48.33	46.80	41.40	41.35	38.40	35.58	41.10	40.83	35.10
1 ,	51.60	54.14	53.43	54.00	48.50	48.05	48.20	46.52	50.40	49.83	43.40
2 ,	52.80	55.13	54.41	54.80	50.50	50.14	50.50	48.72	51.30	.	47.60
3 ,	53.20	55.37	54.58	54.80	51.40	50.86	51.10	49.38	51.30	.	49.25
4 ,	53.20	55.31	54.41	54.60	51.80	51.01	51.20	49.53	51.10	.	49.85
5 ,	53.10	55.06	54.06	54.10	51.80	50.87	50.90	49.39	50.70	51.58	50.00
10 ,	50.30	52.16	50.76	51.00	49.30	47.60	48.00	46.51	47.40	48.25	47.85
15 ,	46.30	48.14	46.73	47.10	45.40	43.41	44.00	42.38	43.20	44.08	44.00
20 ,	42.30	44.18	43.14	43.20	41.50	39.40	40.30	38.45	39.30	40.42	40.35
25 ,	38.70	40.57	40.08	39.70	38.00	35.68	37.10	34.96	35.70	37.17	37.00
30 ,	35.10	36.87	36.82	35.90	34.30	32.10	33.70	31.41	32.20	33.83	33.50
35 ,	31.50	33.07	33.27	32.10	30.60	28.64	30.10	27.88	28.70	30.33	29.85
40 ,	27.80	29.27	29.69	28.20	26.90	25.30	26.50	24.46	25.30	26.92	26.25
45 ,	24.30	25.57	26.05	24.50	23.30	22.07	23.00	21.16	21.90	23.25	22.65
50 ,	20.80	21.94	22.49	21.00	19.70	18.93	19.60	17.98	18.60	20.00	19.40
55 ,	17.40	18.42	19.04	17.60	16.40	15.95	16.40	14.96	15.60	16.67	16.10
60 ,	14.20	15.07	15.63	14.40	13.20	13.14	13.30	12.11	12.70	13.58	13.10
65 ,	11.20	11.96	12.59	11.50	10.40	10.55	10.60	9.55	10.10	10.83	10.15
70 ,	8.50	9.14	9.89	9.00	8.00	8.27	8.20	7.34	7.90	8.33	8.00
75 ,	6.30	6.73	7.57	6.70	6.00	6.34	6.10	5.51	6.10	6.33	6.00
80 ,	4.60	4.81	5.67	4.80	4.50	4.79	4.60	4.10	4.60	4.83	4.60
85 ,	3.20	3.41	4.19	3.60	3.40	3.56	3.30	3.06	3.50	4.17	3.15
90 ,	2.20	2.42	3.27	2.50	2.60	2.66	2.20	2.34	2.70	3.50	2.25
Qvinkön.											
0 år	48.62	51.47	51.30	48.90	44.20	44.62	40.70	38.45	43.70	43.42	35.40
1 ,	54.10	56.19	55.68	54.90	50.20	50.14	48.90	48.06	51.60	51.08	42.65
2 ,	55.30	57.12	56.66	55.70	52.20	52.22	51.30	50.30	52.60	.	46.85
3 ,	55.70	57.36	56.83	55.70	53.00	52.99	51.90	50.98	52.60	.	48.40
4 ,	55.80	57.32	56.67	55.40	53.30	53.20	51.90	51.14	52.40	.	49.10
5 ,	55.60	57.08	56.34	55.00	53.40	53.08	51.60	51.01	52.00	53.00	49.25
10 ,	52.90	54.22	53.10	52.10	50.90	49.76	48.70	48.18	48.70	49.75	47.25
15 ,	49.00	50.30	49.17	48.50	47.10	45.63	44.90	44.15	44.60	45.83	43.60
20 ,	45.00	46.40	45.39	44.90	43.30	41.66	41.20	40.19	40.80	42.25	40.00
25 ,	41.20	42.58	41.75	41.20	39.60	37.98	37.70	36.53	37.20	38.67	36.65
30 ,	37.50	38.82	38.19	37.60	36.00	34.41	34.30	33.07	33.70	35.50	33.40
35 ,	33.80	35.04	34.66	34.00	32.40	30.90	31.10	29.68	30.30	32.17	30.00
40 ,	30.10	31.28	31.14	30.40	28.80	27.46	27.90	26.32	26.80	28.58	26.65
45 ,	26.40	27.49	27.54	26.70	25.10	24.06	24.50	22.84	23.30	25.00	23.10
50 ,	22.60	23.64	23.84	23.00	21.30	20.68	21.00	19.29	19.60	21.42	19.60
55 ,	18.90	19.86	20.18	19.30	17.70	17.33	17.40	15.88	16.30	17.92	16.00
60 ,	15.40	16.25	16.67	15.80	14.30	14.24	14.10	12.71	13.00	14.58	12.85
65 ,	12.20	12.92	13.42	12.60	11.20	11.42	11.00	9.96	10.30	11.58	9.85
70 ,	9.40	9.96	10.55	9.80	8.60	8.95	8.40	7.60	8.00	8.83	7.65
75 ,	7.10	7.45	8.03	7.30	6.50	6.87	6.30	5.66	6.20	6.83	5.75
80 ,	5.20	5.40	6.05	5.30	5.00	5.20	4.70	4.22	4.70	5.00	4.50
85 ,	3.60	3.85	4.50	4.10	3.90	3.88	3.40	3.14	3.60	4.00	3.10
90 ,	2.60	2.79	3.48	2.80	3.00	2.90	2.40	2.37	2.80	2.08	2.15

Tab. 10. Arealens fördelning i Europas olika länder.

L a n d.	Hela yt- vidden land. Tusental hektar.	Deraf (i tusen hektar):				I % af hela yt- vidden land.		
		Odlad jord.	Äng.	Skog.	Annan mark.	Odlad jord.	Äng.	Skog.
Sverige.....	41,119	3,407	1,584	18,313	17,815	8.3	3.8	44.5
Norge.....	31,207	532	600	7,760	22,315	1.7	1.9	24.9
Danmark.....	3,797	2,240	650	227	680	59.0	17.1	6.0
Finland.....	33,194	980	1,358	19,000	11,856	3.0	4.1	57.2
Storbritanien och Irland.....	31,187	8,203	11,205	1,116	10,663	26.3	35.9	3.6
Nederländerna.....	3,257	910	1,136	227	984	27.9	34.9	7.6
Luxemburg.....	259	128	40	77	14	49.4	15.4	29.7
Belgien.....	2,945	1,576	3.9	489	491	53.5	13.2	16.6
Tyska riket.....	53,479	26,376	8,789	13,957	4,357	49.3	16.4	26.1
Österrike.....	29,958	11,269	7,132	9,776	1,781	37.6	23.8	32.6
Ungern.....	32,414	13,804	7,740	9,103	1,767	42.6	23.9	28.1
Bosnien—Herzegovina.....	5,111	1,000	700	2,665	746	19.6	13.7	52.1
Schweiz.....	4,000	692	1,436	823	1,049	17.3	35.8	20.6
Frankrike.....	53,503	31,749	5,228	8,397	8,129	59.3	9.8	15.7
Italien.....	28,448	17,832	3,162	4,156	3,298	62.7	11.1	14.6
Spanien.....	50,414	11,429	7,012	8,484	23,489	22.7	13.9	16.8
Portugal.....	8,885	2,046	1,776	630	4,433	23.0	20.0	7.1
Ryssland.....	485,153	116,586	70,833	181,212	116,522	24.0	14.6	37.4
Rumänien.....	12,949	5,000	2,500	2,000	3,449	38.6	19.3	15.4
Serbien.....	28,448	1,250	445	2,400	716	26.0	9.2	49.9
Bulgarien.....	9,604	2,310	312	1,332	5,650	24.1	3.2	13.9
Grekland.....	6,466	1,432	2,000	820	2,214	22.1	30.9	12.7
Turkiet.....	17,420	4,000	2,000	4,300	7,120	23.0	11.5	24.7
Europa	949,580	264,751	138,027	297,264	249,538	27.9	14.5	31.3

Tab. 11. Åkerareal använd för spanmålsodling, samt vingårdar.
(I tusen hektar.)

L a n d.	Hvete o. spelt.	Råg.	Korn.	Hafre.	Öfriga säden.	Summa för spanmål.	Vin- gårdar.
Sverige, 1893.....	72	403	219	818	169	1,681	—
Norge, 1890.....	4	14	52	98	18	186	—
Danmark, 1888.....	49	280	298	426	177	1,230	—
Finland, 1892.....	3	291	124	237	16	671	—
Storbritanien o. Irland, 1894.....	802	42	919	1,832	199	3,794	—
Nederländerna, 1892.....	74	201	44	126	104	549	—
Belgien, 1880.....	328	278	40	250	72	968	—
Tyska riket, 1893.....	2,393	6,012	1,627	3,907	2,042	15,981	133
Österrike, 1893.....	1,125	1,942	1,124	1,842	898	6,931	251
Ungern, 1893.....	3,516	1,323	1,113	1,062	2,747	9,761	435
Bosnien—Herzegovina.....	600	10	60	50	200	920	—
Schweiz, 1885.....	62	35	14	50	82	243	32
Frankrike, 1893.....	7,073	1,530	875	3,842	1,478	14,798	1,821
Italien, 1893.....	4,556	145	323	458	2,943	8,425	3,435
Spanien.....	2,000	750	1,100	150	600	4,600	1,025
Portugal.....	260	270	60	12	625	1,227	204
Ryssland, 1893.....	13,744	27,059	6,871	14,431	8,000	70,105	185
Balkanhalvön.....	3,500	1,000	1,600	700	2,500	9,300	800
Europa	40,161	41,585	16,463	30,291	22,870	151,370	8,321
Förenta Staterna, 1893	14,011	824	1,302	11,032	29,476	56,645	50

Tab. 12. Skörden af de vigtigaste sädesslagen i olika länder.

Land.	Årl. 1881—1890. ¹⁾		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
	Tusental hektol.	Hl. pr har.	Tusental hektoliter.				
A. Hvete.							
Sverige	1,284	17·8	1,307	1,394	1,604	1,607	1,412
Norge	102	21·8	102	102	102	102	102
Danmark	1,653	29·8	1,754	1,414	1,633	1,737	1,642
Finland	46	15·0	53	51	44	40	40
Storbritanien och Irland ..	27,800	25·0	26,580	27,620	27,180	22,066	18,507
Nederländerna	2,027	23·4	2,289	1,921	1,237	1,899	1,899
Belgien	8,046	22·1	8,789	9,975	7,518	8,542	7,670
Tyska riket	38,691	17·2	34,932	43,450	35,384	47,852	44,680
Österrike	15,845	14·2	13,622	15,647	14,554	17,762	15,456
Ungern	42,800	14·7	34,812	54,648	51,508	52,832	58,968
Bosnien—Herzegovina	700	-	687	700	700	700	700
Schweiz	1,100	21·0	1,100	1,100	1,100	1,100	1,600
Frankrike	109,144	15·6	108,320	116,916	77,658	109,538	97,792
Italien	43,001	9·5	38,391	46,320	49,852	40,767	47,654
Spanien	28,000	14·0	26,680	24,650	28,000	25,000	28,000
Portugal	3,000	11·0	3,000	2,900	2,500	2,300	2,200
Ryssland	88,000	6·7	69,987	83,000	67,000	97,000	120,000
Rumänien	17,000	13·0	17,620	18,904	16,096	21,235	21,176
Serbien	2,000	11·5	1,920	2,400	2,800	2,800	3,000
Bulgarien	10,000	17·0	12,300	14,000	14,270	14,110	14,000
Grekland	2,000	12·0	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Turkiet	7,000	-	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000
Europa	449,439	11·5	413,445	476,312	409,940	478,209	495,498
Främre Asien	23,000	-	22,000	24,000	23,000	21,000	23,000
Ostindien	94,000	9·0	82,650	92,720	93,310	75,110	97,614
Japan	5,036	12·4	5,812	4,429	6,441	5,547	5,937
Egypten	6,400	-	6,400	6,400	6,400	6,400	6,400
Tunis	1,500	7·0	1,500	2,500	2,500	2,900	2,500
Algier	8,130	9·0	6,700	6,700	6,700	7,000	5,440
Kapkolonien	1,150	-	1,330	720	990	1,414	1,127
Förenta staterna	154,847	10·3	172,680	140,540	215,875	181,818	139,595
Canada	13,600	17·0	10,900	14,800	21,800	17,200	15,100
Argentina	10,000	10·0	13,500	12,000	13,500	20,000	33,000
Chile	5,300	-	7,000	5,200	7,000	6,400	4,700
Australien	13,307	8·9	14,500	11,920	13,050	15,000	15,280
Totalsumma	785,909	11·0	758,417	798,241	820,506	837,998	845,191
B. Råg.							
Sverige	7,296	19·1	7,374	7,847	8,013	8,306	8,603
Norge	355	24·1	355	355	355	355	355
Danmark	5,883	21·8	6,107	5,891	6,736	7,064	6,744
Finland	4,101	14·5	4,527	4,518	4,377	3,243	3,243
Storbritanien och Irland ..	600	22·0	600	600	600	600	600
Nederländerna	3,857	19·1	3,990	3,916	2,918	4,381	4,381
Belgien	6,035	21·7	6,386	6,969	5,467	7,841	7,500
Tyska riket	79,330	13·7	73,720	80,720	65,790	93,920	102,620
Österrike	27,715	14·1	24,945	28,418	24,596	29,536	27,783
Ungern	16,242	13·6	13,861	18,731	13,889	17,232	20,741
Bosnien—Herzegovina	110	-	127	127	127	127	127

¹⁾ Eller del af denna period, om ej uppgifter finnas för samtliga år.

Tab. 12. (Forts.)

Land.	Årl. 1881—1890.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
	Tusental hektol.	Hl. pr har.	Tusental hektoliter.				
Schweiz	650	19'0	650	650	650	650	650
Frankrike	24,401	14'7	23,127	24,170	21,589	23,558	22,516
Italien	1,650	9'3	1,449	1,560	1,614	1,498	1,585
Spanien	7,400	10'0	7,400	7,400	7,400	7,400	7,400
Portugal	2,400	8'0	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400
Ryssland	245,000	8'7	207,392	253,100	190,200	228,300	275,000
Rumänien	2,000	12'5	2,027	1,665	1,368	1,531	2,713
Serbien	450	-	600	600	600	600	600
Bulgarien	4,000	-	4,000	4,000	4,140	4,380	4,000
Grekland	300	10'0	300	300	300	300	300
Turkiet	5,000	-	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Europa	444,775	10'5	396,337	458,937	368,129	448,222	504,861
Japan	7,898	14'8	8,832	5,124	11,533	10,927	11,088
Tunis	1,000	9'0	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400
Förenta Staterna	9,000	11'0	10,000	10,000	10,000	10,000	9,358
Canada	740	-	740	740	740	740	740
Totalsumma	463,413	10'5	417,309	476,201	391,802	471,289	527,447
C. Korn.							
Sverige	5,377	23'5	4,969	5,672	4,891	5,015	4,631
Norge	1,582	28'5	1,582	1,582	1,582	1,582	1,582
Danmark	7,830	24'8	7,024	8,353	8,140	8,967	6,377
Finland	2,068	17'0	2,117	2,312	1,788	1,470	1,470
Storbritanien och Irland	28,000	30'0	27,110	29,360	28,940	27,960	23,892
Nederländerna	1,682	40'4	1,708	1,464	1,575	1,755	1,755
Belgien	1,350	33'6	1,286	1,555	1,250	1,398	1,171
Tyska riket	35,000	20'5	30,770	36,820	40,590	38,420	30,900
Österrike	18,152	16'6	16,137	19,188	19,478	21,804	18,502
Ungern	17,200	16'0	12,807	19,502	20,043	19,073	22,538
Bosnien—Herzegovina	1,000	-	901	1,000	1,000	1,000	1,000
Schweiz	300	22'0	300	300	300	300	300
Frankrike	17,657	18'4	15,806	17,157	25,420	16,249	12,241
Italien	3,400	9'0	2,954	3,863	3,416	2,797	2,792
Spanien	17,400	16'0	17,400	17,400	17,400	17,400	17,400
Portugal	700	14'0	700	700	700	700	700
Ryssland	52,000	8'5	43,456	61,770	53,330	66,030	82,000
Rumänien	8,000	14'0	5,551	5,821	7,812	7,321	12,557
Serbien	1,000	15'5	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
Bulgarien	3,000	-	3,500	4,000	4,380	4,400	4,000
Grekland	1,000	17'0	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Turkiet	4,000	-	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000
Europa	227,698	15'5	202,178	243,919	248,135	249,741	251,908
Japan	11,385	18'4	12,967	9,773	14,639	12,285	12,983
Egypten	3,300	-	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300
Algier	13,000	10'0	13,320	13,000	13,000	12,800	13,000
Förenta Staterna	20,000	19'0	23,000	23,000	23,000	23,000	24,622
Canada	8,300	23'0	9,700	7,300	7,900	6,300	5,300
Chile	1,000	-	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Australien	930	19'0	1,360	1,010	682	669	816
Totalsumma	285,613	15'5	267,925	303,302	312,656	310,065	313,929

Tab. 12. (Forts.)

Land.	Årl. 1881—1890.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
	Tusental hektol.	Hl. pr har.	Tusental hektoliter.				
D. Hafre.							
Sverige	20,238	27·6	17,475	25,760	20,841	24,472	20,060
Norge	3,127	34·9	3,127	3,127	3,127	3,127	3,127
Danmark	11,226	27·6	9,364	12,964	11,923	14,059	9,622
Finland	4,149	21·5	4,784	5,518	4,282	4,583	4,583
Storbritanien och Irland	59,000	35·0	59,560	62,250	60,500	61,117	61,282
Nederländerna	4,466	38·3	4,714	4,666	6,531	5,288	5,288
Belgien	9,407	37·7	9,979	10,865	11,434	9,540	7,300
Tyska riket	96,440	25·8	92,750	109,150	116,540	104,700	71,570
Österrike	35,005	19·1	28,524	36,731	38,569	39,683	31,503
Ungern	20,800	18·5	16,237	20,034	24,179	23,226	25,282
Bosnien—Herzegovina	700	·	519	519	519	519	519
Schweiz	1,650	32·0	1,650	1,650	1,650	1,650	1,650
Frankrike	86,718	23·5	85,260	93,635	106,145	83,991	62,562
Italien	5,806	13·5	6,111	6,700	7,009	6,075	6,430
Spanien	2,600	·	2,600	2,600	2,600	2,600	2,600
Portugal	200	16·0	200	200	200	200	200
Ryssland	198,000	12·0	179,936	203,170	162,420	168,730	245,000
Rumänien	2,500	16·0	2,317	2,672	2,720	4,096	5,381
Serbien	1,000	17·0	800	1,000	1,000	1,000	1,000
Bulgarien	2,000	·	2,000	2,000	2,360	1,860	2,000
Grekland	60	17·0	60	60	60	60	60
Turkiet	5,000	·	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Europa	570,092	18·5	532,967	610,271	589,609	565,576	572,020
Algier	1,000	·	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
Förenta Staterna	209,500	22·5	264,834	184,524	260,210	232,949	225,132
Canada	33,000	31·0	35,000	29,500	43,000	38,000	35,000
Australien	6,153	26·0	7,705	5,745	6,078	5,735	6,862
Totalsumma	819,745	19·5	841,706	831,240	900,097	843,460	840,214
E. Majs.							
Österrike	6,102	16·9	5,806	6,774	6,756	6,783	5,468
Ungern	36,300	17·0	40,440	36,170	56,890	46,516	52,984
Bosnien—Herzegovina	2,100	·	2,644	2,640	2,640	2,640	2,640
Frankrike	9,335	16·1	9,151	8,393	9,350	9,375	9,186
Italien	27,705	13·6	28,918	26,418	25,539	25,419	29,168
Spanien	7,800	·	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800
Portugal	7,000	14·0	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000
Ryssland	9,200	12·0	4,020	8,500	10,360	7,710	13,600
Rumänien	22,000	14·0	27,448	21,860	21,137	32,510	25,648
Serbien	3,800	·	3,800	3,800	3,800	3,800	3,800
Bulgarien	4,000	·	4,400	4,000	4,000	4,000	4,000
Grekland	1,100	18·0	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
Turkiet	3,000	·	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Europa	139,442	15·0	145,527	137,455	159,372	157,653	165,394
Egypten	4,700	·	4,700	4,700	4,700	4,700	4,700
Förenta Staterna	586,878	20·4	744,583	525,065	725,998	573,871	570,710
Canada	4,700	·	6,430	5,000	6,400	4,400	5,450
Chile	1,000	·	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Argentina	6,000	·	13,000	7,300	13,000	8,000	7,300
Australien	2,260	27·0	2,200	3,000	3,200	2,700	3,250
Totalsumma	744,960	18·5	919,490	685,520	915,670	754,324	759,804

Tab. 13. Hela skörden, i hektoliter, af de viktigaste sädeslagen, i samtliga länder för hvilka uppgifter föreligga, åren 1883—1894.¹⁾

År.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Majs.
1883.....	733,500,000	407,700,000	287,500,000	794,200,000	693,800,000
1884.....	806,100,000	462,800,000	297,600,000	798,100,000	786,600,000
1885.....	742,400,000	468,800,000	265,300,000	768,800,000	842,500,000
1886.....	750,100,000	454,600,000	273,300,000	858,600,000	742,400,000
1887.....	834,200,000	503,700,000	295,500,000	856,800,000	660,500,000
1888.....	799,500,000	473,400,000	294,800,000	870,700,000	861,500,000
1889.....	758,417,000	417,309,000	267,825,000	841,706,000	919,490,000
1890.....	798,241,000	476,201,000	303,302,000	831,240,000	685,520,000
1891.....	820,506,000	391,802,000	312,656,000	900,097,000	915,670,000
1892.....	837,998,000	471,289,000	310,095,000	843,460,000	754,324,000
1893.....	845,191,000	527,447,000	313,929,000	840,214,000	759,804,000
1894.....	870,000,000	505,000,000	300,000,000	870,000,000	560,000,000

Tab. 14. Skörden af potatis, blandsäd, baljväxter och bohvete i Europa och Förenta Staterna.

Land.	Potatis. Tusental hl.			Blandsäd.	Baljväxter.	Bohvete.
	Årligen 1881—90.	1892.	1893.	Tusental hl, år 1892.		
Sverige.....	18,138	20,932	22,321	3,303	1,028	2
Norge.....	9,393	9,393	9,393	531	85	—
Danmark.....	4,807	6,610	7,536	4,677	315	195
Finland.....	5,609	3,801	6,000	111	67	8
Storbritanien och Irland*	75,000	71,551	83,066	.	4,391	.
Nederländerna.....	22,239	33,166	25,000	.	1,414	489
Belgien*	33,739	58,075	51,330	527	809	245
Tyska riket*	303,776	349,857	403,473	.	10,000	1,423
Österrike*	107,862	119,145	104,251	428	3,462	1,558
Ungern.....	39,000	43,002	44,612	3,023	846	258
Bosnien—Herzegovina*	250	450	450	130	.	20
Schweiz.....	18,000	18,000	18,000	.	50	.
Frankrike*	137,747	169,191	148,018	4,096	.	9,770
Italien*	9,000	9,584	10,111	.	3,096	.
Spanien.....	18,000	18,000	18,000	.	.	.
Portugal.....	3,000	3,000	3,000	.	400	.
Ryssland.....	160,000	220,000	250,000	.	10,000	18,000
Rumänien.....	.	.	.	.	.	2½
Serbien.....	.	.	.	.	.	.
Bulgarien.....	.	.	.	.	.	.
Grekland.....	.	.	.	.	.	50
Turkiet.....	.	.	.	.	.	.
Europa.....	965,560	1,153,757	1,204,561	16,826	35,963	32,041
Förenta Staterna.....	60,000	64,500	64,500	.	.	4,275

För de med * betecknade länderna är potatisskörden uppgifven i vikt och har här reducerats till rymdmätt under antagande att en hl potatis väger 80 kilogram.

¹⁾ För åren 1883—88 enligt von Neumann-Spallarts Uebersichten der Weltwirtschaft, för åren 1889—93 enligt tab. 12 här ofvan samt för år 1894 enligt Corn Trade Year Book 1894 (ungefärligt tal för här afsedda länder). Neumann-Spallarts beräkningar, som ej i hvarje fall omfatta fullt samma länder som tab. 12, upptaga för år 1889 följande skördebelopp, nemligen: hvete 759.9 mill. hektoliter, råg 408.6 mill. hl., korn 253.6 mill., hafre 829.6 mill. och majs 930.0 mill. hl.

Tab. 15. Kreatursstocken (i tusental), i olika länder.

L a n d.	Hästar.	Kor.	Andra nöt- kreatur.	Summa nöt- kreatur.	Får.	Getter.	Svin.
Sverige, 1893	495	1,647	827	2,474	1,324	78	717
Norge, 1890	151	705	299	1,004	1,412	273	121
Danmark, 1893	411	1,011	685	1,696	1,247	25	829
Finland, 1892	289	930	357	1,287	996	15	176
Storbrit. o. Irland, 1894...	2,092	3,925	6,856	10,781	30,038	.	3,794
Nederländerna, 1892	271	894	634	1,528	752	164	544
Belgien, 1880	272	796	587	1,383	356	249	646
Tyska riket, 1892	3,836	9,946	7,610	17,556	13,590	3,091	12,174
Österrike, 1890	1,548	4,254	4,390	8,644	3,187	1,036	3,550
Ungern, 1884	1,997	2,000	3,593	5,593	11,181	367	5,554
Bosnien—Herzegovina	158	.	.	761	840	522	672
Schweiz, 1886	99	663	549	1,212	342	416	395
Frankrike, 1893	2,768	6,005	6,149	12,154	20,276	1,466	5,861
Italien, 1890	720	.	.	5,000	6,900	1,800	1,800
Spanien	461	.	.	2,353	16,939	3,813	2,349
Portugal	80	.	.	698	3,064	973	1,052
Ryssland, 1888	20,838	.	.	27,923	48,220	1,276	10,742
Rumänien, 1890	595	.	.	2,520	5,002	210	926
Serbien, 1891	163	.	.	819	2,964	510	909
Bulgarien, 1888	147	.	.	1,250	7,164	1,303	394
Grekland	95	.	.	374	3,465	2,511	175
Turkiet	.	.	.	.	.	.	.
Europa	37,486	.	.	107,010	179,259	20,098	53,380
Japan, 1892	1,553	644	450	1,094	.	.	67
Brittiska Indien	943	.	.	52,700	30,000	.	500
Nederl. Asien, 1892	533	.	.	2,416	.	.	.
Oranjestadstaten	132	.	.	465	5,036	674	.
Kaplandet	340	.	.	1,930	15,125	5,000	229
Algier och Tunis	.	.	.	1,384	11,474	5,015	.
Förenta Staterna, 1893 ...	16,081	16,487	36,608	53,095	45,048	.	45,206
Mexiko	2,500	.	.	4,500	6,800	.	6,200
Canada (del af), 1893	773	.	.	2,231	1,971	.	1,063
Centralamerika ¹⁾	169	.	.	1,284	453	30	194
Venezuela, 1888	388	.	.	8,476	.	.	1,930
Columbia, 1883	199	.	.	949	42	610	344
Brasilien, 1891	.	.	.	17,000	.	.	.
Paraguay, 1887	62	.	.	912	42	16	13
Uruguay	408	.	.	8,340	22,990	24	23
Argentina	4,398	.	.	22,218	67,910	1,970	403
Cuba	.	.	.	2,486	78	.	570
Britt. Australien, 1893 ...	1,870	.	.	12,637	116,160	.	1,028
Sammandrag.							
Europa	37,486	.	.	107,010	179,259	20,098	53,380
Del af Asien	3,029	.	.	56,210	30,000	.	567
» » Afrika	472	.	.	3,779	31,635	10,689	229
» » Amerika	24,978	.	.	121,491	145,334	2,650	55,946
» » Australien	1,870	.	.	12,637	116,160	.	1,028
Totalsumma	67,835	-	.	301,127	502,388	33,437	111,150

Anm. Antalet åsnor och mulåsnor uppgifves: i Europa till 3,155,000, i Asien till 1,080,000, i Afrika till 390,000 och i Amerika till 4,058,000, eller sammanlagt 8,683,000.

¹⁾ Guatemala, Nicaragua och Costarica.

Tab. 16. Produktionen af guld, silfver, koppar och tackjern äfvensom stenkol i olika länder.

L a n d.	Årl. 1881/90.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
A) Guld.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.
Sverige	51	74	88	110	88	93
Finland	13	23	18	9	5	4
Storbritannien och Irland ..	86	178	63	181	141	120
Tyska riket	1,207	1,958	1,855	3,077	3,859	3,074
Österrike	18	13	22	15	13	35
Ungern	1,814	2,215	2,131	1,509	1,608	1,698
Frankrike	200	400	200	200	210	210
Italien	207	216	206	284	330	362
Ryska riket	35,747	37,256	39,371	36,356	37,325	39,805
Kina	12,000	10,000	8,020	7,908	7,523	12,678
Korea	800	800	800	836	918	884
Japan	447	783	724	723	642	600
Brittiska Indien	800	2,261	3,009	3,754	4,993	5,738
Afrika	4,835	12,920	15,432	23,687	36,461	44,096
Förenta staterna	49,145	49,353	49,420	49,917	49,654	54,100
Mexiko	1,306	1,053	1,154	1,505	1,699	1,964
Venezuela	4,450	2,765	2,512	1,505	1,213	1,200
Columbia	4,800	5,161	5,416	5,224	5,000	4,353
Peru	170	140	104	113	110	100
Bolivia	104	90	101	100	100	100
Brasilien	1,075	1,000	1,000	1,291	1,308	1,300
Chile	1,500	2,162	2,000	2,000	2,000	2,000
Canada	2,020	2,325	2,506	1,392	1,365	1,395
Brittiska Guyana	500	882	1,693	2,708	3,609	3,863
Holländska Guyana	600	645	668	816	1,074	1,074
Franska Guyana	1,700	1,300	1,342	1,502	1,478	1,500
Australiska fastlandet	35,654	42,854	39,504	38,671	43,396	46,158
Tasmanien	1,135	942	585	7,390	1,234	1,074
Nya Zeeland	6,459	5,794	5,508	1,184	6,768	6,466
Diverse länder	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Summa	169,843	186,563	186,452	194,967	215,124	237,044
B) Silfver.¹⁾						
Sverige	3,097	4,294	4,555	3,658	5,211	4,465
Norge	6,170	5,350	5,080	4,680	4,810	4,770
Finland	918	1,200	818	1,038	920	889
Storbritannien och Irland ..	9,512	9,522	9,075	6,150	5,270	7,786
Tyska riket	160,000	192,794	182,086	186,637	212,116	198,270
Österrike	34,352	35,435	35,863	36,037	36,658	37,000
Ungern	16,726	17,229	17,050	16,737	18,424	23,631
Frankrike	57,622	80,942	71,117	71,313	103,247	98,077
Italien	31,148	33,505	34,248	37,600	43,000	40,095
Spanien	34,000	50,000	50,000	48,000	46,279	62,632
Ryska riket	10,777	12,661	13,748	12,826	13,558	9,228
Grekland						2,025
Turkiet	2,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,334
Japan	31,112	44,152	52,448	59,191	58,310	57,978
Förenta staterna	1,286,874	1,555,486	1,695,500	1,814,642	1,975,481	1,866,595
Mexiko	875,000	1,335,828	1,211,646	1,084,000	1,228,994	1,380,116

¹⁾ Silfver produceradt af importerad malm har måst föras på det land, hvarifrån malmen hemtats, enär fullständiga uppgifter icke på annat sätt kunna erhållas.

Land.	Årligen 1881/90.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.
Centralamerika.....	48,000	48,000	48,000	48,000	48,000	48,000
Columbia.....	18,600	14,725	19,971	40,871	41,000	52,511
Peru.....	77,600	68,575	65,791	70,024	59,257	59,000
Bolivia.....	281,100	230,460	301,112	372,666	373,000	373,000
Argentina.....	7,700	10,000	14,681	14,918	15,000	22,026
Chile.....	147,100	123,695	73,700	72,185	70,794	54,899
Canada.....	7,500	11,925	12,464	9,774	10,748	7,734
Australien.....	59,727	144,369	258,212	311,100	418,087	637,800
Summa	3,206,635	4,096,147	4,183,165	4,328,037	4,794,164	5,054,861
C) Koppar. ¹⁾						
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Sverige.....	803	579	617	543	745	544
Norge.....	2,140	1,465	1,412	1,267	1,433	1,890
Storbritannien o. Irland	2,158	919	950	732	503	432
Tyska riket.....	15,269	17,634	17,907	16,408	17,572	16,408
Österrike.....	785	1,245	1,229	980	1,118	1,234
Ungern.....	591	305	305	290	290	213
Spanien och Portugal	49,123	55,138	52,527	54,778	57,365	54,859
Italien.....	2,264	3,556	2,235	2,235	2,540	2,540
Ryssland.....	4,607	4,135	4,877	4,877	4,978	5,080
Japan.....	10,251	15,240	15,240	17,272	18,288	18,288
Algier.....	295	163	122	122	—	—
Kaplandet.....	6,142	7,823	6,553	5,994	6,045	6,187
Förenta Staterna.....	74,614	107,466	118,186	130,230	155,062	149,555
Mexiko.....	1,530	3,840	4,394	5,283	7,432	8,616
Venezuela.....	4,172	5,652	5,730	6,604	3,150	2,896
Peru.....	289	279	152	284	295	467
Bolivia.....	1,782	1,219	1,930	2,184	2,906	2,540
Argentina.....	267	193	152	213	203	163
Chile.....	35,350	24,638	26,538	20,193	22,926	21,692
Canada.....	1,531	2,540	3,099	3,556	3,556	5,080
New Foundland.....	1,478	2,657	1,763	2,073	2,428	2,073
Australien.....	10,074	8,433	7,620	7,620	6,604	7,620
Summa	225,515	265,119	273,538	283,738	315,439	308,387
D) Tackjern. ²⁾						
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Sverige.....	437,979	420,665	456,103	490,913	485,664	453,421
Finland.....	20,646	15,060	23,750	23,074	24,167	21,356
Storbritannien o. Irland	8,055,143	8,455,989	8,030,681	7,524,561	6,816,603	7,088,622
Belgien.....	750,317	832,226	787,836	684,126	753,268	745,264
Tyska riket o. Luxemburg	3,812,532	4,524,558	4,658,451	4,641,217	4,937,460	4,986,002
Österrike.....	524,273	617,012	666,273	617,145	630,790	663,345
Ungern.....	209,657	238,810	239,107	304,701	309,857	319,407
Frankrike.....	1,796,074	1,733,964	1,962,196	1,897,389	2,057,389	2,003,096
Spanien.....	150,462	197,874	170,782	149,249	134,299	134,563
Italien.....	17,619	13,473	14,346	11,930	12,729	8,088
Ryssland.....	594,460	740,268	926,723	1,004,745	1,014,252	1,159,704
Förenta Staterna.....	5,781,247	7,725,300	9,349,946	8,412,348	9,303,512	7,238,494
Öfriga länder.....	334,300	362,000	524,000	410,000	437,000	442,000
Summa	22,484,709	25,877,199	27,870,194	26,171,386	26,916,990	25,263,312

¹⁾ Efter Henry R. Merton & Co:s i London Årsarkivlar. — ²⁾ Efter Bidrag till Sveriges officiella statistik, C) Bergshandteringen, årg. 1894.

Land.	Årligen 1881/90.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
E) Stenkol.						
	T u s e n t a l t o n .					
Sverige.....	164	187	188	198	199	200
Storbritannien och Irland.....	166,902	179,747	184,520	188,452	184,700	166,958
Belgien.....	18,327	19,870	20,366	19,676	19,583	19,411
Tyska riket.....	74,929	84,973	89,291	94,252	92,545	95,476
Österrike-Ungern.....	21,380	25,329	27,504	28,823	29,224	30,342
Frankrike.....	21,544	24,304	26,083	26,025	26,179	25,651
Italien.....	253	390	376	289	296	317
Spanien.....	958	1,154	1,210	1,288	1,461	1,520
Ryssland.....	4,618	6,206	6,007	6,233	6,922	6,560
Kina.....	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Japan.....	1,328	2,259	2,608	3,227	3,200	3,329
Kejsardömet Indien.....	1,527	2,078	2,203	2,366	2,578	2,570
Förenta Staterna.....	108,093	128,115	143,137	152,914	155,871	165,300
Chili.....	447	356	356	240	240	240
Canada.....	1,914	2,467	2,843	3,177	3,036	3,481
Brittiska Australien.....	3,509	4,715	4,277	5,288	5,112	4,728
Öfriga länder.....	270	350	350	350	350	350
Summa	429,163	485,500	514,319	535,798	534,496	529,433

Tab. 17. Hela produktionen af vissa metaller äfvensom stenkol under olika tider.

A) Guld. ¹⁾					
Årligen.	Kilogram.	År	Kilogram.	År	Kilogram.
1493—1520.....	5,800	1851.....	107,153	1879.....	164,008
1521—1544.....	7,160	1852.....	198,315	1880.....	160,397
1545—1560.....	8,510	1853.....	233,975	1881.....	154,980
1561—1580.....	6,840	1854.....	191,845	1882.....	153,626
1581—1600.....	7,380	1855.....	203,280	1883.....	143,575
1601—1620.....	8,520	1856.....	222,013	1884.....	153,039
1621—1640.....	8,300	1857.....	200,572	1885.....	163,105
1641—1660.....	8,770	1858.....	187,632	1886.....	159,509
1661—1680.....	9,260	1859.....	187,933	1887.....	159,156
1681—1700.....	10,765	1860.....	164,460	1888.....	165,659
1701—1720.....	12,820	1861.....	171,215	1889.....	186,563
1721—1740.....	19,080	1862.....	162,228	1890.....	186,452
1741—1760.....	24,610	1863.....	160,999	1891.....	194,967
1761—1780.....	20,705	1864.....	170,027	1892.....	215,124
1781—1800.....	17,790	1865.....	180,860	1893.....	237,044
1801—1810.....	17,778	1866.....	182,215	1894 ²⁾	293,542
1811—1820.....	11,445	1867.....	156,485		
1821—1830.....	14,216	1868.....	165,062		
1831—1840.....	20,289	1869.....	159,795		
1841—1850.....	54,759	1870.....	160,348		
1851—1855.....	199,388	1871.....	160,999		
1856—1860.....	201,750	1872.....	149,849		
1861—1865.....	185,057	1873.....	144,487		
1866—1870.....	195,026	1874.....	136,090		
1871—1875.....	173,904	1875.....	146,704		
1876—1880.....	172,414	1876.....	156,034		
1881—1885.....	149,137	1877.....	171,532		
1886—1890.....	171,468	1878.....	179,055		

¹⁾ Medeltalen för femårs- och längre perioder åren 1493—1885 enligt Ad. Soetbeer. Årsuppgifterna för åren 1851—1888 och 1894 enligt Rothwell, Mineral Industry. De båda serierna afrika dock från hvarandra med icke obetydliga belopp. — Åren 1889—93 enligt tab. 16 här ofvan.

²⁾ Deraf i Afrika 73,585 kg.

B) Silfver. ¹⁾

Årligen.	Kilogram.	Årligen.	Kilogram.	År	Kilogram.
1493—1520.....	47,000	1861—1865.....	1,101,150	År 1875.....	1,939,539
1521—1544.....	90,200	1866—1870.....	1,339,085	» 1876.....	2,107,210
1545—1560.....	311,600	1871—1875.....	1,969,425	» 1877.....	2,174,619
1561—1580.....	299,500	1876—1880.....	2,450,252	» 1878.....	2,326,432
1581—1600.....	413,900	1881—1885.....	2,861,709	» 1879.....	2,174,531
1601—1620.....	422,900	1886—1890.....	3,506,683	» 1880.....	2,322,999
1621—1640.....	393,600			» 1881.....	2,453,581
1641—1660.....	366,300			» 1882.....	2,690,109
1661—1680.....	337,000	År 1861.....	1,013,617	» 1883.....	2,774,227
1681—1700.....	341,900	» 1862.....	1,025,955	» 1884.....	2,537,564
1701—1720.....	355,600	» 1863.....	1,105,659	» 1885.....	2,841,572
1721—1740.....	431,200	» 1864.....	1,172,349	» 1886.....	2,896,882
1741—1760.....	533,145	» 1865.....	1,189,152	» 1887.....	2,992,451
1761—1780.....	652,740	» 1866.....	1,357,477	» 1888.....	3,424,771
1781—1800.....	879,060	» 1867.....	1,448,332	» 1889.....	4,036,147
1801—1810.....	894,150	» 1868.....	1,341,444	» 1890.....	4,183,165
1811—1820.....	540,770	» 1869.....	1,269,295	» 1891.....	4,328,037
1821—1830.....	460,560	» 1870.....	1,378,855	» 1892.....	4,794,164
1831—1840.....	596,450	» 1871.....	1,903,998	» 1893.....	5,054,861
1841—1850.....	780,415	» 1872.....	2,034,852	» 1894.....	5,205,065
1851—1855.....	886,115	» 1873.....	1,967,683		
1856—1860.....	904,990	» 1874.....	1,719,901		

C) Koppar. ²⁾

År	Ton.	År	Ton.	År	Ton.
År 1879.....	154,434	År 1885.....	229,241	År 1891.....	283,738
» 1880.....	156,462	» 1886.....	220,599	» 1892.....	315,439
» 1881.....	166,023	» 1887.....	227,419	» 1893.....	308,387
» 1882.....	184,568	» 1888.....	262,194	» 1894.....	329,595
» 1883.....	202,636	» 1889.....	265,119		
» 1884.....	223,813	» 1890.....	273,538		

D) Tenn. ³⁾

År	Ton.	År	Ton.	År	Ton.
År 1880.....	38,934	År 1885.....	44,625	År 1890.....	55,980
» 1881.....	40,033	» 1886.....	46,645	» 1891.....	60,415
» 1882.....	40,306	» 1887.....	52,175	» 1892.....	65,603
» 1883.....	46,477	» 1888.....	52,888	» 1893.....	68,151
» 1884.....	45,088	» 1889.....	56,253	» 1894.....	75,496

E) Zink. ³⁾

År	Ton.	År	Ton.	År	Ton.
År 1883.....	284,331	År 1887.....	306,093	År 1891.....	363,302
» 1884.....	298,614	» 1888.....	321,791	» 1892.....	374,706
» 1885.....	298,859	» 1889.....	335,359	» 1893.....	375,269
» 1886.....	298,860	» 1890.....	347,206		

¹⁾ Enligt de källor, som anföras under afd. Guld å föregående sida. — ²⁾ Enligt Henry R. Merton & Co:s i London årscirkulär. — ³⁾ Enligt Rothwell, Mineral Industry.

F) Tackjern. ¹⁾

Årligen.	Ton.	År 1870	Ton.	År 1882	Ton.
1866—70	10,926,544	> 1871	12,852,276	> 1883	21,755,597
1871—75	14,171,114	> 1872	14,842,605	> 1884	20,463,975
1876—80	15,117,423	> 1873	15,125,312	> 1885	19,841,955
1881—85	20,687,043	> 1874	13,915,991	> 1886	20,812,811
1886—90	24,282,377	> 1875	14,119,385	> 1887	22,820,216
1891—93	26,117,233	> 1876	13,862,450	> 1888	24,031,465
År 1865	9,099,666	> 1877	14,192,952	> 1889	25,877,199
> 1866	9,655,480	> 1878	14,536,296	> 1890	27,870,194
> 1867	10,062,106	> 1879	14,411,319	> 1891	26,171,398
> 1868	10,705,455	> 1880	18,584,096	> 1892	26,916,990
> 1869	11,949,768	> 1881	19,818,824	> 1893	25,263,312

G) Stenkol. ²⁾

Årligen.	Ton.	År 1870	Ton.	År 1883	Ton.
1866—70	206,921,000	> 1871	233,695,000	> 1884	408,577,000
1871—75	266,770,000	> 1872	261,262,000	> 1885	412,818,000
1876—80	303,576,000	> 1873	279,269,000	> 1886	414,208,000
1881—85	395,705,000	> 1874	274,325,000	> 1887	442,164,000
1886—90	466,033,000	> 1875	285,300,000	> 1888	473,976,000
1891—93	533,242,000	> 1876	284,824,000	> 1889	485,500,000
År 1864	173,770,000	> 1877	290,850,000	> 1890	514,319,000
> 1865	182,080,000	> 1878	292,046,000	> 1891	535,798,000
> 1866	194,776,000	> 1879	310,792,000	> 1892	534,496,000
> 1867	200,730,000	> 1880	339,370,000	> 1893	529,433,000
> 1868	205,626,000	> 1881	364,825,000		
> 1869	215,649,000	> 1882	383,302,000		

Tab. 18. Silfrets värde under olika tider. ³⁾

S = värdet i kronor af 1 kg. silfver. G = guldets värde i förhållande till silfrets (silfret = 1). — Ett kg. guld antages under hela tiden till ett värde af 2,480 kronor.

Åren.	S.	G.	Åren.	S.	G.	År 1879	S.	G.
1493/1520	231	10-75	1811/1820	160	15-51	> 1880	135	18-39
1521/1544	220	11-25	1821/1830	157	15-80	> 1881	137	18-06
1545/1560	220	11-30	1831/1840	157	15-75	> 1882	136	18-24
1561/1580	216	11-50	1841/1850	156	15-83	> 1883	133	18-27
1581/1600	210	11-80	1851/1855	161	15-41	> 1884	133	18-65
1601/1620	203	12-25	1856/1860	162	15-30	> 1885	128	18-63
1621/1640	177	14-00	1861/1865	161	15-40	> 1886	119	19-39
1641/1660	171	14-50	1866/1870	159	15-55	> 1887	117	20-78
1661/1680	165	15-00	1871/1875	156	15-98	> 1888	113	21-13
1681/1700	165	15-00	1876/1880	139	17-81	> 1889	112	21-99
1701/1720	163	15-21	1881/1885	133	18-63	> 1890	126	22-10
1721/1740	164	15-08	1886/1890	117	21-12	> 1891	119	19-76
1741/1760	168	14-75	År 1876	139	17-80	> 1892	105	20-92
1761/1780	169	14-72	> 1877	144	17-19	> 1893	94	23-72
1781/1800	164	15-09	> 1878	138	17-96	> 1894	76	26-43
1801/1810	159	15-61						32-81

Anm. Om x = priset i engelska pence för ett ounce tryovigt standard silfver (finlek 0-925) och y = motsvarande värderelation mellan guld och silfver (talen under G här ofvan), så är $y = 942.9956 : x$.

¹⁾ För åren 1865—70 enligt Rothwell, Mineral Industry, för åren 1871—93 enligt Bidrag till Sveriges officiella statistik, C) Bergshandteringen, årg. 1894. — ²⁾ Enligt Rothwell, anf. arb., samt tab. 16. — ³⁾ Enligt de källor, som nämnas under afd. Guld i tab. 17.

Tab. 19. Införseln och utförseln i olika länder, åren 1889—1893.
I millioner kronor. ¹⁾

L a n d.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Europa.						
Sverige	{Införsel	377·0	377·2	369·7	360·3	332·7
	{Utförsel	301·7	304·6	323·5	329·3	323·3
Norge	{Införsel	191·6	208·7	223·0	200·0	204·5
	{Utförsel	125·9	124·4	124·1	118·8	126·7
Danmark	{Införsel	304·3	307·1	334·6	324·7	320·3
	{Utförsel	173·4	195·1	208·6	208·2	197·4
Finland	{Införsel	96·1	101·3	105·5	104·8	90·9
	{Utförsel	74·0	66·6	75·0	67·5	82·7
Storbritannien och Irland	{Införsel	7,757·4	7,644·3	7,908·5	7,696·8	7,350·1
	{Utförsel	4,505·9	4,786·5	4,490·4	4,124·2	3,961·1
Nederländerna	{Införsel	1,861·4	1,937·3	2,002·3	1,900·0	2,081·3
	{Utförsel	1,617·1	1,622·4	1,705·8	1,694·3	1,668·0
Belgien	{Införsel	1,120·8	1,204·1	1,304·9	1,106·4	1,134·3
	{Utförsel	1,050·3	1,034·7	1,093·8	986·1	976·4
Tyska riket.....	{Införsel	3,569·4	3,700·1	3,690·1	3,572·4	3,522·0
	{Utförsel	2,815·2	2,958·7	2,822·7	2,626·2	2,748·8
Österrike-Ungern	{Införsel	1,047·5	1,085·9	934·4	947·9	1,032·6
	{Utförsel	1,362·3	1,371·6	1,190·2	1,093·6	1,207·8
Schweiz	{Införsel	652·8	686·3	671·4	626·7	596·5
	{Utförsel	500·7	506·7	483·8	473·6	465·5
Frankrike.....	{Införsel	3,108·5	3,185·3	3,433·1	3,015·8	2,775·5
	{Utförsel	2,667·2	2,678·6	2,570·7	2,492·0	2,331·0
Italien	{Införsel	1,001·4	948·1	811·2	842·7	856·6
	{Utförsel	684·4	630·7	631·4	689·8	694·1
Spanien	{Införsel	503·0	677·7	715·4	590·6	515·0
	{Utförsel	569·3	675·3	681·9	511·0	475·4
Portugal ²⁾	{Införsel	168·9	180·1	159·6	124·5	154·6
	{Utförsel	94·6	86·9	175·2	98·8	94·2
Ryssland	{Införsel	1,259·7	1,198·4	1,092·6	1,163·3	1,335·0
	{Utförsel	2,205·6	2,030·9	2,078·4	1,409·9	1,767·7
Rumänien	{Införsel	265·0	261·3	314·4	275·0	310·0
	{Utförsel	197·4	198·7	197·8	216·2	267·0
Serbien	{Införsel	25·1	27·4	30·8	33·0	29·4
	{Utförsel	28·1	33·0	37·8	33·4	35·2
Bulgarien.....	{Införsel	52·5	60·9	58·6	46·8	65·3
	{Utförsel	58·1	51·2	51·2	53·8	65·8
Montenegro	{Införsel	0·2	0·2	0·2	0·2	0·2
	{Utförsel	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1

¹⁾ Efter von Jurascheks Geographisch-Statistische Tabellen. Talen skulle egentligen afse den s. k. »commerce spécial», d. v. s. införsel för egen förbrukning (eller förädling) och utförsel af egna produkter (inräknadt inom landet förädlade af utländska råämnen). För Storbritannien och Irland afse de meddelade siffrorna för införseln dock den samfälda importen (»commerce général»), och detsamma är förmodligen fallet för åttakilliga andra länder med afseende å så väl import som export. — ²⁾ Utförselns stigning år 1891 faller på artikeln guld och silver.

Tab. 19. (Forts.)

L a n d.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Grekland	{Införsel	95·6	86·9	101·1	85·9	66·4
	{Utförsel	77·6	69·0	77·3	59·3	63·4
Turkiet.....	{Införsel	311·3	348·0	379·5	405·9	405·9
	{Utförsel	216·8	250·9	212·1	254·2	254·2
Malta	{Införsel	0·6	0·6	0·6	0·6	0·6
	{Utförsel	0·5	0·5	0·5	0·5	0·5
Island och Färöarna	{Införsel	0·4	0·6	3·8	3·6	3·5
	{Utförsel	0·4	0·5	2·9	3·0	3·0
Asien.						
Persien	{Införsel	53·4	77·0	77·0	74·1	104·7
	{Utförsel	38·4	45·3	45·3	50·9	79·3
Afganistan	{Införsel	43·2	45·1	21·2	6·2	6·0
	{Utförsel	10·2	11·8	13·0	11·8	11·8
Siam	{Införsel	29·0	47·7	26·1	35·2	63·7
	{Utförsel	49·9	58·3	30·8	37·6	127·1
Kina	{Införsel	478·1	597·7	595·6	534·5	540·9
	{Utförsel	418·0	409·8	448·7	405·8	416·5
Korea	{Införsel	12·6	17·7	19·6	17·2	14·5
	{Utförsel	4·6	13·2	12·5	9·2	6·4
Japan	{Införsel	246·8	305·0	235·0	296·9	329·6
	{Utförsel	258·8	211·3	207·1	353·9	335·0
Oman	{Införsel	7·5	7·4	7·8	7·8	7·7
	{Utförsel	5·2	5·3	5·8	5·1	6·4
Himalajastaterna	{Införsel	20·1	22·5	23·1	14·5	14·0
	{Utförsel	25·8	29·7	26·9	16·4	19·3
Brittiska Indien	{Införsel	1,181·5	1,299·9	1,262·3	801·2	931·2
	{Utförsel	1,701·5	1,717·6	1,836·9	1,289·2	1,247·3
Ceylon	{Införsel	67·7	76·9	78·1	73·6	68·6
	{Utförsel	57·5	68·4	59·5	71·7	70·8
Straits Settlements.....	{Införsel	388·7	397·4	406·7	334·2	331·2
	{Utförsel	324·3	325·5	311·6	297·1	332·3
Hongkong	{Införsel	54·5	46·0	46·0	32·7	33·1
	{Utförsel	23·6	22·3	20·0	15·2	16·8
Aden	{Införsel	57·3	57·3	60·1	60·1	46·1
	{Utförsel	45·7	45·7	48·7	48·7	37·6
Öfriga Brittiska biländer	{Införsel	17·5	26·1	33·4	33·9	50·1
	{Utförsel	15·1	29·2	33·8	31·6	51·2
Java	{Införsel	140·1	139·9	165·0	168·3	180·9
	{Utförsel	217·4	189·2	237·1	230·1	225·3
Öfriga Nederländska bi-länder.....	{Införsel	77·2	81·1	83·4	78·9	68·2
	{Utförsel	78·4	75·0	79·1	76·5	61·8
Franska besittningar	{Införsel	45·3	46·8	51·7	51·7	57·1
	{Utförsel	69·8	53·4	60·6	60·6	78·5
Franska skyddsstater.....	{Införsel	22·0	18·4	22·0	22·0	22·0
	{Utförsel	14·5	16·7	14·5	14·5	14·5

Tab. 19. (Forts.)

L a n d.		1880.	1890.	1891.	1892.	1893.
Spanska biländer	{Införsel	72·0	69·2	90·0	96·9	93·3
	{Utförsel	119·0	119·1	92·7	120·2	113·9
Portugisiska biländer	{Införsel	0·1	0·1	0·0	0·0	0·0
	{Utförsel	0·2	0·3	0·2	0·2	0·2
Ryska lydstaten	{Införsel	48·0	48·0	48·0	48·0	48·0
	{Utförsel	43·3	43·3	43·3	43·3	43·3
Samos	{Införsel	2·5	3·3	3·2	3·2	2·9
	{Utförsel	2·8	2·8	2·8	2·5	2·7
Afrika.						
Marocko	{Införsel	28·8	32·3	33·4	34·0	36·2
	{Utförsel	30·5	29·1	31·4	28·0	28·2
Kongostaten	{Införsel	.	1·4	1·4	1·4	6·6
	{Utförsel	3·1	5·6	3·8	3·8	4·4
Liberia	{Införsel	2·8	2·8	2·8	2·8	2·8
	{Utförsel	1·9	1·9	1·9	1·9	1·9
Sydafrikanska republiken	{Införsel	90·9	99·9	99·2	63·6	97·5
	{Utförsel	50·0	50·0	52·6	84·3	99·4
Kaplandet	{Införsel	158·1	125·7	155·8	172·3	206·0
	{Utförsel	153·4	158·2	151·4	143·1	139·8
Natal	{Införsel	82·1	80·3	64·2	57·9	45·1
	{Utförsel	19·9	18·6	22·8	20·9	18·2
Zanzibar	{Införsel	.	.	22·2	32·0	22·2
	{Utförsel	.	.	25·1	24·8	19·5
Öfriga Brittiska biländer	{Införsel	48·8	25·4	65·2	77·4	85·9
	{Utförsel	80·0	77·4	65·3	63·7	94·9
Tyska biländer	{Införsel	4·0	5·1	13·3	15·7	5·9
	{Utförsel	4·1	3·2	12·2	14·2	7·1
Algier	{Införsel	171·0	187·6	193·8	172·5	166·6
	{Utförsel	165·4	187·6	160·5	164·3	122·3
Tunis	{Införsel	21·3	22·5	27·5	28·3	27·6
	{Utförsel	15·1	26·9	31·6	26·8	21·4
Senegal, Sudan m. m.	{Införsel	16·2	16·2	16·4	16·4	16·4
	{Utförsel	14·5	14·5	16·4	16·4	16·4
Réunion, Madagaskarm. m.	{Införsel	28·2	28·2	28·2	22·4	22·4
	{Utförsel	19·2	19·2	19·2	18·0	18·0
Öfriga Franska biländer	{Införsel	41·2	40·0	40·0	40·0	40·0
	{Utförsel	26·9	29·5	29·5	29·5	29·5
Italienska biländer	{Införsel	.	10·0	8·8	7·6	6·5
	{Utförsel	.	.	.	.	.
Portugisiska biländer	{Införsel	14·0	14·0	16·3	16·3	16·3
	{Utförsel	11·6	3·1	20·4	20·4	20·4
Egypten	{Införsel	129·5	149·1	171·8	162·4	158·5
	{Utförsel	220·4	219·0	259·1	248·9	235·8
Tripolis	{Införsel	5·7	5·5	5·5	8·0	7·9
	{Utförsel	4·8	10·6	10·6	0·6	7·8

Tab. 19. (Forts.)

L a n d.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Amerika.						
Förenta Staterna	{Införsel	2,950·9	3,074·4	3,092·7	3,271·5	2,898·4
	{Utförsel	2,877·0	3,158·8	3,623·7	3,447·0	3,191·2
Mexiko	{Införsel	144·4	171·6	171·6	171·6	113·1
	{Utförsel	79·8	100·9	98·2	115·7	122·8
Guatemala	{Införsel	25·5	27·5	28·1	21·6	22·9
	{Utförsel	47·7	51·8	51·0	53·5	68·7
Salvador	{Införsel	10·4	8·6	11·6	8·4	6·8
	{Utförsel	19·7	27·3	25·4	24·6	26·9
Honduras	{Införsel	7·1	7·1	7·1	5·0	5·0
	{Utförsel	12·2	9·2	6·7	4·7	4·7
Nicaragua	{Införsel	10·8	9·7	9·9	9·9	9·9
	{Utförsel	12·6	8·5	8·5	8·5	8·5
Costa Rica	{Införsel	22·7	22·8	30·0	19·4	21·0
	{Utförsel	25·1	37·1	34·8	33·1	34·6
Haiti	{Införsel	36·2	36·2	51·1	44·8	44·8
	{Utförsel	51·0	51·0	44·6	45·5	45·5
Republiken Dominique ...	{Införsel	7·2	7·2	9·1	9·1	9·1
	{Utförsel	9·4	9·4	8·2	8·2	8·2
Venezuela	{Införsel	58·6	60·2	60·2	60·2	60·2
	{Utförsel	70·1	72·6	72·6	72·6	72·6
Columbia	{Införsel	42·4	48·1	52·5	43·0	48·3
	{Utförsel	58·3	73·6	45·1	57·2	52·5
Ecuador	{Införsel	34·8	28·4	39·0	26·0	23·9
	{Utförsel	28·5	27·8	31·7	26·5	32·8
Peru	{Införsel	34·0	34·0	53·1	53·1	53·1
	{Utförsel	7·6	7·6	46·3	46·3	46·3
Bolivia	{Införsel	22·1	22·1	22·1	24·5	24·5
	{Utförsel	37·8	37·8	37·8	47·9	47·9
Brasilien	{Införsel	359·1	431·2	431·2	431·2	431·2
	{Utförsel	500·7	514·9	514·9	514·9	514·9
Paraguay	{Införsel	11·5	9·9	6·5	7·9	9·2
	{Utförsel	7·7	12·8	11·4	8·2	5·5
Uruguay	{Införsel	142·4	125·1	73·1	71·3	68·1
	{Utförsel	100·4	112·5	104·0	100·4	107·0
Argentina	{Införsel	592·5	511·2	242·0	329·4	346·7
	{Utförsel	442·1	363·0	371·6	408·1	338·7
Chile	{Införsel	234·4	244·4	179·4	219·8	192·3
	{Utförsel	237·6	246·3	185·2	180·9	203·5
Danska biländer	{Införsel	0·2	0·5	0·6	0·5	0·6
	{Utförsel	0·8	1·0	0·6	1·0	0·9
Brittiska Nordamerika ...	{Införsel	386·4	451·3	472·5	494·0	485·9
	{Utförsel	325·4	352·0	391·9	446·6	450·8
Brittiska Guyana	{Införsel	32·7	33·6	30·5	47·7	34·4
	{Utförsel	42·5	34·9	38·4	36·9	33·5
Brittiska Vestindien	{Införsel	99·1	115·4	110·3	109·0	118·5
	{Utförsel	104·5	109·8	102·3	107·8	117·0

Tab. 19. (Forts.)

L a n d.		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Öfriga Brittiska biländer	{Införsel	35·3	35·6	11·6	11·2	10·0
	{Utförsel	30·2	32·3	9·5	7·6	12·3
Nederländska biländer ...	{Införsel	12·5	13·6	14·9	14·0	14·0
	{Utförsel	6·2	7·6	7·1	6·9	6·9
Franska biländer	{Införsel	50·9	54·3	57·0	57·0	57·0
	{Utförsel	51·3	47·7	40·1	40·1	40·1
Cuba.....	{Införsel	198·2	174·7	128·0	128·0	128·0
	{Utförsel	278·4	254·5	257·3	257·3	257·3
Portorico.....	{Införsel	51·1	65·6	121·8	121·8	121·8
	{Utförsel	39·8	38·5	71·2	71·2	71·2
Australien.						
Hawai	{Införsel	20·3	26·0	27·7	14·5	19·8
	{Utförsel	52·5	48·6	41·5	28·6	38·7
Samoa	{Införsel	1·3	1·3	1·3	1·2	1·2
	{Utförsel	0·5	0·5	0·6	0·7	0·5
Tongaöarna.....	{Införsel	0·9	0·5	1·0	0·7	1·2
	{Utförsel	1·5	0·8	1·3	0·9	1·4
Australiska fastlandet ...	{Införsel	1,033·0	1,077·5	1,077·8	773·8	691·6
	{Utförsel	783·0	819·8	954·8	853·1	831·5
Nya Zeeland	{Införsel	108·4	107·7	116·8	122·5	118·0
	{Utförsel	152·5	160·0	155·2	148·4	140·8
Öfriga Brittiska biländer	{Införsel	32·5	36·2	39·2	32·6	24·4
	{Utförsel	31·6	31·0	30·6	28·5	26·1
Tyska biländer	{Införsel	0·4	0·2	8·0	10·2	10·2
	{Utförsel	0·0	0·2	6·7	6·6	6·6
Franska biländer.....	{Införsel	9·6	10·8	11·1	10·8	10·8
	{Utförsel	6·8	7·4	7·6	9·2	9·2
Sammandrag.						
Europa	{Införsel	23,770·5	24,227·8	24,645·3	23,427·9	23,183·2
	{Utförsel	19,326·6	19,677·5	19,235·2	17,543·8	17,814·3
Asien	{Införsel	3,065·1	3,430·5	3,355·3	2,791·1	3,013·8
	{Utförsel	3,524·0	3,493·2	3,630·9	3,192·1	3,298·0
Afrika	{Införsel	842·6	846·0	965·8	931·0	970·4
	{Utförsel	820·8	854·4	913·8	909·6	885·0
Amerika	{Införsel	5,613·4	5,824·3	5,517·5	5,810·9	5,358·7
	{Utförsel	5,504·4	5,801·2	6,240·1	6,179·2	5,922·8
Australien	{Införsel	1,206·4	1,260·2	1,282·9	966·3	876·7
	{Utförsel	1,028·4	1,068·3	1,198·3	1,076·0	1,054·8
Totalsumma.						
Införsel		34,498·0	35,588·8	35,766·8	33,927·2	33,402·8
Utförsel		30,204·2	30,894·6	31,218·3	28,900·7	28,974·9

Tab. 20. Totalsumman af införseln och af utförseln i samtliga länder, åren 1867—1893. I millioner kronor. ¹⁾

År.	Införsel.	Utförsel.	Summa.	År.	Införsel.	Utförsel.	Summa.
1867/68.....	20,726	18,580	39,306	1883.....	32,293	28,039	60,332
1869/70.....	21,626	19,570	41,196	1884.....	30,810	27,050	57,860
1872/73.....	27,637	23,716	51,353	1885.....	29,229	25,616	54,845
1874/75.....	25,786	22,930	48,716	1886.....	28,084	24,407	52,491
1876.....	26,553	23,060	49,613	1887.....	28,961	25,292	54,253
1877.....	26,187	24,099	50,286	1888.....	30,065	26,321	56,386
1878.....	26,824	24,170	50,994	1889.....	34,498	30,204	64,702
1879.....	27,937	24,091	52,028	1890.....	35,589	30,895	66,484
1880.....	30,459	26,280	56,739	1891.....	35,767	31,218	66,985
1881.....	30,384	26,860	57,244	1892.....	33,927	28,901	62,828
1882.....	31,944	27,731	59,675	1893.....	33,403	28,975	62,378

Tab. 21. Införseltullarnas belopp inom Europas olika länder. ²⁾

L a n d.	Folk- mängd, 1893. Mill.	Införseltullarnas belopp. Tusental kronor.				
		1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Sverige.....	4.82	41,760	41,940	37,260	36,590	36,380
Norge.....	2.02	20,440	21,560	20,910	19,380	19,230
Danmark.....	2.23	23,280	23,540	24,590	22,880	24,080
Finland.....	2.45	12,100	14,260	13,780	13,210	12,810
Storbritannien och Irland	39.00	369,100	361,040	359,750	362,810	358,990
Nederländerna.....	4.73	7,900	8,550	8,680	8,640	8,750
Belgien.....	6.26	21,980	22,880	23,470	23,490	24,640
Tyska riket.....	50.78	281,250	341,640	350,480	365,800	340,130
Österrike-Ungern.....	43.94	59,420	61,740	63,560	70,920	70,000
Schweiz.....	2.97	19,580	22,190	22,410	25,630	27,310
Frankrike.....	38.32	256,030	260,240	283,390	310,140	325,780
Italien.....	30.72	178,310	169,130	152,690	159,860	163,440
Spanien.....	18.00	61,160	70,250	70,740	74,160	91,390
Portugal.....	5.20	56,360	59,810	53,870	42,350	56,110
Ryssland.....	98.00	226,640	235,300	226,390	234,290	294,080
Rumänien.....	5.80	16,630	16,220	19,730	21,190	24,770
Serbien ³⁾	2.25	2,000	2,160	2,590	2,660	2,660
Bulgarien.....	3.31	5,900	5,920	5,170	5,130	6,530
Grekland.....	2.30	17,280	17,570	18,760	19,260	16,060
Turkiet.....	5.80	24,010	25,700	27,900	28,000	28,000
Summa	368.90	1,701,130	1,781,640	1,786,120	1,846,390	1,931,140

¹⁾ Efter von Neumann-Spallart och von Juraschek; för åren 1889—93 enligt tab. 19 här ofvan. För år 1889 upptager Juraschek i det arbete (Der Welthandel), hvarur talen för åren 1867—88 hemtats, ett införselvärde af 32,655 och ett utförselvärde af 28,146 millioner kronor, eller resp. 1,843 och 2,058 mill. mindre än här ofvan, hvidan språnget i tab. 20 mellan åren 1888 och 1889 delvis endast är skenbart.

²⁾ Enligt Statistical Abstract for the principal and other foreign countries. — ³⁾ Enligt budgeterna för angifna år.

Tab. 22. Jernvägarnes längd, i kilometer, i olika länder, vid slutet af nedanstående år.¹⁾

Land.	1840.	1850.	1860.	1870.	1880.	1890.	1893.
Europa.							
Sverige	—	—	507	1,708	5,879	8,018	8,782
Norge	—	—	68	359	1,059	1,562	1,611
Danmark	—	217	485	764	1,579	1,986	2,231
Finland	—	—	—	483	885	1,928	2,131
Storbritannien och Irland	1,349	10,660	16,797	24,383	28,872	32,297	33,219
Malta, Jersey, Man	—	—	—	—	—	110	110
Nederländerna ²⁾	16	179	388	1,275	2,300	3,061	3,096
Belgien	333	853	1,695	2,906	4,112	5,263	5,473
Tyska riket	469	5,856	11,088	18,450	33,411	42,869	44,842
Österrike—Ungern	475	2,240	5,160	9,761	18,476	26,734	28,857
Bosnien—Herzegovina	—	—	—	—	291	547	696
Schweiz	—	27	1,096	1,449	2,571	3,199	3,415
Frankrike	427	2,996	9,439	17,462	26,191	36,895	39,357
Italien	8	427	1,800	6,134	8,715	12,855	14,184
Spanien	—	27	1,649	5,295	7,494	9,878	11,435
Portugal	—	—	68	720	1,150	2,125	2,340
Ryssland	26	601	1,589	10,760	22,972	29,029	31,320
Rumänien	—	—	—	776	1,387	2,543	2,573
Serbien	—	—	—	—	—	540	540
Bulgarien ³⁾	—	—	—	—	—	729	838
Montenegro	—	—	—	—	—	—	—
Grekland	—	—	—	11	11	776	915
Turkiet ³⁾	—	—	66	291	1,470	1,036	1,362
Summa	3,103	24,083	51,895	102,987	168,825	223,980	239,327
Asien.							
Persien	—	—	—	—	—	30	54
Siam	—	—	—	—	—	—	26
Kina	—	—	—	—	—	200	200
Japan	—	—	—	—	120	2,333	3,247
Kejsardömet Indien	—	—	1,354	7,665	14,800	26,395	29,400
Ceylon	—	—	—	119	200	308	308
Malajiska staterna ⁴⁾	—	—	—	—	—	100	140
Malakka ⁴⁾	—	—	—	—	—	92	92
Nederländska Indien	—	—	—	—	450	1,361	1,863
Franska biländer	—	—	—	—	—	201	260
Ryska biländer	—	—	—	—	—	1,433	1,541
Mindre Asien	—	—	—	—	372	853	1,667
Summa	—	—	1,854	7,784	15,942	33,306	33,798
Afrika.							
Kongostaten	—	—	—	—	—	—	71
Sydafrikanska republik	—	—	—	—	—	120	677
Oranjeristaten	—	—	—	—	—	237	759
Kapkolonien	—	—	3	103	1,400	2,922	3,932
Natal	—	—	—	—	120	546	643
Mauritius	—	—	—	106	106	148	167
Algier	—	—	—	517	1,153	2,810	2,933
Tunis	—	—	—	—	252	295	334

¹⁾ Efter G. Stürmer, Geschichte der Eisenbahnen, Jernbanebladet m. fl. källor. —

²⁾ Med Luxemburg. — ³⁾ Bulgarien är inräknadt i Turkiet före år 1890. — ⁴⁾ Brittiska skyddstater. — ⁵⁾ Brittisk besittning.

Tab. 22. (Forts.)

Land.	1840.	1850.	1860.	1870.	1880.	1890.	1893.
Franska Senegal.....	—	—	—	—	—	317	394
Reunion.....	—	—	—	—	—	126	126
Italienska biländer.....	—	—	—	—	—	27	27
Portugisiska biländer.....	—	—	—	—	—	191	460
Egypten.....	—	—	443	1,056	1,500	1,547	2,000
Summa	—	—	446	1,782	4,531	9,286	12,523
Amerika.							
Förenta Staterna.....	5,344	13,828	49,255	85,288	145,835	268,409	286,060
Mexiko.....	—	11	32	349	1,120	9,178	11,112
Centralamerika m. m.....	—	—	109	109	250	900	900
Dominikanska republiken.....	—	—	—	—	—	115	115
Venezuela.....	—	—	—	—	113	430	600
Columbia.....	—	—	—	—	121	380	420
Ecuador.....	—	—	—	—	60	300	300
Peru ¹⁾	—	—	—	230	2,600	1,700	1,700
Bolivia.....	—	—	—	—	56	209	1,000
Brasilien.....	—	—	129	691	3,200	9,500	10,701
Paraguay.....	—	—	—	72	72	240	252
Uruguay.....	—	—	—	98	370	1,127	1,602
Argentina.....	—	—	—	980	2,320	10,244	13,961
Chile.....	—	—	283	720	1,800	3,100	3,100
Brittiska Nordamerika.....	—	82	3,499	4,299	11,140	22,533	24,172
Newfoundland.....	—	—	—	—	—	179	391
Brittiska Vestindien.....	—	40	40	40	66	234	279
Brittiska Guyana.....	—	—	—	—	34	34	35
Martinique.....	—	—	—	—	—	194	194
Cuba och Portorico.....	194	399	604	604	1,382	1,749	1,749
Summa	5,538	14,360	53,951	93,480	170,539	330,755	358,643
Australien.							
Hawai.....	—	—	—	—	—	90	90
Brittiska Australien.....	—	—	265	1,569	7,799	18,381	20,940
Summa	—	—	265	1,569	7,799	18,971	21,030
Totalsumma	8,641	38,443	107,911	207,602	367,636	616,298	670,321

Tab. 23. Jernvägarnes längd, i kilometer. Summer för verdensdelarna, 1860—1893. ²⁾

Verldsd. del.	1860.	1865.	1870.	1875.	1880.	1885.	1890.	1893.
Europa.....	51,895	75,149	102,987	142,807	168,825	195,574	223,980	239,327
Asien.....	1,354	5,568	7,784	12,302	15,942	22,285	33,306	38,798
Afrika.....	446	837	1,782	2,279	4,531	7,032	9,286	12,523
Amerika.....	53,951	62,735	93,480	133,914	170,539	249,246	330,755	358,643
Australien.....	265	825	1,569	2,820	7,799	12,947	18,971	21,030
Summa	107,911	145,114	207,602	294,122	367,636	487,084	616,298	670,321

¹⁾ Minskningen af jernvägarnes längd är förmodligen beroende å landafrädelser. —²⁾ Enligt samma källor som tab. 22.

Tab. 24. Jernvägarnes längd, i kilometer. Summor för samtliga länder, åren 1830—1893. ¹⁾

År.	Kilometer.	År.	Kilometer.	År.	Kilometer.
1830	332	1880	367,636	1884	468,872
1835	2,419	1885	487,084	1885	487,084
1840	8,641	1890	616,298	1886	514,513
1845	17,424	1893	670,321	1887	550,006
1850	38,443			1888	571,771
1855	68,148	1879	350,031	1889	596,084
1860	107,911	1880	367,636	1890	616,298
1865	145,114	1881	394,131	1891	636,162
1870	207,602	1882	423,440	1892	654,927
1875	294,122	1883	442,199	1893	670,321

Tab. 25. Öfversigt af postväsendet inom de europeiska staterna, år 1893. ²⁾

Land.	Post-anstalter.	Försändelser, i millioner stycken.				Inkomster.	Utgifter.
		Bref och brefkort.	Korsband.	Tidningar.	Summa.	Tusental kronor.	
Sverige	2,579	64·91	10·07	60·29	135·27	8,513	8,018
Norge	1,704	29·36	4·70	28·85	62·91	3,237	3,206
Danmark	973	59·51	5·40	60·71	125·62	5,954	5,788
Finland	593	9·37	1·56	8·53	19·46	1,368	1,320
Storbrit. o. Irl.	20,011	2,060·30	739·20	.	2,799·50	189,000	139,000
Nederländerna	1,285	107·39	113·45	.	220·84	10,776	8,859
Luxemburg ³⁾	84	4·31	2·49	1·78	8·58	688	869
Belgien	857	140·33	194·51	40·38	375·22	13,183	7,548
Tyska riket ⁵⁾	33,989	1,525·14	524·36	967·47	3,016·97	261,554	243,799
Österrike ⁵⁾	5,299	471·77	75·92	97·00	644·69	66,929	61,385
Ungern ⁵⁾	4,430	145·07	27·06	74·74	246·87	23,200	17,971
Bosnien—Herzeg.	83	4·48	1·40	.	5·88	698	667
Schweiz	3,415	116·00	47·10	87·54	250·64	18,834	17,834
Frankrike ⁴⁾	7,712	795·34	1,021·90	.	1,817·24	119,954	120,931
Italien	6,122	215·50	225·43	.	440·93	34,934	30,151
Spanien	2,922	92·02	66·34	.	158·36	17,195	7,960
Portugal ⁴⁾	3,819	29·64	23·89	.	53·53		3,924
Ryssland ⁶⁾	6,805	206·08	44·28	146·49	396·85	67,757	70,813
Rumänien ⁴⁾	3,085	22·94	8·36	.	31·30	2,951	4,276
Serbien ³⁾	106	7·36	4·89	3·19	15·44	602	886
Bulgarien ⁴⁾	137	6·54	6·92	0·23	13·69	1,087	1,952
Montenegro	7	0·07	0·00	.	0·07	8	10
Grekland ³⁾	317	8·03	7·98	.	16·01	1,111	1,130
Turkiet	1,442	7·19	1·27	.	8·46	3,018	1,182
Summa	107,776	6,128·65	3,158·48	1,577·20	10,864·33	852,551	759,479

¹⁾ Enligt samma källor som tab. 22. — ²⁾ Mestadels enligt Bidrag till Sveriges officiella statistik M) Postverket, årg. 1894. För Serbien afse talen år 1891, för Turkiet år 1889 och för Montenegro år 1885. — ³⁾ Bland utgifterna ingå en del sådana äfven för telegrafverket. — ⁴⁾ Utgifterna omfatta äfven telegrafverket. — ⁵⁾ Inkomster och utgifter omfatta äfven telegrafverket. — ⁶⁾ Talen afse såväl europeiska som asiatiska Ryssland; bland utgifterna ingår äfven en del af utgifterna för telegrafverket.

Tab. 26. Öfversigt af telegrafväsendet inom de europeiska staterna, år 1893.¹⁾

Land.	Längd, kilometer, af		Stationer.	Portobelagda telegram. Tusental.		Inkomster.	Utgifter.
	Linier.	Trådlänningar.		Hela antalet.	Deraf utländska.		
Sverige	8,636	23,980	1,094	2,012	930	1,376	1,341
Norge	8,021	16,145	389	1,804	617	1,313	1,326
Danmark	4,683	13,201	410	1,765	1,085	898	1,068
Finland ²⁾							
Storbritannien o. Irland	56,318	343,514	9,210	71,858	8,082	45,617	46,033
Nederländerna	5,539	19,878	815	4,391	2,156	2,118	2,889
Belgien	6,680	33,100	970	5,275	2,615	3,891	3,698
Tyska riket	123,285	444,399	19,384	31,314	9,391	.	.
Österrike	29,768	88,295	4,229	11,108	5,587	.	.
Ungern	20,805	57,707	2,228	6,108	2,632	.	.
Bosnien—Herzegovina ..	2,848	6,429	112	462	302	256	326
Schweiz	7,270	19,740	1,501	3,700	1,783	1,937	1,852
Frankrike	99,300	311,000	10,909	39,472	6,777	25,185	.
Italien	37,493	115,540	4,454	9,449	1,853	11,617	8,030
Spanien	29,400	66,200	1,363	4,263	1,154	5,031	4,257
Portugal	6,830	14,663	395	1,331	673	1,041	.
Ryssland ³⁾	126,273	249,216	4,217	12,410	1,807	34,362	.
Rumänien	5,836	12,879	436	1,541	501	2,290	.
Serbien	2,978	4,981	121	489	114	241	274
Bulgarien	4,819	9,516	151	997	227	677	.
Grekland	7,671	9,213	197	1,192	422	764	574
Turkiet	32,190	50,195	592	1,994	290	9,468	4,161
Europa ³⁾	626,643	1,909,791	63,177	212,935	48,998	148,082	75,829

Anm. Enligt H. Wichmann utgör sammanlagda längden af alla jordens telegraflinier 1,800,000 km, trådarnas längd 5,131,000 km och antalet telegram 351 millioner årligen.

Tab. 27. Längden af telefonledningarna inom vissa länder, enligt nyaste uppgifter.

Land.	Kilom.	Land.	Kilom.	Land.	Kilom.
Sverige	82,428	Frankrike	82,484	Brittiska Indien ..	3,197
Nederländerna	1,521	Italien	20,076	Tunis	378
Luxemburg	1,973	Spanien	22,822	Senegal	68
Belgien	14,947	Ryssland	21,538	Förenta Staterna ..	500,000
Tyska riket	166,610	Rumänien	232	Sydastralien	3,411
Österrike—Ungern ..	65,843			Victoria	3,005
Schweiz	32,836	Japan	5,204	Nya Zeeland	3,160

¹⁾ Enligt Bidrag till Sveriges officiella statistik J) Telegrafväsendet, årg. 1894. Talen för Spanien afse år 1892, för Serbien 1891, för Portugal 1890 och för Turkiet 1887. Der uppgifter saknas i de båda sista kolumnerna, är detta i regeln beroende derå att telegrafverkens räkenskaper, helt och hållet eller delvis, icke kunnat fränskiljas postverkens: jfr tab. 25. — ²⁾ Finlands telegrafväsen ingår under Rysslands. — ³⁾ Talen omfatta äfven det asiatiska Ryssland.

